مهامتي پراڻنات جي سنڌي واڻي

ڀاڳو ڀيون

جهمون ڇڳاڻي

مهامتي پراڻ ناٿ جي

سنڌي واڻي

ڀاڱون ٻيون

اربيان ٿو

هن آن سڀاڳي، سنڌيءَ کي جنهنجي دل ۾ ڪو جذاتمڪ ڪارڄ ڪرڻ لاءِ لگن آهي.

سنڌ سگهڙيءَ جي جناب غلام علي الانا صاحب ۽ محبوب شاعر ڏاجل امرس کي.

ڪهڙي وطن مهتا کي جهن ٻهراڻن ڀاڳي ڪان ٻوه اتاقي رهڻ ڇڏيان کي ا. سنڌي سماج اڳاڻن ٻوچاڻ لاءِ ڀڙاڙ ڪيو.

ٻهنجيءَ 85 سال جي عمريءَ آمڙ کي جنهنجي دعائن سان هن لائقيءَ لڳو آهيان ۽ سنڌيت جي شيدائي اديبڙي ڀاءُ امدڪار ڇڳاڻيءَ کي.

— جهمون ڇڳاڻي

ڀومڪا

"ڀاڳوتي پراڻناٿ جي سنڌي واڻي" نالي سان
جيون ڇپائيءَ ڀوپال مان سن 1991ع ۾ هڪ سنڌي پستڪ
ڇپائي پڌرو ڪيو هئو. اُن لئي هن ويهارو سال کن سخت
پورهيو ڪيو هئو. سندس اِهيءَ رچنا جو قدر عالمن هند
۽ سنڌ ۾ ڪيو آهي. اُن ڪتاب ۾ سنت ڪويءَ سوامي
پراڻناٿ (1618-1694) جي گرانٿ **"شري تارتم باڻي
يا ڪلجم سوروپ"** مان سنڌي واڻيءَ وارو اڌياءِ الڳ
ڪري جيئون ڇپائيءَ ڇاپيان جو مول پاٺ ديوناگريءَ
۽ عربي- سنڌي لکاوٽ ۾ ڏنئي، انهن جي سمجهاڻي نه
ڏني آهي.

اِهيءَ ڪتاب ۾ سوامي پراڻناٿ جي جيونيءَ ۽
سندس دارشنڪ وچارن تي مختصر روشني وڌي وئي
آهي. اُهيءَ جو هتي دهرائڻ نه. ڪري مان ڪن ٻين اهم
پهلوئن طرف ڌيان ڇڪائڻ چاهيان ٿو.

"شري ڪلجم سوروپ" شري پراڻناٿ پرڪاشن
دهليءَ وارن ڇپائي پڌرو ڪيو آهي. اُهيءَ جو ٻيون ڇاپو
(1972) مون وٽ موجود آهي، جنهن جو وقت نه وقت
اڀياس ڪيو ڪندو آهيان. اهو گرانٿ پڙهندي ڏٺم تہ.
سنڌي اڌياءِ کان سواءِ ٻين ڪن اڌيائن ۾ به وچ وچ ۾
سنڌي ڀاشا جون چوپايون ڏنل آهن. ڪن هنڌن تي اُن
کي "سنڌي جاتي ڀاشا" چيو ويو آهي، پر اها نه ڪڇي
۽ لاڙي لهجي واري سنڌي ٻولي آهي. خبر نه آهي ته
سنگرهڪ، ڪنڌن ڪهڙي سبب ڪري اُن کي سنڌي
اڌياءِ ۾ شامل نه ڪيو آهي. اِهيءَ حقيقت طرف جيمون

چوٽيءَ جو ڌيان ڇڪايو. هن ڳولهي ٽڙيل پکڙيل سنڌي
چوپايون گڏ ڪري سمپاديون سهت هن ڪتاب ۾ ڏنل
آهــن. سنڌي آڏاڻ ۾ ڪل 524 چوپايون آهــن ۽ هن
اڏيائن ۾ 208 سنڌي چوپايون ڏنل آهن. ان حساب سان
راهويءَ گجرات ۾ ڪل 732 سنڌي چوپايون درج ڪيل
آهن. لاشڪ اهو چوڻو ٿي آڌاي سوماڻو لکيو، جيڪو شاهه
لطيف جي دور کان اڳ واري عرصي جو آهي.

سوامي پراڻناٿ گجرات جو سنت ڪوي هو
پنهنجي گروه ۽ لالن جي جري هو سنڌي ۾ چئندو
هو، جنهن ۾ ڪچي، لاڙي ۽ ٻاڙڪي اپڀاشائن جو سنڌر
ميل نظر اچي ٿو. سوامي پراڻناٿ جي جنم کان پنجاهن
کن سال اڳــ، گجرات ۾ هڪ ٻيو سنت ڪوي پرلوڪ
سڌاريو هو، جنهن جو نالو هو سنت دادو دئيال (1544-
1603) هو قاضي قادن جي گذاري وڃڻ وقت (ٻئي
1551 ۾) ستن کن سالن جو هو. دادو دئيال پنهنجي
پرچار جو کيتر گجرات ۽ راجستان کي بڻايو. اهڙي
ايراضيون سنڌ جي ويجهو هجڻ ڪري هن سنڌي ڀاشا
جو محاورو به حاصل ڪيو، ۽ ان ۾ به پنهنجي واڻي
چيائين. دادو دئيال جي گرنٿاوليءَ ۾ ٻٽيهه، کن دوها ۽ ڏهه
کن پد سنڌي ٻوليءَ ۾ ملن ٿا. ممڪن آهي ته هن جي
سنڌي ڀاشا ۾ ڪاوِ، رچنا اڃا به وڌيڪ هجي، جيڪا
روشنيءَ ۾ نه اچي سگهي آهي. مطلب ته موجوده ڄاڻ
مطابق وچين دور جي اهڙن ٻن سنت ڪوين جي اسان
کي سنڌي واڻي ملي آهي، جيڪي سنڌ جي حدن کان
ٻاهر ٻين ڀاشائي ايراضن جا رهاڪو هئا.

سنڌي آڌاي ـــ ورڻ، حيدرآباد سنڌ مان هڪ

اردوءَ ۾ ڪتاب شايع ٿيل آهي- "برهانپور ڪي سنڌي اولياءِ". ان ۾ اهڙن درويشن ۽ صوفين جو تذڪرو آهي، جيڪي زماني جي گردش سبب، ان وچين دور ۾ سنڌ مان لڏي وڃي برهانپور (مڌيه پرديش) ۾ رهيا هئا.

برهانپور جي مسجدن ۽ درگاهن ۾ ڪيترائي پراڻا دستخط رکيل آهن، جن مان ممڪن آهي ته ڪجهه سنڌي ٻوليءَ ۾ به هجن. اتي جا پيرمرد مسلمان به ڳالهين ڪندي ٻڌائيندا آهن ته سندن وڏا اصل ۾ سنڌ مان لڏي اچي هن شهر ۾ رهيا هئا. هن ڏس ۾ اسان کي ڪوشش ڪرڻ گهرجي ۽ جيڪڏهن اهي پراڻا پوٿا باريڪيءَ سان جاچجن ته اميد آهي ته ڪي اهڙا به سنڌي املهه رتن روشنيءَ ۾ اچي وڃن. اهڙيءَ جو تازو مثال آهي قاضي قادن جي وائي. سنڌي ادب جي روايت ۾ سندس فقط ست بيت مشهور هئا، جيڪي بيان العارفين جي ليکڪ ۽ بلڙيءَ واري شاهه عبدالڪريم جي مريد محمد رضا پنهنجي مرشد جو ڪلام قلمبند ڪندي درج ڪيا هئا.

پر هرياڻا ۽ راجستان جي ڪبير ۽ دادو پنٿي مٺن-مندرن ۾ رکيل پراڻن پوٿين ۾ انهن سنتن جي وائيءَ سان گڏ قاضي قادن جي سنڌي وائي به ديوناگري اکرن ۾ قلمبند ٿيل آهي. ان مان صاف ظاهر آهي ته قاضي قادن صوفي سنت طور سنڌ جي حدن کان ٻاهر پروارن علائقن ۾ به مشهور هئو. هن جا رچيل سنڌي دوها سنت - پرمپرا ۾ ايترا ته مشهور هئا، جو جڏهن سنتن جي وائيءَ جا سنگره تيار ڪيا ويا، ته قاضي قادن جي وائي به انهن ۾ شامل ڪئي ويئي. اهي دوها جيڪي هستلکتن روشنيءَ ۾ آيا آهن، تن جو تعداد ٽي سؤ کن آهي. اها عجب جي ڳالهه آهي ته سنڌ جي جدا جدا درگاهن ۽ مسجدن ۾

اوڙي جهوان ڪتبخانن ۾ جيڪي پراڻا دستخطي مخطوطا محفوظ
رکيل آهن، انهن مان ڪنهن ۾ آ. قاضي قادن جا اهي
دوها درج ڪيل ن. آهن. انهن آهي جا ته سنڌ ۾ قاضي
قادن فقط هڪ سياسي شخصيت جي حيثيت ۾ مشهور
هئو؟ ان ڏاري ۾ وڌيڪ تحقيق جي گهڻي ضرورت آهي.

سنڌ جو ٻيو سنت ڪوي آهي شڪارپور جو
رهاڪو سامي (1743-1850) سنڌس رچيل ڪجهه شلوڪ
سنڌ جي زباني روايتن ۾ مشهور هئا، جيڪي ٽڪاڻن ۽
مندرن ۾ ڀڄن-ڪيرتن دوران ڳائيا هئا. پر ڇاپي جي
صورت ۾ ساميءَ جي سلوڪن جو پهريون سنگره اُوراسر
۾ شايع ٿيو هئو، جيڪو گرمکي لپيءَ ۾ ڇپيل هئو. اهو
ڇاپو ۽ ڪجهه ٻيا ڇاپا جاچي لوڙهي زباني روايتن مان
شلوڪ هٿ ڪري سڀ کان اول عربي- سنڌي اکرن ۾
ديوان ڪوڙومل چندنمل کلناڻيءَ سن 1885ع ڌاري ڇپايا.
اُن کان پوءِ هن ٻيا شلوڪ به شايع ڪيا. ان مثل مان
اهو ظاهر آهي ته سنڌ جي سنت ڪويءَ ساميءَ جي
سنڌي واڻي ۽ سنڌ جي حدن کان ٻاهر مشهور ٿي هئي
۽ اُتي قلمبند ڪئي وئي هئي.

هتي مان انهن حقيقتن طرف ڌيان ڇڪائڻ ٿو
چاهيان ته ڀارت ۾ رهندڙ اسان سنڌي هندو موجوده
حالتن ۾ ادبي تحقيق يا اتهاس لاءِ پنهنجي جنم ڀومي
سنڌ ۾ ۽ پاڪستان جي ٻين حصن ۾ عام طور وڃي
سگهون. ان جو سبب صاف ظاهر آهي ته ٻنهي ملڪن
جي اچ- وڃ ۾ گهڻيون رڪاوٽون آهن ۽ سياسي سنبنڌ
ني پائيدار آهن. انهيءَ هوندي به اسان آڳاٽي سنڌي
ساهتيه جي کوج ۽ تحقيق بابت ڀارت ۾ رهندي ٻا

گھڻو ڪجھ ڪري سگھون ٿا.

ڪجھ سال ٿيا ته راجستان سنڌي اڪاڊمي جي چيئرمين لالڪرام اسراڻيءَ اوله راجستان جي سرحدي علائقن ۾ سنڌي لوڪ ادب ۽ ٻولچين سنڌي ساهت جي حاصل ڪرڻ لاءِ هڪ يوجنا عمل ۾ آندي. ان موجب يوجنا ۾ چاهه رکندڙن ڏهن کن سنڌي ليکڪن جي هڪ اڀياس ڪندڙ ٽولي سنڌ سرحد وارن راجستاني ايراضين جي سفر لاءِ نڪتي. مان به ان ٽوليءَ سان گڏ هوس. انهيءَ سفر دوران اسان کي اميد کان وڌيڪ سنڌي ادبي خزاني ۽ لوڪ-ورثي جي موجودگيءَ جي ڄاڻ حاصل ٿي. جيسلمير، جوڌپور، ٻاڙمير وغيره سرحدي علائقن ۾ رهندڙ لنگها ۽ منگڻهار، چارڻ ۽ ميراثي سنڌي لوڪ ورثي کي زباني روايتن ذريعي پيڙهيءَ ـ پيڙهي سانڍيندا پيا اچن. کين شاهه لطيف ۽ ٻين صوفي ۽ سنت ڪوين جا ڪلام اَزبان ياد آهن. ڪوتائن ۾ لوڪ ڪهاڻيون ٻڌائڻ جي کين انوکي ڪلا آهي. جوڌپور جي مشهور ودوان ڪومل ڪوٺاريءَ ٽي سؤ کن ڳائيندڙن جا سنڌي لوڪ گيت ۽ لوڪ ڪٿائون ٻاڻ وغ رڪارڊ ڪري رکيون آهن. ساڳيءَ طرح، ڪڇ (گجرات) جي ٻني ڪنڌر ۽ ٻين سنڌ سرحد سان لاڳو علائقن ۾ ڳاٽا سنڌي لوڪ ادب کي پيڙهين کان وٺي ٻاڻ وغ سانڍيندا پيا اچن. ضرورت آهي انهيءَ سموري لوڪ-ورثي کي قلمبند ڪري ڇپائي پڌري ڪرڻ جي، جنهن لاءِ کين يوجنا ۽ تحقيق ۾ چاهه رکندڙ سنڌي عالم.

زباني روايتن مان لوڪ-ورثي کي گڏ ڪري محفوظ ڪرڻ سان گڏو گڏ اسان کي لکيل آڳاٽي ساهت،

جي ۽ آسپاس طرف ڦهلجي ويا. راجستان ۽ گجرات
۾ پراچين پوٿين، چٽسالن ڪتابن ۽ قلمي لکتن جا انيڪ
ڀنڊار آهن. جوڌپور جي راجستاني شوڌ سنستان ۽
اوريئنٽل ريسرچ انسٽيٽيوٽ ۾ ٽي لک کن پراچين گرنٿ
۽ دستاويز حفاظت سان سانڍي رکيل آهن. ساڳيءَ طرح،
ٻڙودا جي اوريئنٽل انسٽيٽيوٽ لائبريريءَ ۾ به آڳاٽن
گرنٿن ۽ دستاويزن جو اڪت ڀنڊار آهي. اهي اڪيتون
پراچين راجستاني، پراچين گجراتي ۽ پراڪرت-اپڀرنش
۾ آهن. ڪيترن پوٿين جي ڀاشا جي آچار ڏانهن پوري
ڀلچال ا—. ٿي سگهي آهي. انهن لائبريرين ۾ اهڙن
جيڪڏهن ڀاڪي سان وڃي اهي آڳاٽيون رچنائون
ڇاڇيون ته انهن ۾ اسان کي پراڻي سنڌي ٻولي ۾ گهڻيئي
آدي رچنائون ملي سگهن ٿيون. ضرورت آهي انهن
عالمن جي جيڪي اوچ ٿي اهي ڏس ۾ وک. وڌائين،
سوامي پرانند جي سنڌي واڻي ۾ ڏ. اسان کي ان طرح
پراچين دستاويز ”ڪاهم سوروپ“ جي ورقن ۾ اڪل
ملي آهي. قاضي قادن جا ورڪ سنڌي ابيت ۽ دوهيا ۾
اسان کي حاصل ٿ. ٿين ها، جيڪڏهن اسان جو ڌيان
”سنتون کي واڻي“ ڏانهن پراچين هت لکيل سنگره
طرف ا. وڃي ها.

سنڌي ساهتيه جي تاريخي اوسر جي اهاط کان
سوامي پرانند جي سنڌي واڻي کي خاص اهميت
آهي. هيءَ سنت ڪوي سترهين صدي عيسويءَ جو
آهي جنهن سنڌي شاعريءَ جي اوسر ۾ ڪم ڪل ڪن
ڪڙي جي ڳنڍيي ٿو. شاهه لطيف جي ڪلام ۾ سنڌي
شاعري جنهن اوچ کي رسي آهي، انهيءَ جي وڪاس

جون جهڙيون آڳاٽيون مڃيون آهن، ان مان هڪ مثال
آهي سوامي پرمانند جي واڻي. انهيءَ جي اها خاصيت
آهي ته اها سنڌي اولياءَ جي ذاڪڻي خاص اهڃي ۽ وچول
آهي، جنهن ۾ ڪڇي، لاڙي ۽ ٿرانڪيءَ جي اچارن ۽
واڪرڻي روپن جو سنڌر مثال نظر اچي ٿو. سنڌ جي
شاعريءَ جون ڪجهه روايتون (جهڙوڪ ته اوک ڪتابن
جي تانگ - تانگن جا مثال ڪٽي روحاني آنڊ جو اظهار
ڪرڻ، سٽ ڪتڻ، پرانتر جي پرديس آسهڻ وقت سنڌس
پرهڪا جو ورلاپ ڪرڻ، وغيره) جهڙي شاهه لطيف
جي ڪلام ۾ ۽ ٻين صوفي شاعرن جي شعر ۾ ملن ٿيون،
اهي اسان کي سوامي پرمانند جي چوپاين ۾ به نظر اچن
ٿيون. هن ڪتاب ۾ سوامي پرمانند جون اهي چوپايون
جن ۾ ورهڱيءَ آتما جا پرماتما سان ملڻ لاءِ ورلاپ ڪيل
آهن، اهي ڪاويه جي سنڌرتا جي خيال کان به اهميت
اُترانٿيون آهن. هن سٽ ڪويءَ آلڻ ۾ وڻي عورتن
جي سٽ ڪتڻ جا درشٽانت به سهڻي اصولي ڏنا آهن،
جن جو اندروني مطلب آهي ته ساڌنا ڪندڙ کي اڳاڻار
ڀڳتي مارگ ۾ هڪ چتو ٿي خبرداريءَ سان اڳتي وڌڻ
گهرجي. ان راهه ۾ جنهن ذري به غفلت ڪئي سو
پڇتائيندي مقصد ۾ پهچي نه سگهندو. شاهه لطيف جي
ڪلام ۾ "سر ڪاپائتي" به ساڳيءَ طرز ۾ ۽ ساڳيءَ ڀاونا
جو اظهار ڪري ٿو.

سوامي پرمانند جي ڪاويه جي ٻي مکيه اهميت
اها آهي ته وچين دؤر جي سنڌي ڀڳتي ڪاويه ۾ جنهن
خيال هڻڻ جي ڳالهه، هميشه ٽڪڪندي هئي، انهيءَ جي
به هن چوپاين جي روشنيءَ ۾ اڄڪلهه سان ڪي قدر پورائي

تي وڃي ٿي. ساميءَ ۽ دلپت کان اڳ، واري دؤر ۾ اسان
کي سنڌي شاعريءَ ۾ ڪجهه نه. هندو سنت ڪويءَ جو
شعر نه ملي سگهيو. ها پراڪرت جي سنڌي واڻي روشنيءَ
۾ اچڻ سان انهيءَ خال ڀرڻ ۾ مدد ملي ٿي. سواءِ
پراڪرت شرمد ڀاڳوت پراڻ مان ڪٿائون ۽ درشٽانت
کڻي روحاني رازن جي اظهار ڪئي آهي. هن خاص طور
راس ليلا جو درشٽانت کڻي ورهي جيو آتما جو ورڻن
ڪيو آهي جنهنڪي پنهنجي پراتم پرارهم سان ملائڻ لاءِ
اٿس وياڪل رهن ٿيون. انهيءَ قسم جا درشٽانت اسان
کي سنڌ جي صوفي شاعرن جي ڪلام ۾ نظر ملن. سواءِ
پراڪرت جي سنڌي واڻيءَ ۾ اهڙي قسم جون چوپايون
سنڌي شاعريءَ کي پاڙي ڀڳتي ڪاوءِ جي مکيه سرچشمن
(ويد، اپنشد، رامائڻ، مهاڀارت، پراڻ وغيره) سان
ڳنڍيان ٿيون.

ڀارت جي ڀڳتي- ڪاوءِ واري دؤر ۾ جدا جدا
ٻولين ۾ رام ۽ ڪرشڻ جي چرتر تي آڌار رکندڙ سگڻ-
ڀڳتي ڀاوَ واريون رچنائون گهڻي تعداد ۾ مليون آهن.
تلسيداس جو رامچرت مانس ۽ سورداس لوڙي ميرا ٻائيءَ
جا ڪرشڻ جي ڀڳتيءَ ۾ رچيل پد انهن جا ڪجهه مثال
آهن. هاڻي سوال ٿو پيدا ٿئي ته انهيءَ دؤر ۾ سنڌ جي
ٻوليءَ ۾ ان قسم جون سگڻ ڀڳتيءَ واريون رچنائون
ڇو نه لکيون ويون؟ عجب جي ڳالهه اها آهي ته اڏيرو
لعل جيهڙن جو جنم وڪرم سنبت 1007 مطابق 950 عيسوي
سن ۾ ٿيو. انهيءَ جي چرتر تي آڌار رکندڙ ڪي اڳاٺيون
رچنائون اسان کي نه مليون آهن. هيستائين اڏيرولعل
جون جنم ساکيون جيڪي نه روشنيءَ ۾ آيون آهن، اهي

اوڻويهين عيسوي صديءَ کان اڳ جون لکيل نه آهن.
اُڏيرولال يا جهوليلال جنهن جي سنڌ ۾ اوڙي سنڌ جي
حدن کان ٻاهر ملتان ۽ ڪڇ واري علائقي ۾ تمام گهڻي
مڃتا آهي، انهيءَ جي ٻابت ۾ ڇپيل پراچين ساهتيہ ڇو
نہ ٿو ملي؟ اُڏيرولال جي مهما ۾ ڳايل پنجڙا بہ اوڻويهين
صديءَ کان اڳ لکيل صورت ۾ ڪٿي بہ ملي نہ سگهيا
آهن. ڇا انهي فقط زباني روايتن ذريعي هلندا پئي آيا؟

هي سنڌي ساگر انهن سوالن جي جواب ۾
جيڪي دليل پيش ڪندا آهن، سي وڌيڪ جوڳا نہ هوندا
آهن. هو اڪثر اها سمجهاڻي پيش ڪندا آهن تہ سنڌ
جا هندو صدين کان وٽي واپاري طبقي جا هئا. هنن جو
ساهتيہ جي سرجڻ سان اُن زماني ۾ گهڻو واسطو نہ هئو.
انهيءَ ڪري اسان کي ارڙهين-اوڻويهين عيسوي صديءَ
کان اڳ واري دور ۾ ڪنهن بہ سنڌي هندوءَ جون ادبي
رچنائون لکيل صورت ۾ نہ ملي سگهيون آهن. سواءِ
پراڻناٿ جي واڻي جيڪا سترهين عيسوي صديءَ جي
آهي، اها بہ سنڌ جي حدن کان ٻاهر لکيل ملي آهي.
مذهبي ويچار ۾ تہ حقيقت هڪ راز آهي. سن 712ع
۾ عربن جي سنڌ فتح ڪرڻ کان پوءِ سنڌ ۾ لڳاتار ڪئين
پيڙهين مسلمان حاڪمن جي حڪومت هئي، جنهنجو خاتمو
سن 1843ع ۾ انگريزن جي سنڌ فتح ڪرڻ سان ٿيو.
انهي لکڻ سان ثابت ٿئي ٿو تہ انهيءَ عرصي ۾
گهڻي سنڌ جا اصل رهاڪو هندو سنڌ ڇڏي هندو
راجپوت مهاراجائن جي راڄن ۾ وڃي رهيا. جيڪي سنڌ
۾ رهيا، انهن مان ڪيترن ئي هندن اسلام مذهب اختيار
ڪيو. انهيءَ ڪري اڪثر جيڪو سنڌ ۾ هندو ٿورائيءَ واري

ٿالي اٿي ويا. انگريزن جي حڪومت واري دور ۾
سنڌ ۾ هندو پنجوڙا، سيڪڙو ڪن مس هئا. اهڙي ڪٽر
مسلمانن جي حڪومت واري دور ۾ جڏهن ته ٽالپرن جي
وقت جي مثل هئا. حڪمرانن جي زور زبردستيءَ واري
ماحول ۾ هو پنهنجي ڌرمي واڳن ۽ رواجن جو اظهار
کلئي عام کليل روپ ۾ ڪرڻ کان ڪنارو ڪندا هئا. اهو
ئي ڪارڻ، سبب آهي جو اسان کي ان دور ۾ هندو ڌرمي
گرنٿن ۽ وشواس لاءِ آڌار رکندڙ ڪي اسم، هندو ليکڪن
جون رچنائون حاصل ٿي نه سگهيون آهن. ممڪن آهي
ته وچين دور ۾ ڪيترائي هندو جيڪي سنڌ مان اٿي
ٻين راڄن ۾ هليا ويا، سي پاڻ سان پنهنجو لکيل ساهتيه
به کڻي ويا هجن. اهو منهنجو پڪو وشواس آهي ته ان
دور جو سنڌي هندن جو لکيل ساهتيه، راجستان، گجرات،
پنجاب وغيره علائقن جي پراچين گرنٿ ڀنڊارن ۾ اوس
موجود هوندو.

اسين سنڌ جي اتهاس ۾ نظر ورائينداسين ته
هڪدم ظاهر ٿي پوندو ته سن 1843ع ۾ انگريزن جي سنڌ
فتح ڪرڻ کان هڪدم پوءِ سنڌي ساهتيه ۽ تعليم جي
کيتر ۾ هندو ليکڪ ۽ شاعر جهجهي تعداد ۾ پهرين صف
۾ اچي اٿيا. گذريل صديءَ جي آخري ڏهاڪن ۾ شرما
ڀڳوت گيتا، رامائڻ، مهاڀارت، پراڻن جي ڪٿائن، جپ
صاحب، سکمڻي، وغيره جا سنڌيءَ ۾ ترجما شايع ٿيا.
سنسڪرت ساهتيه، جي ڪٿائن جي آڌار تي سنڌيءَ ۾
ناٽڪ، ڪهاڻيون وغيره رچيا ويا. جڏهن ته ڌرمي ساهتيه
جي سنڌيءَ ۾ پوڻ اچڻ وڌي. جيڪڏهن سنڌي هندو
فقط واپاري معاملن وارا هجن ها، ته سي جا پوڄاري

هجن ها، ته انگريزن جي حڪومت سنڌ ۾ شروع ٿيڻ
شرط ئي هو ساهتيه - سرجڻ ۾ مکيه درجو ادا ڪرڻ وارا هئا.
ڪنهن به حالتي ۾ ان طرح اچانڪ ٿيو نه هوندو آهي،
جو راتو رات سوين ساهتيڪار پيدا ٿي پون. انهيءَ
مان صاف ظاهر آهي ته وچين دور ۾ اسان ضرور سنڌي
هندو ليکڪ ۽ پڻ ڪوي هئا، جن جون رچنائون
روشنيءَ ۾ اچي نه سگهيون آهن. ممڪن آهي ته اهڙيون
گهڻيئي رچنائون زماني جي گردش سبب ناس ٿي ويون
هجن. ٻئي طرف اهو امڪان به گهٽ آهي ته قاضي
قادن، سوامي پراڻناٿ، دادو ديال ۽ سامي جي رچنائن
وانگر سنڌ جي آس پاس وارن علائقن جي گرانٿ پنٿارن،
سنتن ۽ ڀڳتن ۾ پراڻي سنڌيءَ ۾ لکيل ڪجهه رچنائون
سلامت نه رکيون هجن. انهيءَ ڪري مونکي پڪو وشواس
آهي ته انهيءَ ڏس ۾ جيڪڏهن اسين ڪوشش ڪنداسين
ته ضرور سڦلتا ملندي.

سوامي پراڻناٿ جي سنڌي واڻيءَ جو پرڪاش ۾
اچڻ ته سچ پچ سنڌي ساهتيه لاءِ هڪ وڏي اهميت ثابت
ٿيو آهي. سچ آهي ته جهونن چوپائيءَ کي جهون اڳويءَ
کي عربي-سنڌي لکاوٽ ۾ آڻڻ ۽ سمجهائڻ سهت
چوپائي ظاهر ڪيو آهي. انهيءَ کان اول اها فقط ديوناگري
لپيءَ ۾ محفوظ ڪيل هئي. جيئن مون مٿي ٻڌايو آهي
ته سوامي پراڻناٿ جي واڻي "تارتم ساگر يا ڪلجم سروپ"
نالي پراڻامي پنٿ جي گرانٿ ۾ سنگرهه ڪيل آهي،
جيڪو پراڻناٿ پرڪاشن طرفان دهليءَ مان شايع ٿيل
آهي. ان جو سمپادڪ آهي الهآباد يونيورسٽيءَ جي
هندي وڀاڳ جو رٽائر پروفيسر ماتا بدل جائسوال، جن

جدا جدا پراچين ٻولين جو احساس ڪري ۽ الڳ الڳ
پڙهڻ جي ڀيٽ ڪري ڇڏيائين جو ڀاڱو مقرر ڪيو آهي.
هن لکيو آهي ته آڳاٽي ۾ آڳاٽو دستخط جيڪو هن جاچيو
آهي سو آهي سن 1701ع جو لکيل. اهو ڪيشوداس جي
اهيءَ پوٿيءَ جو نقل آهي، جيڪا هن پنهنجي گرو
سوامي پراڻناٿ جي حياتي هوندي ئي تيار ڪئي هئي،
۽ ڪيس پڙهي ٻڌائي هئي. اهيءَ ۾ فقط معرفت اسامي
وارو آڳاٽو سن 1694ع ۾ سوامي پراڻناٿ جي پرلوڪ
پڌارڻ کان پوءِ سنگرهه ڪري قلمبند ڪيو ويو. اهيءَ
لحاظ کان ڏسجي ته سوامي پراڻناٿ جي واڻيءَ جو گهڻي
۾ گهڻو حصو انهن اچارن موجب قلمبند ڪيل آهي،
جيڪي هو پاڻ اچارڻ ڪندا هئا. اهيءَ ڪري اهو انهن
پيغن سنت ڪوين جي واڻيءَ جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ پرماڻڪ
آهي، جيڪا اڪثر سندن شش ۽ مريدن پنهنجي گرو
جي پرلوڪ سڌارڻ کان پوءِ سنگرهه ڪري قلمبند
ڪئي آهي.

ڪيشوداس پاڻ هندي ڀاشي هيو. اهيءَ ڪري
اهيءَ ڳالهه جو تمام گهڻو امڪان آهي ته هن سنڌي
ڀاشا ۾ چيل سوامي پراڻناٿ جي واڻي هو بهو انهن اچارن
۾ درج نه ڪئي هوندي، جيڪي سندس گرو ڪندو هيو.
اهيءَ جي تصديق انهن ئي سگهندي جڏهن ڪيشوداس
جو هٿ لکيل قلمي نسخو جاچجي جيڪو هن 1694ع ۾
تيار ڪيو هيو. اهو پنا (مڌيا پرديش) جي اهيءَ پرڻامي
مندر ۾ رکيل آهي، جتي سوامي پراڻناٿ پراڻ اماڻا
هئا. اهو قلمي نسخو "ڪلجم سوروپ" جو [illegible]
داسپوڙ جاسوال ته ڏسي نه سگهيو آهي.

ڀاشا وگيان جي اصولن موجب ڪنهن به ڪتاب
جو اتارو ڪندڙ چاهي ڪيتري به ذميداري سان ڪري،
ته به سندس اتارو ڪيل اسٽڊي ۾ ڪجهه نه ڪجهه فرق
ضرور اچي ويندو. اهو فرق تڏهن تمام گهڻو ٿي ويندو،
جڏهن اتارو ڪندڙ ڪاتب اها ٻولي ٺيڪ ڄاڻي، جنهن جو
هو اسٽڊي لکي رهيو آهي. انهيءَ ڪري سنڌي واڻي
واري اڌيان ۾ چوپائين جي اصلي صورت ۽ لفظن جي
اچارن ۾ گهڻو فرق اچي ويو آهي. ديوناگري لپي ۾
ڪاتب ڄ، ڃ، ڏ، ٻ، ڄ، ڳ جا اچار صحيح نموني نه
لکيا آهن. اهي اچار ڪڇي، لاڙي ۽ ٿرڪي اپڀاشائن
وارا سنڌي ئي ڳالهائڻ ۾ درست نموني ڪندا آهن.
انهيءَ ڪري اها ڳالهه وشواس جوڳي نه آهي ته سوامي
پراڻناٿ چوپائين چوندي انهن آوازن جا ٺيڪ نموني اچار
نه ڪيا هوندا. ساڳي ڳالهه ڪيترن لفظن جي وياڪرڻي
روپن جي آهي، جن ۾ به موني کي غلطيون نظر اچن آهن.
”ڪلام سروپ“ جي 1972ع واري سنسڪرڻ ۾ ڪيترن
سنڌي لفظن جي فوٽ نوٽس ۾ معنيٰ صحيح ڏنل نه آهي.
ٿوري ۾ چئجي ته جدا جدا پراچين ٻولين ۾ سنڌي چوپائين
جي ڀيٽ ڪري انهن جو پرماڻڪ پاٺ مقرر ڪرڻ جي
تمام گهڻي ضرورت آهي. انهيءَ کان پوءِ چوپائين جي
سمجهاڻي کان اول سوامي پراڻناٿ جي فلاسافيءَ جو
اڀياس ڪرڻ به نهايت ضروري آهي. ڀاشا وگيان جي
درشٽي نگاهه کان سنڌي واڻيءَ ۾ آيل جهونن سنڌي لفظن
جي انڊيڪس تيار ڪرڻ ۽ انهن جي ويڇوڙي ڏيئي
ڪارڻي اوسر سمجهائڻ به نهايت اوکو پر اهميت ڀريو
اڀياس آهي.

جهڙيون چڱائيءَ محدود وقت ۾ وسيلن جي
باوجود سوامي پرڪاشانند جن ايڏي ڇپائي ۽ "ڪايا
سوروپ" جي جدا جدا آڌيائن مان هٿ ڪري هن
ڪتاب ۾ پيش ڪيون آهن. اميد آهي ته سنڌي سماج
۾ اڀياس جو سنڌي جڳت ۾ قدر ٿيندو.

مرليڌر جيٽلي

بي. 127، ووڪ وهار
دهلي - 110095
13 اپريل، 1996 (وساکي)

ٻه اکر پنهنجي طرفان

مهامتي پراڻ ناٿ (1694 - 1618) جي سنڌي
واڻيءَ جو پهريون ڀاڱو (جنهن ۾ 524 چوپايون هيون)
1991 ۾ هند ۽ سنڌ جي عالمن اڳيان پيش ڪندي اهو
اشارو ڏنو هئم ته، سنڌي واڻيءَ جي هن 524 چوپاين
کان سواءِ مول گرانٿ (شري ڪلجم سروپ) ۾ ڪي ٻيون
به چوپايون آهن.

اُهي 208 چوپاين کي هٿ ڪري جيڪي مول
گرانٿ جي الڳ الڳ ڀاڱن ۾ ٽڙيل پکڙيل هيون، اُنهن کي
هن ٻئين ڀاڱي ۾ سوڌي سنڌيءَ جي عالمن اڳيان هڪوار
وري آڻيو آهيان. اهي گرانٿ جي کوڙي باب مان
کنيون اٿم. اُنهيءَ جو به ذڪر ڪيو اٿم.

مهاڀنجيءَ پهراڻهءَ مهمت جي قدرشناسي ته رڳو
هند جي عالمن ڪئي آهي پر سنڌ سڳوري جي
عالمن به پنهنجي اُپيري آهي. سنڌي جا قدرشناسيءَ وارا
خط ۽ سنڌي اخبارن/مخزن جا راءِ شايع ڪندس ته خود
هڪ ڪتاب ٿيئي پوندو - مان رڳو چند عالمن جا راءِ ۽
ڪن مخزن وغيره ۾ شايع ٿيل ڪي ٽڪرا ئي ڏيئي
رهيو آهيان.

سينٽرل هندي ڊائريڪٽوريٽ وارن 1993 ۾ پنهنجي
هزارن جي اعزاز سان نوازي جيڪو اتساهه ڏنو اُنهن لاءِ
به ٿورائتو آهيان.

ڊاڪٽر مرليڌر جيٽلي جيڪو پهريون، ڪي ٻه
جيسلميري وغيره جو ذڪر ڪيو آهي اهي سڀ جڳهيون
۽ اُنهي مالڪن سان به حالي احوالي ٿيو آهيان. ٻيو پاڻ
ڪمن لاءِ اُن مهڏن جا مهدا رهيو پوندو ۽ ڪيو، سنڌي

ڪوهنڪ مالي مدد کان سواءِ پنهنجي ــر ڪم اڳتو ڪري سون ڪڻ
سگهي. هڪ شهر آهــي
ڪون مڏاءِ پرڏاش ۾ هڪ شهر سدل الدي اءِ آهي اءِ
(گهراس ۾ اءِ رڪ ڪڻ آهي) ڪالي سدل سيپيا سان
شهر جهون جي سيپيا موهن جــي دڙي جـي
لي ملي گوالپار جي ٻارسان سدل الدي آهي. ڊڏا ٻارس ۾
اَڄ اءِ سڏڏو (سدڏي راجپوس) رهن ڏــا جهڪي چون ڳا
ان سدن وڏا لي- ڇار سو سال اڳواٽ سدل جي ڳرٻارڪر
مان لڏي هٽ اڇي وسيا. اَڄ اءِ آلور ٻاسي جا ٻٽ هر
ٻڌن ڏڏن سال هــدن سان ڳڏڄڻ الدڏا آهن جـن وٽ
سدن واش جو شهرو آهــي. هو ٻرهڏهڻي الدان ۾ اِهي
سب ڳالهون لکدا رهدا آهن.
ڳازو سدڏي ڳاڏڪن ڪـي ٻرمڙ ۾ جيسلمير مان
ٻاڻ جڙرام رڏٻاڻي امڙي ۾ گهراڻي وڏو وڙ ڪيو آهي.
امڙي مان شري ڏاڪر چاولا اءِ. سال 1996 کي
سدڏي لوڪ سدگيت جــو سال ڪري ملهاڻ جو اعلان
ڪيو آهي. ان طرح جون ڳڏٻل ڪوششون سدڏي ساهت
ڪلا ۽ سدسڪرتي ۾ ضرور اهــڙو ڪجهه ٻيش ڪري
سگهدڏون جن سان سدڏي ساهت ۽ سدسڪرتي جــو
ڪو اڻون ورق وڙي ڪي ڏڏل ڪڙٻون جڙي ٻون.
ٻقول ساڻين غلام علي الانا جـي اءِ. ڪي جوڳي
اڇهي مرلي ڏڇي ڪاهي ٻون.
هڪ ڳالهه. جهون لاءِ مرليڏر جيٽلي اِشار. ڪيو
آهي اها آهي هن ڇوٻان ۾ ڪم آندل شبدن جي لغت
(ڊڪشدري) لٻار ڪرڻ. دل اءِ، ذاتي آهي ٻر ڪاغذ ۽
ڇپائي جا اکهه الڏرا اءِ، چوٽ ڇڙهـي ويا آهن جو مون

جهڙي روايتو اسلاميه انگريزن کان پوءِ پگهار حاصل ڪري
واري ملازم لاءِ ڏکيو ٿي ٿو. ان ڪري اڳ جو ڪم آهي، پوءِ به
جيستائين جان ۾ جان آهي ڪوشش ضرور ڪندس.

بهاولپور جو جڏهن ذڪر ڪجي ته ڊاڪٽر جميليءَ پڙهڻي
ماڻهو ۾ ڪيو آهي آئي اي. ايم. اي. پرڏيهه سنڌي ساهت
اڪيڊميءَ طرفان آيوجت هڪ مشاعري جي سلسلي ۾
وڃڻ ٿيو. بهاولپور جو اُتي هڪ رهاڪو ورهاڱي بعد
وڃي سنڌ ۾ رهيو. اُتي سنڌي ادبي اوارڊ، حيدرآباد
وارن جي سهيوگ ۽ سهڪار سان اردوءَ ۾ هڪ ڪتاب
آهي سچل سيد محمد مطيع الله راشد بهاولپوريءَ
بهاولپور جي سنڌي اولياءَ الله سان ڇپايو آهي. تازو
جيڪا چنڊ چاڙهي ڪئي آهي اُن چاڙهي مان آهي ته
گذريل ٽن صدين کان اُتي هڪ اهڙي مشهور ٿي آهي
سنڌي پورا جي نالي سان. انهيءَ ڇاپيو ته. انهيءَ ڪتاب
جي آثار ان کوج ڪندي شاهد ڪي ٿي چار سو سال
جهونيون لڪڙون ڳاڙهيون جهڙي ٻيون ۽ وري هڪ وار ڪو
ٿئون رات وچالان.

في الحال بس ايترو ٿي.

جهمون چڳاڻي

تارا چند شيام جيٺاڻي
22 جولاءِ 1996

سنڌي واديءَ جي پهرئين ٻاڳي بابت اديبن جا رايا

مون 1971 ۾ پنهنجي PHD واريءَ ٿيسز ۾ اهو انديشو ظاهر ڪيو هو ته محمد بن قاسم جي حملي وقت ڪيترائي سنڌي ودوان سنڌ ڇڏي ٻاهر وارن ملڪن ۾ وڃي آباد ٿيا هوندا. اهــي هتان پنهنجو اثاثو، ادبي ۽ علمي خزانو کڻي ويا هوندا. اوهان جي هن خزاني ۽ ٻاهر ٻيهري ٻئي طرفان هٿ ڪيل خزاني مان پنهنجي دعوا کي ثابت ڪري ڏنو. اوهان پنهنجن ڏيهن ٻولءِ جو خزانو هٿ ڪيو آهي ۽ اصلي خزانو آڻيو آهي. ڪنهن غذا ۾ اڪل هوندو. جوڳي اٿهي مرلي کڻي ڪاهــي ٻوٽو ٻوندو. مرلي جي دُن تي ناڳ جي نڪرڻ سان ئي خزانو ٻڌرو ٿي پوندو. اوهين ٻئي وڏا جوڳي آهيو. مرلي جي دُن ۾ جادو آ. وڄايو خوب مرلي ۽ ڪيو ناڳن کــي ٻاهر، هٿ ڪريو سنڌ جو اصل خزانو.

اوهانجو دعاگو
1-10-1991

غلام علي الانا

حيدرآباد سنڌ

هتي سنڌي ساهت گهر، حيدرآباد وارا قاضي قادن جو ڪلام ٻيا ڇپائين جنهن جو مهاڳ مون لکيو آهي. مهاڳ جا پنج سرا آهن...... اُن ۾ 3 پنهنجي سالن جي ادبي حاصلات ڪتاب "مهامتي ٻراڪ لاڪ جــي سنڌي واڻي" تي اڪل ۾ صفحا لکيا آهن جنهن ۾ مون ڄاڻايو ته لکيو آهي ته شعري ڪوجنا ئي ڪاوش ۾ پهرو نڪر اديب

جي وڏي ۾ وڏي اوارڊ امن انعام ۽ ڇهون ڇپائي
ادب جي وڏي ۾ وڏي اوارڊ امن انعام جا حقدار آهن
جيڪا پنهنجي جاءِ تي هڪ مستند حقيقت آهي.

قاجل ٻيوس

اسلام آباد، 27 آگسٽ 1995ع

پنهنجو ڪتاب لکو سوکڙي سنڌي واٽي ٻڌي
الڪ. اهو واقعي ڪيترن لکيون. هوري آڪر اهو اسون
آهن جنهن پڙهائي ۾ وڌي سپون سوڌي آڻيون آهن.
پنهنجو قدر هتي اسان لکندو پر سنڌ ۾ وڌاڪ لکندو. جو
جو آلي هيڊر مذهبي تعصب گهٽجو ٻيو وڃي.

هري موٽواڻي سمپادڪ "ڪونج"

چڱي ڪو ڄاڻڪ ڇپر ڏاڍي الٿي سنڌي ساٿين
کي. اوائلي سنڌي ڪوتا کي پڙهڻ ۽ ان جي اڀياس
سمجهڻ ۾ چڱي مدد ڪندو.

گوبند مالهي

سنڌيءَ ۾ اهڙي محنت ڪرڻ وارا اڄڪلهه
ڪيترا آهن.

(پروفيسر) هريش واسواڻي

اهڙي محنت ڪري هيءُ شوق ڪرامت لائق ڪيو
الٿي. مون کي قوي اميد آهي ته هند - سنڌ ۾ ان
جو چڱو قدر ٿيندو.

لکمي کلاڻي

هن قسم جون ڪوششون سنڌيءَ جي پراچين
ساهتيہ کي ڄاڻڻ ۾ مدد ڪنديون اهڙي ۾ ڪوشش

ڪرائي. ان لاءِ اوهان کهرڙن لهڻون.

ڊاڪٽر ستيش روهڙا

هن ڪامياب سائنٽفڪ ڪوشش ڪرڻ جي ڪري مون وٽان لک لک مبارڪون.

اوهان جي محنت داد جي لائق آهي. ٻار ڪي ڏاڍا ڏکيا ماڻهو ٿي هن قسم جو ڪتاب پڙهي سگهندا. هن ڪتاب جي ڪري اوهانجي االي ڪي سنڌي ٻولي جي اِتهاس ۾ ضرور شامل ڪيو ويندو.

(پروفيسر) هري دلگير

ڪالهه جي ٽپال اوهانجي سنڌي پستڪ مهاڀاڳي پراڻ ناٿ جي سنڌي واڻي پاڻ سان کڻي آئي.

اوهان ڪيڏي نه محنت ڪري پراڻ ناٿ ڀاري جي واڻي سنڌين لاءِ کڻي ڪري پيش ڪئي آهي. شال سائين اوهان کي اجھان ۽ وڌيڪ ٻڌي ۾ ٻل ڏئي جيئن پڻ ڀهڙي سنڌي قوم ۾ سنڌي ٻولي جي گهڻي ۾ گهڻي سيوا ڪري سگهو.

(ڊا) هري ديوي، پونا

Mahamati Pran Nath jee Sindhi Vance (1991) 524 Chaupais in Sindhi by Mahamati Pran Nath, edited by Jhamu Chhugani . An ably done critical edition, it presents for the first time in Sindhi what Mahamati wrote in Sindhi for peace and harmony in the world. A part of the author's Kulzum Swaroop (1972), it is one of his last works and therefore, easily one of the maturest of his poetical works done in Sindhi (his mother tongue) Gujarati (the language of his father) and hindustani (the language of the masses). The Mahamati tried to have a middle way between Hinduism and Islam and helped evolve a composite religion during his time . In the Sindhi vaance, as also in his other works, he opposed the idea of vyaktigat moksha, or personal emancipation from the bondage of flesh, and strove hard to ameliorate the lot of man. He established sakhya (friendship), instead of dasya (master-servant relationship) between God and himself.

A DICTIONARY OF SINDHI LITERATURE

By : Dr. Motilal Jotwani

After coming into light of Mahamati prannath's sindhi Vani, the sindhi literature turns a new leaf in its history. It brings into focus one of the missing links of the evolution of sindhi poetry based on sagun Bhakti, and it certainly helps locating the roots, the origin and the development of Sindhi poetry.

Jhamu Chhugani, who has edited Prannath's book entitled Sindhi Vani, has added his preface to it in which he has gone through the historical exercise throwing light of Sindhi literature, its tradition, etc. existing between the fourteenth century and the eighteenth century, providing the missing link so for as Sagun Bhakti kavya is concerned. the author has clearly enjoyed working on the scripts and his delight and pleasure in his search for bringing Literary history in its proper perspective enliven his scholarly preface. philosophy and ideas have been used to illuminate the narrative.

Param Abichandani In Jagani-1993

नि[illegible]श्री[illegible]जी अनादि
अक्षरातीत सोता अब जाहिर भऐ
सबविधवतन सहीत श्रीश्री
श्रीकिताबसिंधीटीकासहीत
मु॰ सिंधीयानीजोश्रीइन्द्रावती
जीनेअपनेअरसदिलमें हकमें
हेबूबसो स्वाल जुबाबकिऐसो
लिखेहैं मारफतेसहीत सोअरस
रूहोहालसोसुकनियां ज्योंहाल
तुमकोभी पावे आज

आखर वेरा ऊथंन जी॥ आई हलें घंडेउ जा
रांद॥ आखर समे आ उठनेंका तुमकू हों
छोड़ियोखल॥ उथी वीच अरस जे कोउ
कोरेंमिड़ कांध॥१॥ उठके वीच अरस के

॥सिंधी॥ हरष करके मिलिस पावंद॥१॥ धनी मुंहजी
रूह जा हारो चुत्रां कीप [illegible] लीनी रोह
॥३॥ रका॥ अब कहूं कसे कारणे॥ रूहके डिनो पार उत
डी॥ चस्रो सो दिलधरे॥२॥ रूह [illegible] पार
से॥ कलो सो दिलधरे॥२॥ इस्क डिने तां तां
इस्क ना अचे॥ इस्क देह ते॥ तु भावना इस्क
ना आवे॥ घराणे कीपां आउं॥ कीउ ना उडे
संचे॥ बोलात्तव करूं मे थप्पा॥ कुह ना उडवि
ना सांचे॥३॥ कीं कीपां केडां वंजा॥ चुत्रां
कीयकोरे॥ कसो करां सिंधार जाउं॥ कतो के
सें करके॥ नापेरां इसां पउ उत्त॥ ना अचो
संगारे॥४॥ नापाउ जवाको ना आर सको
पास॥ ॥ सजरा मुंहजी रूहजा॥ तो जेडिरे
रूहसां जांस॥ सजन मेरी रूहका करार है
रूहको पहिच्यान॥ तो हिके आरि आलाह
कि पेरे तो पुजांइ॥५॥ तो हि के आहि आयाह

॥सिंधी॥ सांच नजरो न रहे झूठो देष्या। अंतर मांहें थोहे था। कछू जरा भ
हुकमें छूट॥ ये देष्या दिषाया हुकमें॥ औ रहम भी भए हुक
॥६६॥ म॥ ना हु आहे नाहि पग॥ बिना हुकम षसम॥ ये हुकमें दि
षाया हुकम को॥ तिन हुकमें देष्या हुकम॥ भिस्त दोजष
उन हुकमें॥ आपा सुष सब दम॥१४॥ जिन नाम धराए
हुकमें॥ कहे फिरस्ते सिर पर॥ ये हेचे आपनी निसबत॥
प्रापक षेलका॥१५॥ हम उठ बैठे अरसमें॥ हमको हुकमें
दिया सब पाय॥ हुकमें हुकम षेल दिषाए॥ सो हुकमें हुक
म आपा पास आया॥१६॥ पोहोंची बात फुरु हुकम की॥ हुआ
हुकम सब में एक॥ अरसमें हम मिले उठे॥ सब मिले के
ते विवेक॥१७॥ रूह कछु जुदे न हुए अरससे॥ और जुदे हुए ये सब
हम ह्यां षेल देष्या नहीं॥ औ षेल की बातें करी मुतल
क॥१८॥ इन बिध सब हुकमें करी॥ षेल देष्या षिलवत
अंदर॥ बातें षिलवत की करी षेल में॥ जो सुन्या हक के
दिल भीतर॥१९॥ औ षेल की बातें सब॥ होसी बीच षि
लवत॥ ले षेल का सुष षिलवत में॥ लिया षेल

में सुष निसवन ॥३४॥ छोड्या नहीं आरसको ॥ औरषेलमें
भी गई सा ॥ अंतराय भी हुई आरसेसा ॥ और जुदि पाभी न
भेषा ॥३५॥ ए सब विध सब हुकम से ॥ हुकम में किए बनाए ॥
सास्त्र इस्क रचरचा ॥ होउ ठौरहि ए दिषाए ॥३७॥ और सोहबी
आपनी ॥ दिषाई नंगे कफनाए बस्यो कर चढाई हक की ॥ मेरा
षसंम चडा काद्या ॥३८॥ महामत्त कहे ए मोमिनो ॥ हके बे
ठाए तले कदमा ॥ करसी हांसी बीच आरस के ॥ जो करी
हुकम हलमा ॥४०॥ प्रकर्ण ॥ ३ ॥ चौपाई ॥ ७६ ॥ इति
श्री हिन्दुस्तानी संपूरण ॥ क्रमा प्रकर्ण ॥ १६ ॥ चौपा
ई ॥ ११२६ ॥ लिषतंग गिरधारी की षाक चाहत श्री
सुंदर साथ चरन रज पुजारी नंदलाल वल्द श्री पुजारी
महाराज गुलाबदास जी की प्रणाम आचिधा जो
जी प्रीत की रीतसें और जो लिषने में भूल होवे सो क्षमा
करलेवी रहेवासी श्री पन्ना धन्नी पुरी हाल कमा लिषा
चउ मंदिर में बैठकर लिषी मिती फागुन बदी ५ सम्व
त १९९० वाली प्रत प्रमाने लिषी है तारीष ४ ३ ई

पत्र

سنڌي ڀاشا جاڳي

मूजी सैएल रे, सजंण हुअडा मूं गरें।
मूं न सुजातां सिपरीं, हल्यां कारयूं घणूं करे ॥

مُوجي سَئيل ري، سڄڻ (سڄڻ) هُئڙا مون گرين (گهري)
مون نه سڃاتان (سڃاتا) سپري،
هليا ڪاريون گهڻون ڪري (1)

أرٿ: مهانجي روپ ۽ اندراولي سکي چوي ٿي ته هي منهنجي پياري سکي! منهنجو ساجن (سڄڻ)، منهنجو پريتم منهنجي گهر آيو مون اي سڃ ڪين نه سڃاتو - هو مون کي بار بار ڏورايا ڏيندا پڪاريندا هليا ويا.

सजंण आया मूं गरे, मूं न सुजातां सेण।
गाल्यूं केयाऊं हेत में, घणो भती भती जा वेण ॥

سڄڻ آيا مون گري (گهري)، مون نه سڃاتا سيڻ
ڳاليون (ڳالهيون) ڪيائون هيت ۾،
گهڻون ڀتي ڀتي جا ويڻ (2)

أرٿ: منهنجا ساجن (سڄڻ) منهنجي گهر آيا پر مون پنهنجي پريتم کي نه سڃاتو. مون کي ذري به ڄاڻ نه پئي. هن پيار ۽ پريم منهنجي پلاڻي جون جڪي طرح طرح جون ڳالهيون ڪيون. مون أهن لاءِ ٻه ڪو ڌيان نه ڏنو.

मूं के जा घारण आवई, जे आंई पसो साथ।
त खरे बपोरे सेज सोझरे, मूं के थेई रात ।।3

مون کي (کي) جا گهارڻ آوئي، جي آئي (اوهين) پسو ساٿ
ته کري ٻپوري (ٻپهري)، سيج سو جهڙي مون کي (کي) ڏينهن رات (3)

اَرٿ: هي سکيون! اوهان اچي ڏسو ته سڄڻ! مون کي ڪهڙي ٻپهري شيءِ جهي ٻڌايو آئي. ٻاري ٻپهريءَ جو ڀرپور سو جهڙو ته مون لاءِ جهڪ ڪاري او اداسي راس وانگر هئو.

सजंण आया न सुजांतम मूं के चेयाऊं घणां वेण।
कन अंखियूं फुटियूं, व्या फूट्या हिए जा नेण ।।4

سڄڻ آيا نه سڃاڻم، مون کي (کي) ڇڏيائون گهڻا ويڻ
ڪن اکيون ڦٽيون، ويا ڦوٽيا هيئين جا نيڻ (4)

اَرٿ: منهنجا سڄڻ منهنجا پرڏيهي منهنجي گهر آيا ۽ مون ڪين به سڃاتو. هن مون کي طرح طرح جا ٻولڙا ٻولڙا ويڻ ڇڏيا. منهنجي ڪنن جا پردا ڦاٽي ويا. اکيون ڦاٽي پيون، ۽ هيئين جا اکيون به ڦاٽي پيا.

सजंण विया निकरी, हाणे आऊं करियां कीं।
अवसर व्यो मूंजे हथ मंझां, हांणें रुअण रातो डींह ।।5

سڄڻ ويا نکري، هاڻي آئون ڪريان ڪيئن
اوسر ويو مونجهي هٿ منجهان، هاڻي روئڻ راتون ڏينهن (5)

اَرٿ: هي سکي! منهنجو ساجن اڄ هلڻو وڃي ٿو. هاڻي
مان ڇا ڪريان؟ منهنجي هٿ ۾ آيل موقعو ٿو وڃي. اڄ ڪري
واه. هاڻي ته راس ڏينهن روانا ٿي وڃي ٿي رهڻو آهي.

पिरीं हल्यां प्रभात में, आऊं उथिस अवेरी।
कीं वंजाईयां वलहो, जे हूंद जागां सबेरी ।।6

پرين هليا پرڀات ۾، آئون اُٿس ابيري
ڪين وڃائيان ولهو، جي هوند جاڳان سبيري (6)

اَرٿ: منهنجا پريتم، منهنجا ساٿي سوير ئي پرڀات ۾ هليا
ويا ۽ مان جاڳيس ته ڪافي اوير (دير) ٿي چڪي
هئي. جيڪڏهن مان سويل صبح جو ئي جاڳي وڃان ها
ته هوند پريتم کي وڃڻ ئي نه ڏيان ها. ڪنهن ٻي مون
کي ڇڏي ٿي ڪو وڃن ها؟

जीव मूहींजो जे तडे जागे, त अवसर वंजाईयां कीं।
हूंद साथ न छडियां सजणे, आडी लेहेर माया थेईनी ।।7

جيو موهينجو جي تڏي جاڳي، ته اوسر ونجائيان
(وڃائيان) ڪين
هوند سات نه ڇڏيان سڄڻي، آڏي ليهير مايا
ٿيئني (7)

اَرٿ: هي منهنجا جيو! آءٌ جيڪڏهن اوقت جاڳي
پوان ها ته پوءِ مان هٿ ۾ آيل اوسر (موقعو) ڇو وڃايان
ها! انهيءَ وقت مون کي منهنجي ساجن جو سنگ نه
ڇڏڻو هئو پر مايا جي لهر منهنجي آڏو آئي ۽ مايا وچ ۾
اچي پردو وجهي ڇڏيو.

हणे डिसूनी डोहें निहारियां, तां जर भरया अतांग।
महें लेहेरयूं मेर जेडियूं, मछे पेरा न्हाए मांग ॥8

هاڻي ڏسُوني ڏونهين نهار ڏيان، تا جر ڀريا اڌنگ
مهين ليهريُون مير جيڏيُون، مڇي پيرا نهائي مانگ (8)

اَرٿ: هي سکيون! هاڻي جڏهن مان ڏهن ئي ڏسائن ۾ (هر طرف اک کڻي) ڏسان ٿي. جو اٿاهه ساگر نظر ڊوڙايان ٿي. هر طرف اک کڻي موهه (مايا) ڏيکاري ڏئي ٿو. جنهن جي چوڌاري پاڻي ئي پاڻي ڏسڻ ۾ اچي ٿو. هر طرف ٿو. هر طرف مايا جو انهي سڀ کجهه. وڏيون جبلن جيڏيون لهرون ۽ ڇوليون، واهه قدرتي مايا، ڇولين سان گڏوگڏ لاءِ ٿي رهيون آهن. پير رکڻ جي ڪا به جاءِ ناهي. هي ساگر ايترو وڏو آهي جو انهي کي پار ڪرڻ سولو ناهي.

महें घूमरियूं जर जुजवा, व्या परी परी जा पूर।
हिक वेर न वेहेजे सुख करे, हेतां डिसे डुखे संदा मूर ॥9

مهين گهوُمريون جر جڄوا، ويا پري پري جا پُور
هڪ ويرَ نه ويهجي سکُ ڪري، هيتان ڏسي ڏکي
سندا مُور (9)

اَرٿ: هن موهه جار (ڀو ساگر) جي اندر گهڻن ئي قسمن جا ڀنڀور ڪن (ڀنور) آهن ۽ تيز رفتار سان وهندڙ پاڻي وارو جل جو وهڪرو آهي. هڪ گهڙي پل لاءِ به سک سان وهڻ ڏنو نه آهي. اهي لڪا ڪن تمام تيزيءَ سان گهمي ڦري رهيا آهن. هيءَ نه ڏک جو ئي ساگر ٿو ڏيکاري ڏئي. مايا جي شروعات ۽ انت ٻئي ڏکدائي آهن.

हिक घोर अन्धारो ब्यो अ खे न सुझे, ढोओ हिएडो न्हाएम हंद ।
पिरीं आया मू के पार उतारण, एहेडी धारा मंझ ।।10

هڪ گهور انڌارو ٻيو آنکي نه سجهي، ڏيو ڏيئو
هنئيڙو نهاريم هند
پرين آيا مون کي (کي) پار اُتارڻ، ايهيڙي ڌارا
منجهه (10)

أرٿ: هڪ طرف ته هت گهور أنڌاري ڪاري رات آهي
ماٿا موهه روُپي گهرو انڌڪار ڇانيل آهي. ڪنڊو ڪنڊ ووڪ
۽ گهان روپي اکيون به نه آهن. نيون دل پڌي ۽ من جو
به ڪو نور نڪانو به آهي. اهڙي اوکي ڀو ساگر جي
پريل پرواهه. مان پار اڪارڻ لاءِ منهنجا پرانتم ستگرو جي
روُپ ۾ پرڪٽ ٿيا.

मू कारण सैएल मू हजी, हिन में विधुाऊ पांण ।
फूकडियू करे करे नेठ, उथी विया निरवांण ।।11

مون ڪارڻ سئيل مونهجي، هن ۾ وڌاُئون پاڻ
ڦوُڪڙيون ڪري ڪري نيٺ اُٿي ويا نرواڻ (11)
أرٿ: أهڙيءَ اوُکي ويل هي منهنجي سئيل هي منهنجي
سکي! مون لاءِ مون لئو ڪـي ماٿا مـان ڇڏائڻ لاءِ منهنجا
سوامي خود هن جڳت جي پنڌان ۾ پئجي ويا گهڻن ئي
طرح سان پڪاري پمت هڻان أئي نرواڻ پد پائي
پرم ڌام هليا ويا.

हांणे कीं करियां केडा वंजां, केहेडो मूंजो हांणे हंद ।
पिरीं न पसां अंखिए, मूं कारण आया माया मंझ ।।12

هاڻي ڪين ڪريان، ڪيڏا (ڪيڏانهن) وڃان
(وڃان) ڪهڙو مونجو هاڻي هنڌ
پرين نه پسان اکڙين، مون ڪارڻ آيا مايا منجهه
(12)

ارٿ: هي سکي! هاڻي مون ته پتا نه مان ڪيئن ڪريان ۽ ڪيڏانهن وڃان؟ هاڻي نه منهنجو ڪو ٺڪاڻو ئي نه آهي. اهڙي پرستٿي ۾ مان هاڻي ڪڏهن نه هنن اکين سان ڏسي ٿي سگهان، جيڪر منهنجي واسطي هن مايا ۾ آيو.

(پرڪاش گجراتي پرڪرڻ 6 چوپائي 185 کان 193 تائين.)

ٻيجي والمٽي = ٻيون ورلاپ

सजंण विया मूंजा निकरी, मूं तां सुजातां न सारे रे।
मूंके चेयाऊं घणवे पुकारे रे, न कीं न्हारयो मूं दिल विचारे रे।
से संजण हांणे कित न्हारियां ॥1

سڄڻ ويا مونجا نڪري، مون تان سڃاتان نہ ساري ري
مون کي (کي) چيياڻون گهڻوي ٻڪاري ري،
نہ ڪين نهاريو مون دل وچاري ري
سي سڄڻ هاڻي ڪت نهاريان (1)

أرٿ: هي سکي! مهنجا سڄڻ مهنجا پرانئم مون کي پڪاريندي هليا ويا. مون کين چڱيءَ طرح سڃاتو ني ڪون. مان ان غفلت واريءَ ننڊ ۾ غلطان رهيس. مون نہ اهون ڏااهون نهاريو ۽ نہ وري اهون جي ڳالهہ. اي ڏيان ني ڏاو- هاڻي مان اهيءَ ساجن کي ڪٿي ڏسان ۽ ڪهڙااهون ڳولهيان.

अदी रे पिरिए पांण से जा केई, आऊं से जे संभारियां साथ।
पांण जे काजें हिन माया में, कींअ विधाऊं आप ॥2

ادي ري پرئي، پاڻ سي جا ڪيئي،
آئون سي سنڀاريان سات
پاڻ جي ڪاڄين هن مايا ۾ ڪيئين وڃائون آپ
(2)

أرٿ: هي أدي! هي مهنجي پرئي! پرانئم اسان لاءِ جيڪو ڪيو، ڪيو مان هاڻي اهون کي ياد ڪري رهي آهيان.

مان اهي ڳالهيون اهي سانت هاڻي ڀنڀوريءَ مطمئن سان هن ٻاهر ۾ آهي
جا جوان. هنن ۾ اسانجي واسطي کوٽ ۾ هن ڀرواري ڀرواهه ۾ وڃڻي
اسان سان مطلب ڪهڙو ۽ ڀانڪي هن ڀرواري
ڇڏيو.

हिक अध गुण संभारजे, अदी त पण लभे साह।
गुण संभारींदे सजणें, अजां को न उडे अरवाह ॥3

هڪ اڌ ڳڻ سنڀارجي، ادي ته پڻ لڀي ساهه
ڳڻ سنڀاريندي سڄڻين، اڃان ڪونه اڏي ارواهه
(3)

ارٿ: هي سکي اسين ڀرتار سوامي جو هڪ اڌ ڳڻ يا
ياد ڪرئون يا ياد ڪري سگهون ته اسانجو ساهه، اسانجو
ڏکي اسان کي ملي وڃي. اهڙي هن ڀرتار جي ڳڻن جو
سمرڻ ڪري ڪري ته اڃان تائين مهنجا پران شرير ڇڏي
اڏامي ڇو نه ٿا وڃن.

अदी रे सजगं साणें हलया, घणूं धाएडियूं पाए।
खुई मूंहजो जिदुओ, जे अजां अंख न उघाडे ॥4

اِدي ري سڄڻ ساڻين هليا، گهڻون ڏائيڙيون ٻائي
کئي مونهنجو جندڙو، جي اڃان اکڙ نه اُگهاڙي 4

ارٿ: هي ادا! هي مهنجيون سکيون! مهنجا سڄڻ
مهنجي ساٿيون کي هليا ويا. هنن گهڻن کي ڌرايون سان
مون کي گهڻو کي پڪاريو. مهنجي جيون کي اي ڏڪار
آهي جو اڃان تائين ته اک کولي اٿي ڏسي سگهان.

परी परी मूंके चेयाऊं, मूंके सल्लेथा से वेंण।
अंखड़ियूं पाणी भरयाऊं, आऊं तोहे न खणां मथा नेण ।।5

ٻري ٻري مون کي (ڪـي) چيياڻون، مون کي (کي) سليٿا سي ويڻ
انکڙيون پاڻي ڀرياڻون، آئون توهي نه کڻان مٿي نيڻ (5)

ارٿ: هي منهنجي سکي! هن طرح طرح سان ٻار ٻار مون کي جهڙکي ڪڍيو، چيو اٿن جيسا اهي وچن اڄان به مون کي چڀن پيا ۽ چڙهن ٿا. ياد اچن ٿا ته دل ۾ ڏاڍو ڏک ٿو ٿئي. اکڙين ۾ هن آب ٿو اچي ته مون کي ٻار ٻار سمجهايو ٻر هاڻ مون اٿن ڏانهن اک کڻي به نه نهاريو.

अंखड़ियूं भरे असां से, बांह झल्ले केयाऊं गाल।
फिट फिट रे मूंजा जिंदुआ, अजां जेहेजो उही हाल ।।6

انکڙيون ڀري اسان سي، ٻانهن جهلي ڪييائون ڳال (ڳالهه)
ڦٽ ڦٽ ري مونجا جندڙا، اڄان (اڄان) جيهيجو اهي حال (6)

ارٿ: ٻنهنجن اکين ۾ آب آڻي ۽ منهنجو هٿ (ٻانهن) جهلي منهنجي ٻراڻتم مون سان ڳالهيون ڪيون — مون ٻر هي منهنجا پراڻ ڇهو لوکي نڪار اهي. اڄان تائين به منهنجو ساڳيو حال آهي. (منهنجي هن لاءِ آلي جندڙيءَ کي ياد. اڳي جهڙا اڄان تائين پيا جي ڇاڙ ۾ لڪي ٿي کڻي.)

हांणेंनी आऊं की करियां, मूं जानी केहां हवाल।
केहे मोंह गिनीने रे अदियूं, आऊं करियां आंसे गाल ॥7

هاڻيني آئون ڪين ڪريان، مونجاني ڪيها حوال
ڪيهي مونهن ڳنيني ري آديون، آئون ڪريان آن سي ڳال (7)

ارٿ: هي منهنجون سکيون! هاڻي مان ڇا ڪريان؟
هاڻي منهنجا ڪهڙا حال ٿيندا؟ هي اڌون ٻوم ڏام ۽
مان هاڻي ڪهڙو منهن کڻي پنهنجي ٻرائتم سان ڳالهيون
ڪري سگهندس. (پنهنجي ٻوم ڏام ۽ پنهنجون سنڌرساٿ
آڏمان جي وچ واهي ڪري مان پنهنجي الهڻي
پريل ڳالهه کي ڪيئن ظاهر ڪري سگهندس.

अदी बाईनी सुणो गालड़ी, मूं के रुअण रातों डींह।
पाणीनी पिरीं गिनी बेयां, हांणे फडकां मछी जींह ॥8

ادي ٻائيني سڻو ڳالڙي، مون کي (کي) روئڻ
راتون ڏينهن
پاڻيني پرين ڳني ٻيان، هاڻي ڦرڪان مڇي
جيئن (8)

ارٿ: هي منهنجون سکيون! هاڻي اوهان منهنجي ڳالهه
ڌيان ڏيئي ٻڌو. مون کي ڏ. ٻس رات ڏکن روئڻ لاءِ
ڇڏيو آهي- پاڻي (جنهنکو جيون امرت آهي اهو ته)
پرينم ڏي کڻي هليو ويو ۽ مان ان پرينم جي جل کان سواءِ
اهان جل جي سڪل زمين تي مڇيءَ وانگر ڦٿڪي رهي آهيان.

बेण चई चई वलहो मूंहजो, बरया घर मणे।
हलया मूंजे डिसंदे, अदी कारयूं घणूं करे ।।9

وڻن چڙهي چڙهي ولهو مونهنجو، ٻريا (وريا) گهر مڻي
هليا مونجهي ڏسندي، ادي ڪاريون گهڻون ڪري
(9)

أرٿ: منهنجا ٻرانم، منهنجا سوامي ٻنهنجي گهان من
وڇن رستي مون کي گهڻن ئي اموان سان وڏا وڏا واڪا
ڪري ٻڪاريندا مون ڏانهن اهاريندي ٻاڻ ٻوم ڏام ڏانهن
هليا ويا. اساڻهي مارگ درشن لاءِ گهڻيئي وڃن چوانا ؟
منهنجي ڏسندي ئي ڏسندي الوپ (انتر ڌيان) ٿي ويا.

पिरीं मूंजानी हलया, आऊं कीं चुआं जिभ्या।
सजंण बेर न विसरे, मूंके लगा तरारी जा गा ।।10

پرين مونجهاڻي هليا، آئون ڪين چڙان جيئان
سڄڻ وير نه وسري، مون کي (کي) لڳا تراري
جا گا (گهاو) (10)

أرٿ: هي، سکي! منهنجا ٻرانن، منهنجا ٻرانيم هليا ويا.
هاڻي هن جيء سان مان ڇا ڇوان؟ (اها ڳالهه ڪهڙي؟)
نه طرح منهنجي زبان جيب اسي اٿي اڇي هو ٻل منهنجا
ساڄن مون کي ساڙيان (ياد اچا ڪن) ٿا - هڪ ٻل لاءِ نه
منهنجا سڄڻ مون کي اٿا وساريان. سندن وڇن جي ياد
مون کي يار يار ستائي ٿي ۽ منهنجي شرار ۾ تلوار جي
گهاون وانگر تڪليف ٿي ڏئي.
(ٻرڪاش گهرائي ٻرڪرڻ 7 چوپائي 198 کان 297 تائين.)

ورلاپ

कुई सा परडेहड़ो जित सांगाए न्हाए सिपरीं ।
पिरीं पुकारेनी हलया, मूंजी माया मत वेई फिरी ॥1

جت سانگائي نهائي سپرين
ڪئي سا پرڏيهڙو،
مونجهي مايا مت ويئي ڦري
پرين پڪاريندي هليا،
(1)

أرٿ: اهو، ڪٿي آن پرڏيهه. (پرديس کي). جتي وڃي اهو
داس جهڙي پريتم پرماتما جي جاءِ ئي آهي. منهنجا پران،
منهنجو پريتم مون کي پڪاريندي هليا ويا ۽ هن مايا
منهنجيون متيون ئي منجهائي ڇڏيون. (اهڙي منهنجو
انڌو وڏو نقصان ٿيو جو مون پنهنجي پران کي ئي
وڃائي ڇڏيو.)

मूंजो जीव बढ़े कोरा करे, महें मिठो पाताऊं ।
सजंण संदो सूर ई मारे, मंझा जीव करे रे धाऊं ॥2

مونجهو جيو ٻڙي (وڏي) ڪورا ڪري، مهين مٺو
پاتائون
سڄڻ سندو سور ايئن ماري، منجهان جيو ڪري
ڏائون (دانهون) (2)

أرٿ: اهڙي امسٿ (اي ڪٿر) پنهنجي جيو (شرار) کي
ڪٿي ٽڪرا ٽڪرا ڪري ڇڏيندس. پر هو آئون، اڃا به
پرکندس. منهنجي سڄڻ جو وڇوڪ (وڇوڙو) مون کي
اندران ئي اندران کائي رهيو آهي. منهنجا وياڪل پران
ورلاپ ڪري رهيا آهن.

जेरोनी लगो जर उथई, जीव कर करे मंझ।
वलहे संदोनी ब्रह ईं मारे, मूंके डिनाऊं डूरण डंझ ॥3

جيروني (جهڙو ٻيڙهون) لڳو جر اٿي، جيءُ ڪر ڪري منجهه

والهي سنڌوني ورهه اين ماري، مون کي (ڪي) ڏناءُون ڏورڻ ڏنجهه (3)

أرٿ: منهنجي دل ۾ جهڙو ٻيڙهون لڳو اهڙي آڳ ڄاڻ جي جر لڳي ۽ اچهون سڀ طرف ڦهلجي ويئون. مان ڄار ڄار چيخ ڪري رهي آهيان منهنجي لاهي اڙپ ۽ چيخ ڪريو جو علاج يا شفا ڏيڻ واري دوا ڪٿي ڪا نه ملندي. والهي (پرينم) سنڌي ورهه. جي مار مون کي ڏنجهه (ڏک) ڏورڻ لاءِ ڏنا آهن.

मूं पिरी से जा केई अदी, एडी न करे ब्यो कोई।
सजंण आया मूं कारण, आऊं अंख न खणिआं तोए ॥4

مون پرين سي جا ڪيئي، ادي ايڙي (اهڙي) نه ڪري ٻيو ڪوئي

سڄڻ آيا مون ڪارڻ، آئون اکه نه کڻان توئي (4)

أرٿ: پنهنجي پرينم سان جهڙو پيو وهنوار مون ڪيو اهڙو ٻيو ڪو به نه ڪندو. جيتوڻيڪ منهنجا پرينم مون کي جاڳائڻ لاءِ ورلاپ ڪندا رهيا ويا (حالانڪ منهنجي ئي خاطر پرين ڳام ڪيا هن مايا جڳت ۾ پڌارڻا هئا) پر مون پنهنجون پاڻيون ۽ اندر آتما جون اکيون بند ڪري ڇڏيون.

की करियां आऊं गालडी, मथां उखणियां की मोंह।
मूं हथां एहेडी थेई, खल लाहियां चोटी नोह ॥5

ڪين ڪريان آئون ڳالڙي، مٿان اُکڙيان ڪي موڙهه
مُون هٿان ايهڙي ٿيئي، کل لاهيان چوٽي نوهه (5)

اَرٿ: هي سکي! هاڻي مان ڳالهه، ڪهڙن ڪري سگهندس.
ٻراتم جي اڳيان مهون ڪهڙن کولي سگهندس. مهنجي
هٿان ته اهڙي غلط ڳالهه ٿي آهي جو دل چاهڻي ٿي ته
پنهنجي هٿن سان پنهنجي چمڙي ۽ کل کي اُبتو ڇڪي
پنهنجي ئي کل مٿي جي وارن کان وٺي پيرن جي ننهن
تائين لاهي ڇڏيان. اهڙيءَ طرح پنهنجن پراڻن کي شرار
ان پوريءَ طاقت سان ٻاهر ڪيي ڦٽو ڪندس.

तरारें गिनी तन ताछियां, हडे करियां भोर।
पेहेलीनी खल उबती लाहियां, जीव कढां ई जोर ॥6

ترارين ڳني تن تاڇيان، هڏي ڪريان ڀور
پهريئي کل اُبتي لاهيان، جيو ڪيان اِي جور (6)

اَرٿ: تلوار کڻي مان پنهنجي شرار کي ٽڪرا ٽڪرا
ڪري ڇڏيان ۽ ڪٽي پنهنجي هڏان کي پڄي
پوري ڇڏيان. پنهنجي شرار جي کل کي اُبتو ڪري
ڇڪي وٺان. اهڙيءَ طرح پنهنجي شرار کي پوريءَ طرح
طاقت سان ٻاهر ڪيي ڇڏيان.

भालें तरारी कटारिऐं, मुं के वढे विधाऊं झूक।
मूं अंग मूं ही, डुझण थेयां, जीव करे रे मंझ फूक ॥7

ڀالين تراري ڪٽارئين، مون ڪي (کــي) وڍي
وڌائون جهوڪ
مون انگ مُون هي ڏجهڻ ٿييان، جيو ڪري ري
منجهه ڦوڪ (7)

اَرٿ: پريتم جي شبدن ۽ وڇوڙي مون کي ماڻي ۽ ملوارن
واڳر ڏئي مهڇي او ڪٽڻ کي وڍي ٽڪرا
ڪري ڇڏيو آهي. مهڇا اڳ ڏئي مهڇا دشمن ٻڌي
پيا آهن. مهڇو هيءُ جيءُ داڻون ۽ ڪڙڪڙن ڪڍدو
ڏي رهي واو.

सजंण सुजाणी करे कडे, समीसई न कीएम गाल।
ए डुख आऊं कीं झलींदी, मूंजा केहा हवाल ।।8

سڄڻ سڃاڻي ڪري، ڪڏي (ڪڏهن) سمي سڱي
نہ ڪيئم ڳال

اي ڏکڙ آئون ڪين جهليندي، مونجا ڪيها حوال
(8)

اَرٿ: اڃا تائين سوامي شري ديوچند جي جسي روپ ۾
مهڇي پرم ڌام جي سوامي کي سڃاڻي ڪري ۽ مون
اڃان سان ڪڏهن سڄڻن مهڇن ۾ ڳالهايو. پريتم
جو من رکڻ لاءِ، سڄڻن دل وٺڻ لاءِ مون ڪڏهن اهڙي ڪا
ڪوشش نہ ڪئي. هاڻي مان هيءُ ڏک ڪيئن سهي
سگهندس. مهڇا ڪهڙا حال ٿيندا.

सूर तोहेजा घणूंज सुहामणा, जे तो डिना रे डंझ।
सूरेती घणूं सुखाईस, पेई पचारे हांणे मंझ ।।9

سور توهيجا گهڻونج سهامڻا، جي تو ڏنا ري ڏنڃ
سوريتي گهڻو سکائيس، پيئي پچاري هاڻي
مهڇ (9)

اَرٿ: هي پريتم سوامي جڏهن توهان جدائي جي اڳ
ڏني آهي اهي ۾ جاڳ جو درد مون کي مٺو لڳو
آهي. جدائي جي ڏنگ جي اڪيلائي ۾ مون کي وڏو

سک جو احساس ئي رهندو آهي. هاڻي مان ڄاڻان ٿي
سک ۽ ڏکن آهيان ڄاڻي کي هاڻي مان ڪڏهن ۽ حالت
۾ چئي ٿي سگهان.

सूर तोहेजा हेडा सुखाला, त तो सुखें हूंदो केहेडा सुख ।
पण मूं न सुजातां मुंजा सिपरीं, आऊं झूरां तेहेजे दुख ।।10

سور توهيجا هيڏا سکالا، تہ تو سکين هوندو
ڪيهڙا سک
پڻ مون نہ سڃاتان مونجا سپرين، آئون جهوران
تيهجي دک (10)

ارٿ: هي سوامي! توهانجي وڇوڙي جي چپ چپ جڏهن
اهڙو سک ڏئي ٿي تہ پوءِ توهان سان ملاپ ۾ ڪهڙو
تہ آنند ملندو. پر هاڻ ري منهنجو پائي! مون منهنجي
ساجن کي نہ سڃاتو آهي- مون کي اهو ٿي ڏک ماري
ٿو ڇڏي.

अंग मूंहीजे अडाए तरारी, झूक करे करियां झोरा ।
घोरे वंजा (वञां) आंजी डिस मथों, त को लाईम सजणें थोरो ।।

انگ مونهنجي اڙائي تراري، جهوڪ ڪري
ڪريان جهورا
گهوري ونجا (وڃان) انجي ڏس مٿون [متان] تہ
ڪو لائيم سڄڻين ٿورو [11]

ارٿ: مان منهنجي سڀني عضون ۾ تلوار اڙائي ٽڪرا ٽڪرا
ڪري جهور جهور ڪري ڇڏيندس مان انهي دشا (طرف)
تان پيار وندس جڏهن راهه ڏانهن منهنجا سوامي وا

آهن. اُن طرف مان ٻاهر ويندس (ٻيهڙي آهي، طرف) مان ٻيهڙي شرار جي ٻور کي وڃائي ڇڏيندس ۽ اُهن ڪري مان ۽ ٻيهڙي ساڃن جا احسان ۽ لاهي سگهندس. اهو سڀ ٻڌي ساڃن جي وڇوڙي لاءِ ڳهت آهي- مهنجو ٻچيءَ ٻور ۽ ڇڏيندو.

हुडेनी करियां अंगीठडी, मूंजो माह्नी होमियां मंझ।
नारिएर हंदे ल्हाए रखों मथां मुंके तोहे न भजेरे जंझ ।।12

هڏيني ڪريان انگيٺڙي، مُونجو ماهني هومِيان منجهه
نارئير (ناريل) هندي لاهي رکون مٿان، مون کي (کي) توهي نه ڀڄيري ڏنجهه (12)

اَرٿ: ٻيهڙجين هڏان کي مان ٻارينديس اَنگيٺيءَ (سگڙيءَ) ۾ وجهي ڇڏيندس. ٻيهڙي شرار جو ماس ڪٽي اُنهيءَ ورهه. جي اڳيءَ ۾ ڀسم ڪري ڇڏيندس. مان ٻيهڙي شرار جي مٿي کي ناريل واڱر ٽوڙي ڇڏيندس ٻوهه ۽ مهنجيءَ دل ۾ ورهه جو ڏاک رهجي ويندو.

जरो जरो मूंजो जीव संदो, मूंके विरह पाताऊं वढ।
इंद्रावती चोए चेताए, मूंके माया मझानी कढ ।।13

ذرو ذرو مُونجي جيو سندو، مون کي (کي) ورهه ٻاڏاڻون وڍ
اندراوتي چوئي چيتائي، مون کي (کي) مايا منجهاني کي (13)

أرٿ : جواهري رؤيا اندازو لڳائي سگهي ٿو اٿي ا. هي ٻارهين
ٽوڪرين ۽ ٽوڪري ۾ جهوپڙي هيٺ ٿي ۽ ٻاڪل آهي ۽
شڪار ڪرڻ هڪ هڪ ڏرو ۽ هڪ هڪ ڪٽو ڪٽڻ رکيو
آهي. ٽوڪرن کي ياد ڏيارڻ لاءِ ٽوڪرين انگڻ جوڙي ا.
ٽوڪران جون کي هن مانا مان ڪڍيو. (ٻڪرين هيٺ جاگرس
ڪري ٻوڙ ٻڪريون شرط ۽ ونو.)
ٻڪرڻ 8 ٻڪاش ڳهرالي.

جاڳي پاشا ۾ پرڀوڪ

मूंजा अंध अभागी जीव जोर रे, तूं कीं सुतो हित।
पर पर घणिऐं जगाईया, तोके घर न सूझे कित ।।1

مُنجها انڌ اڀاڳي جيو جور ري، تون ڪيئن سُتو هت
پر پر گهڻئين جڳائييان، توکي [ڪــي] گهر نہ سُوجهي ڪت (1)

أرٿ: اڙي او مُنجهيا انڌا اڀاڳا زورآور جيو تون هت سمهڻ ڇو پيو آهين. سوامي (ڌڻي) تو کي ور ور ڪري جاڳايو. ڇا توکي ڪڏهن ۽ ڪٿي ۽ پنهنجو گهر ياد نہ آيو.

अगेनी तूं कुरो केओ, जडे पिरीं हल्या सांणे।
से अजां न उथिए अकरमी, भूंडा सुते हित केहे सांगाए से ।।2

اڳيئي تون ڪرو ڪيئو، جڏي پرين هليا سانڻي (سانڍيهم)
سي اجان (اڃان) نہ اُٿئي اُڪرمي، ڀونڊا سُتي هت ڪيهي سانگائي سي [2]

أرٿ: پيارا ـــ سنگ (پيارا) جي جهون ڪال ۾ پيارا سو روپ سنگ هلي اڳا ۽ تو ڇا ڪيو؟ اڄهن ۽ او اڪرمي تون اڃان اٿين نـــ، اٿيو آهين. تون هت ڪنهنجي ڀــروسي ۽ـــ ڪنهنجي سهاري سان سمهو رهيا ان.

पर पोतेजी न्हार तूं निखर, वलहो न डेसे अजां छेह।
अवगुण न डिसे पांहिजा, पिरीं मेहेर करी वरी एह ॥3

پر پوتيجي نهار تون نکر، والهو نہ ڏيسي اڃان
ڇيهہ [اڃان]
اوگڻ نہ ڏسي پانهنجا، پرين مهير کري وري
ايهہ [3]

ارٿ: هي منهنجا جيو! تون پنهنجي حالت پاڻ کرڻي
کي ڏس، والهو (سڄڻ) تہ اڃا بہ توکي ڪو ڪو ويجهو
تہ ڏئي (ڏسي) رهيو آهي. اسان جي پراڻم اسان جا اسا
اوگڻ بہ ڏٺا. پراڻم وري وري تو تي مهر ڪئي آهي.

ब भरिकां पिरीं तो कारण, आया माया मंझ।
को न सुजाणे सिपरीं, न तां थींदिए डूरन डंझ ॥4

ڀرڪان پرين تو ڪارڻ، آيا مايا منجهہ
ڪو نہ سڃاڻي [سڃاڻي] سپرين، نہ تان ٿيندئي
ڏورن ڏنجهہ [4]

ارٿ: پر پرم سوامي تنهنجي ڪارڻ مون ڪري ا. ا.
دنيا هن مايا جي سنسار ۾ آيا. تنهنجو هردو اترو ا.
انڪار سان پراڻ آهي جو تو پنهنجي پراڻم کي ا. ا.
سڃاتو. جڏهن سڃاڻي وٺن ها ا. جڪر هوئي
جدائي جو ڏک نہ سهن ها.

पाण पांहिजो पस तूं, अंख उघाड़े न्हार।
खीर पाणी जी परख पधरी, हिन तारतम महें विचार ॥5

پاڻ پانهنجو پس تون، انکہ اگھاڙي نهار
کير پاڻي جي پرکہ پڌري، هن تارتم منجهہ
وچار [5]

اَرٿ : اڙي جيو ! اســون ڀيڇيو ڀاڳ کـــي ٻه (ڏس)
اکيون ڪـــولي سامهون اهار. سنگروه لوڪي ڪمر ۽ ڀاڳي
(اوهر ۽ ماٺا کي) الڳ الڳ ڪري ڏيکاري ڇڏيـو آهي.
دارلسر ساگر جي وچان کي هاڻي لون ڇڳيءَ طرح ڏسي
وٺ.

अगेनी अंखियूं फूटियूं, भूंडा हांणे तूं कींक सांगाए।
ही जोग बाई हथ न रेहेंदी, पोए पर न थिंदिए कांए ।।6

اڳيني انکيون ڦوٽيون، ڀونڊا هاڻـي تون ڪيئن
سانگائي
هي جوڳ ٻائي هٿ نـه ريهيندي پوئي پر نـه
ٿيندي ڪائين [6]

اَرٿ : اڙي او دشت جيو! ڀوران لـــه. انڌيڇيون اکيون
ڏي انڌيون هيون پر هاڻي له لون ڀيڇيو ڀاڳ کي سنڀال
هن جهڙو سواهڙي موقعو لوڪي وري نـه ملڻو آهي. ڇاڪاڻ
هي جوڳ ٻائي (اســاســي چولو) انڌيڇي هٿ ۾ نـــه
رهندي انڌن لون ڀوء ڇـــا ڪندان؟ انڌيڇي ڪهڙي
حالت ٿيندي.

अगेनी अकरसी थेओ, भूंडा हाणे तूं पांण संभार।
पिरीं पले पले तोके थका, भूंडा अजां न बरे तोके सार ।।7

اڳيني اڪرمي ٿيئو، ڀونڊا هاڻي تون ڀاڳ سنڀار
پرين پلي پلي توکي [ڪـــي] ٿڪا ڀونڊا اجان
[اجان] نـه وري توکي [کي] سار [7]

ارٿ: هي اڪرمي جيو! اوُن ٻهراڻ اُــ. اڪرمڻ، ٻئي
رهڻ (ٻهراڻ ۾ الٽي چال هلي چڪو آهين) هاڻي ا
گهڻ ۾ گهڻ هوش ڌار. ٻاڻ ڪــي سنڀالي وٺ. ارڻ
لوڪي چٽي چٽي ٽڪا ٻر لوڪي ڪو آئر اــ. آهو. اڄ
ورڪ (اڪمائي) اون ٻنڌڻي نوُل ٻڌيءَ ڪي دل ۾ ڌاري
ٻوڙيءَ طاقت سان جاڳي چوا، تو ٻو ان. (اوڪـي اڄان ا
سنجهه. چوا، تي اچي.)

केही सांगाए से निद्र करिए, केहो तोहिजो हिए हंद।
वभिरकां पिरीं तो कारण, हांणे आया माया मंझ ॥8

ڪيهي سانگــائيسي ندر ڪري، ڪيهو تــو هنجو
هنّي هند
ٻپرڪان پرين تو ڪارڻ، هاڻي آيا مايا منجهه (8)

ارٿ: اون ڪنهن کي ٻنڌڻو سنجهي ڪري سمهو ٻو
آهين؟ تنهنجي دل ڪهڙي هند لڳي آهي. هنس ٻنڌڻي
من موافق جڳهه. ڪٿي آهي. ٻرتم سوامي ۽ ٻ دنيا
مايا جڳت ۾ هيءَ شرار ڌارڻ ڪري اچي چڪا آهن.

धाऊं पाईंदे पिरीं वभिरकां, तोके थीअण आई संझ।
अंग मरोडे न उथिए, पासें फजर पसीं हींए मंझ ॥9

ڌانئون (ڌانهون) ٻــائيندي پرين ٻــم ٻرڪان،
توکي (کي) ٿيڻ آئي سنجهه
انگ مروڙي نه اٿئي، ٻاسين ٻسي هنئين منجهه
(9)

آٿارئو ۽ آخران ڪري ڏاهوڙن ٻمرا ۽ ٻران" اوڪي
سوامين ٻنڌڻن (ٽــو ٻمڃي وٺي الڻي) اچــي
جــي اماڻا ٻرماڻي ٻمــاري ٻرتم ۽ چونڊ ڌاوِ ورس (سنڌو)
ٽنڌڻو ن ساموُو ٽنڌڻي هئن (ٻڌو.) شري سگرو
اانگ اون اـــ وقت اڻهي ــ ٻڪارئو ڪــي ڪڙن ڏاهوُن
(صبح) فجر اـــ هاڻي. اٿين ۽ ڏٺي طرح ٽاهوي ڏار
(آهي وٺو اچي واڄو وقت) اڳهوائي ڏٺي ۽ هوا ٻوڙي
ٽپا جو

पोए कारी रात में कीं न सुझे, से तां दुखें संदानी डंझ।
तारतम तूं न्हार विचारे, जो पिरीं आंदो तो कारण ॥10

ٻوئي ڪاري رات ۾ ڪين نــه سجهي، سي ٿان
ڏکي سنڌانــي ڏنجهه
10 ٿارتم توُن نهار وچاري، جو پرين آندو تو ڪارڻ

ارٿ: ٻوءِ ٻنڌڻان ڪاري انڌاري رات ۾ ڪجهه اــ اـــ
ٻنڌڻو. هنس ۽ دک ني دک رهندو ۽ ۽ جاڳڻ جو ڏک
اوڪي سدائين ٻمو ڏاڍو. ڏيندو (ڏورينڌو). هي جيو اون
ٿارتم کي ٻاچي ٻس ڏسي وچار ڪري وٺ، ٻرتم تــو لاءِ
ني هيءَ خزانو آندو آهي.

हेतरा वठ वरंदे मथें, तके अजां सा न वंजे धारण।
मूंजा अंध अभागी जीव जोर रे, भूंडा हित सुते केही सांगाए से ॥11

هيترا ٻٺ ٻرندي مٿين، توکي (کــي) اجــان
(اڄان) سا نه ونجي (وڃي) ڌارڻ
موُنجا انڌ اڀاڳي جيو جور ري ڀوُنڊا هت سٽي
ڪيهي سانگائي سي (11)

آرت : انهنجي سر مٿان هيٺري اهڙ، جا امت پرانا رهيا
رڳڻ ا، انهنجي اي سرڳي جهي گهري انهن گهمت ا، لي
اڳي، هي مهنجا انڊا، آيا آيا، زوراور هوانجي، پنجي، وارا
چور! لون هس ڪنهنجي سهاري اهڙي سٿو پهو آهين.

پرڪاش گهرالـي پرڪرڻ 14

ويـــولا مٽي

मूंहजा जीव अभागी रे, हांणे तूं जिन चुके हिन वेंर।
तोकेनी हिन अंधारे मंझां, ई बेओ कढंदो केर ।।1

مونھجا جيءُ اڀاڳي ري، ھاڻي تون جن چُڪي ھن وير
توکي (کي) ني ھن انڌاري منجھان، اين ٻيو ڪيندو ڪير (1)

اَرٿ: اڙي او مونھجا اَڀاڳا جيءُ! ھاڻي جيڪڏھن تون ھن وار (ھن دفعي) ڀ… چُڪجي وئين (ڀانجي وئين) ته پوءِ توکي ھن اونداھ مان (موھ جي جار مان) ٻاھر ڪڍڻ وارو ٻيو سگھڙو توکي ٻيو ڪو ڪڏھن ب ن ملندو.

गुण तूं हिकड़ो न्हार संभारे, संदो सिपरिएन।
जाग तूं मूंजा जीव अभागी को सुते सारुंथी मन ।।2

گڻ تون ھڪڙو نھار سڀاري، سندو سپرينَ
جاڳ تون مونجا جيءُ اڀاڳي، ڪو ستي سار ونٿي من (2)

اَرٿ: ھي مونھجا اَڀاڳا جيءُ! توکي ٻڌائجي ساجن سپرين جيڪي موراليون ڪيون آھن، انھي ٻراڻم جي الهڪ ڳالھ مان ڪڏھن ھڪ گھڙي ب ن سيبار (ياد ڪر) ھي مونھجا اڀاڳا جيءُ تون ھاڻي جاڳي وٺ. تون ٻڌائجي من کي داڻا ۽ چڱي طرح لڳائي، انھي ڪري ايترو وڏو ماڻھو ٿيڻي تون ڪڏھن سوچيو ٻيو آھن.

वेरो वेण तो केहा कढ्या, से कुरो मथिएण मन मंझा।
बुध मन तोहिजा वेही रेहेंदा, हांणे, क्रोध कढंदे साहा ॥3

ڀيرو وڄڻ تو ڪيهڙا ڪڍيا، سي ڪرو مٿئين من منجهان
ٻڌ من توهجا ٻيهي (ويهي) رهيندا، هاڻي ڪروڌ ڪيندي ساها (ساهه) (3)

اَرٿ: ستگروءَ جي ساراهه (استتي) ۽ ان جي ڪرڻ واري (وچن - شبد) ڪيڏا مٺا آهن جا ٻاهران دل سان مٿاڇ ڪڍڻ تو اهي اساري ۽ ٻڌڻ جي من ۽ ڪرڻ - وڃڻ آهي؟ ٻڌڻو من ۽ ٻڌڻ ٻڌي - سڄڻن جو ان ونڊ ٿي رهڻ وڌندا ۽ ڪروڌ ٻڌڻ شاڳ ساهه ان ڪي ڪروڌ سان ۽ ٻڌڻ ٻوريءَ طاقت سان ڪيئي وڌندو.

जीव निरजो को थिए, तोके अजां न लगे घा।
सिपरी संभारे करे, भूंडा को न उडाईए अरवा ॥4

جيو نرجو (نراڄو) ڪو ٿئي، توکي (کي) اڃان (اڃان) نه لڳي گها (گهاءُ)
سپرين سنڀاري ڪري، ڀونڊا ڪونه اُڏائڻ اروا (ارواح) (4)

اَرٿ: هي منهنجا جيو! تون اڃا اڙجو ڪڏهن ٿي وئو آهين؟ ڇا اڃان ان توکي گهاءُ نا چوٽ نئي لڳي؟ (اُن گهائل ٿيو آ. تنهنجو آهين) ٻڌڻجي ٻڌڻ ڪي ٻاد ڪري هميشه ان ٻڌڻ ٻراڻ اڪري ٿو ڇا وڃن.

जे तूं चुके जीव हिन भेरां, त तां सुणज मूंजी गाल।
जीव कढंदुस जोरे तोके करे, भछा हवाल ॥5

جي تُون چڪي جيو هن پيران، تہ ٿا سڄڻ مونجهي
گال (ڳالهہ)
جيو ڪيندس جوري توکي (ڪــي) کري پڇا
(بڇڙا) حوال (حال) (5)

أرٿ : مهامٽي سوروُپ ۾ الدراوائي سڪي چوائي آ. هي
ري جيو! هاڻي آ. جيڪڏهن تون پلهي وانهن (جهڙي
لدهڙي عادت آهي تہ بوءِ مدهڙي ۽ اها ڳالهہ چڱي
طرح ڀڏي ونٿ. لدهڙا بڇڙا حال ڪري مان توکي زوري
لدهڙي هن شرار کان باهر ڪيئي چڏيندس.)

अगेनी तो भुछी केई, जीव हांणे तूं पांण संभाल ।
सजंण तोके सांणे कोठीन था, करीन था गाल ॥6

اڳيني تو پڇي (بڇڙي) ڪيئي، جيو هاڻي تون
پاڻ سنڀال
سڄڻ توکي (ڪـي) ساڻي ڪوٺين ٿا، کرين ٿا
گال (ڳالهہ) (6)

أرٿ : هي جيو! پهران سٽگروهہ جي هاڻ جـي وقت تو
تمام اڇڙائـــي ڪئي هئي، تمام اڻهوُدگي ڏيکاري هئي،
پاڻ تہ سنڀاليو هئو. هاڻي تہ پڻهڙو پاڻکي سنڀالي ونٿ.
لدهڙو سڄڻ ڌام جو ڌڻي شري راج جي توڏانهن مٺڪي
توکـــي پڻهڙي اصلوڪي ڌام ڏانهن واپس ورڻ لاءِ پڻا
سڏان.

ह्यो समुई सा पण ई चोए, आंऊं डिया कोड मथां ।
पुंन्नूं संदी बधाई को आंणे, ते के डियां ल्हाए हथों ॥7

هو سسئي سا پڻ اِين چوئي، آڱون ڏيان ڪوڙ مڏان
پنهون سندي ٻڌائي (واڌائي) ڪو آڏي، تي ڪي
(ڏهون ڪي) ڏيان لاهي هٿ (7)

اَرٿ: سسئي ٻڌاءِ ۾ پيل پنهونءَ جي ٻڌائڪا سسئي چوائي ته جيڪڏهن ڪو مون کي پنهونءَ جي اچڻ جي واڌائي ڏئي ته مان ڪروڙن دفعا خود پنهنجو سر لاهي ڪري اُن اڳيان قربان (نڇاور) ڪري ڇڏيان.

ईंयं वेण न न्हारिए, फिट फिट रे जीव भूंडा।
तो जो ओठो पण बेओ को न्हारे, हिन गालें बेओ घणूं लहां ॥8

اِئين وڻ نه نهاريئي، ڦٽ ڦٽ ري جيو ڀونڊا
تو جو اوٺو پڻ ٻيئو ڪو نهاري، هن ڳالهين (ڳالهين) ٻيئو گهڻون لهان (8)

اَرٿ: هي جيو! سسار جي پرمتن جي اهڙن وچنن اي اوهان ڏيان ٿو ڏنان، اولي ڌڪار آهي. اون ڪنهن جو ٻيو ٿل ڪران (اوکي ته سساري پرمتن جهڙو ٻوام ۾ ڪرڻ ٿو اچي). اون گهٽ ۾ گهٽ اهو ته سوچ ته اهڙن وچنن اي ڏيان ڏئي سگهي ٿو اُهن اسي هاي سڀئي اهڙن اوکان سواءِ ٻيو ڪهڙو سهرت آهي.

तोहे तोके सांगाए न बरे, तूं थेओ को ईं।
न्हार संभारे पांण पांहिजो, जे गाल करीं था पिरीं ॥9

توهي توکي (کي) سانگائي نه وري، تون ٿئين ڪو اِين
نهار سنڀاري پاڻ پانهنجو، جي ڳال (ڳالهه) ڪرين ٿا پرين (9)

أرٿ: اڄان ڪاٿين ان لوکي سڀ ان رهي آهي؟ اون اهڙو
اٿر ڪهڙين ٿي واو آهن. اهـو ڏسي ڪري پڇهڻو پاڻ
کي سنڀالي وٺ ۽ پرانم جهڪا ڳالهه. جهڙي رهيا آهن
اُهي ڳالهه. کي پڌي وٺ (ڪهڙيءَ ۽ ڏنو وڃي ٿو. هن
پرماتما جي چوڌهن لوڪن ۾ او جهڙي جڳهه. ڪير حاصل
ڪري سگهي اهڙي سمرٿي ڪڏهن ۾ اٿي سچهي. سنساري
ماڻهو پرهم آتمان لاء ڪهڙي اپاري تو ڪري سگهي.

से वेण तूं को विसारिए भूंडा, जे पिरीं चेयां तोके पांण।
जे वेण विचारिए हिकडो, त हूंद न छडिए निरबांण॥10

سي وڻ تون ڪو وساريئي ڀونڊا، جي پرين چيئا
توکي (کي) پاڻ
جي وڻ وچاريئي هڪڙو ته هونده نه ڇڏي نرواڻ
(10)

أرٿ: هي مهاتما جهڙو تون ڪاڙم ڪهان جي اُهن وچهن
کي ڪهڙين تو وساري ڇڏان جهڪي پرم ڌام جي سوامي
شري دبو چهڙي چها هئا. اُهن وچهن مان جهڪڙهن پل
لاء ان اُهن کان ڏور نه ٿين ها پهڙي نرواڻ (موکش) حاصل
ڪران ها.

अभागी तोके चुआं अकरमी, जो न पसां तोमे ह़ाल।
सत दांण तोके चुआं सुह़ागी, जे करिए कीं कीं भाल॥11

اڀاڳي توکي (کي) چئان اڪرمي جي نه پسان
تو ۾ حال
ست داڻ توکي (کي) چئان سهاڳي، جي ڪريئي
ڪين ڪين ڀال (11)

اَرٿ: مهامتي روپ ۾ اِندراوتي سکي چوپائي آ ۔ ۔ ي
مهڏهجي آتما! مان اوکي الاڳي ۽ اکرمٽي (انڊان کرم
ڪرڻ واري) اِنهيڪري ٿي چوان جو هيترو کوڙ گهمسان
لڳڻ ڪان پوءِ به اون جاڳرس اِه ٿي سگهنديئن. اوکي سمس
دعا سهاڳڻ چوان جيڪڏهن اون ڏاڍي جي ڳڻن کي سڃاڻي
ولين پر لوءِ ۾ اهو حال پيا پاوَ دشا اٿي ڏسان.

(پرڪاش گجراتي پرڪرڻ 13 - چوپائي 352)

ويـولا مٽي

मूंजा जीव सुहागी रे, हांणें जिन छडिए पिरी पेर।
बभेरका तो कारण, पिरी आया हिन बेर ॥1

مونڊا جيو سهاڳي ري، هانڊين ڇڏئي پري پير
پر پيرڪان تو ڪارڻ، پرين آيا هن پير (1)

اَرٿ: هي منهنجا پاڳيه شالي جيو! اون هاٿي پرلتم جي
چرڻن کي ا ڇڏيو آهي. هن مايا روپي سنسار ۾ اوهانجي لاءِ
ٿي اچون پيرو اوهانجا پرلتم اوهانجا سواءِ پڏارا آهن.

पिरिए संदा गुण संभारे, झल्ल तूं पिरिए पेर।
सांणे तोके सुखे पुजाइंदा, बेओ कोठे ईंअ केर ॥2

پرئين سندا گڻ سنڀاري، جهل تون پرئين پير
سانڻي توکي (کي) سکي پڄائيندا، بيئو ڪوئي
آئين ڪير (2)

أرٿ : پرينءَ پريتم سوامي سڳرو ڏاڍو چڱو ڪيو جو جـــي
ڳڻن جي ياد ڪري اون پرينءَ سوامي جي ڀاران کي
ڇوڙ، هو لوڪ جي اي اتها سک اڪٺي، پرينءَ جي ڀاڳي
وطن ۾ پرينءَ ئي چڱيندا. (پرينءُ اهي اوئي پرينءَ جي وچن
روپ سڪ. ءَ. سڪمال ڏي وهاري، ڏيهڻي ڪهر ايم ڏام
۾ پرينءَ ئي چڱيندا) اهو ڪهر لوڪي اهڙيءَ طرح ڳهرايندا.

खिल्ली फूडी कर गालडी, सुजाण पोतेजा पिरीं।
तोजे काजे आप विधाऊं, विनीं भेरां न्हार कीं ।।3

ڪلي ڪڙي ڪر ڳالڙي (ڳالهڙي) سڄاڻ پوتيجا پرين
توجي ڪاجي آپ وڌائون، ٻنين (ٻنهين) ڀيران
نهار ڪين (3)

أرٿ : او مهربان سوامي جيو - هـــي مهربان آلما، اون
پرينءَ پريتم (سوامي) کي سڄي وٺ. اهو سان ڪاي
ڪهڙي ڳالهه ۽ آهن جي ساگر ۾ مست ٿي وڃ. اون
ڏس ڏ. ڏيهڻي لاءِ لوڪي پرينءَ پراڻ ڪان ٻارو سمجهي
ڏيهڻا پريتم ۽ دفعا ماڻا جاڙ (جڳمت) ۾ خود اچي پڌجي
وڃـا.

सजंण ए कीं छडजे, तूं तां न्हार केडा आईन।
पिरिएं तोसे पांण न रख्यो, से न संभारजे कीं ।।4

سڄڻ اي ڪين ڇڏجي، تون تان نهار ڪيڏا آئين
پرئين توسي پاڻ نه رکيو، سي نه سنڀارجي ڪين
(4)

أرٿ : اهڙي ساجن کـــي ڪيئن ڇڏجي، تون خود ڏس
ڏيهڻو پريتم سوامي ڪهڙو ا. وڏيءَ دل وارو آهي؟ هن
پرينءَ پاڻ (گمان ۽ آتم شڪتي) کڻو ا. ا. ڪوا رکيو
آهي. سندس هن مهاتا کي اون ياد ڇوا ٿي ڪران.

कोड करे तूं केड बांधीने, थी पिरिए जे पास।
सिपरी तूं सुजांण पांहिजा, छड बेओ मंडे साथ ॥5

ڪوڏ ڪري تون ڪيڏ ٻانڌيني، ٿي پرين جي پاس
سپرين تون سڄاڻ پانهنجا، ڇڏ ٻيئو منڊي ساٿ
(5)

ارٿ: هي سهاڳڻ آتما! تون ڀرم ڀولڙي ڇو ٿي بڻجين؟ جاڳڻ لاءِ پنهنجي همٿ سان ۽ ڪوڏ ڪري (ڪل خوشي سان) پنهنجي ڪمر ڪشي پنهنجي پريتم جي اڳيان حاضر ٿي وڃ. پنهنجي سڄاڻ کي سڃاڻي وٺ. (ستگرو سوامي) پنهنجي واٽ ۾ جهڪي ڇڏيو آهي انهي کي سمجهي آڳيا (حڪم) سمجهو.. ڪيس سڄاڻي هن مايا موهه سان ڀريل سڀ سنسار جو اميد ڪري ڇڏ.

पाणजे साथ के परमें चोएज, जे तो डकले वेण।
साथ तां कीं न सांगाए सुहागी, तोहे पांहिजा सेण ॥6

پاڻ جي ساٿ کي (ڪي) پرم چوئيج جي تو
اڪلي وڃڻ
ساٿ تان ڪين نه، سانگائي سهاڳي، توهي
پانهنجا سيڻ (6)

ارٿ: هي انڌراولي! تون پنهنجي سمڌر ساٿ کي ٻڌاءِ ته تولي ڪارڻ ساگر جا دوءِ وچن نازل ٿيا آهن (جيڪڏهن لوڪي پنهنجي پريتم (سوامي) جي وچن جو راز سمجهه ۾ اچي وڃي ته آهي جي سڀ سار کي پنهنجن سمڌن ۽ ساٿين (اهن آتمائن) کي ٻڌائي ڇڏيندي. اسانجو سمڌر ساٿ آهي ڪان اي خبر آهي. پوءِ ته هو آهي ته پنهنجو پنهنجو.

(پرڪاش گجراتي پرڪرڻ 16 - چوپائي 358)

سهاڳ-ي جبو سهاڳي آئماڻون

मुंजा साथ सुहागी रे, हाणें आंईं को न सुजाणे सिपरीं।
पैरोनी पांण न सुजातां, आईडा से वरी रे ।।1

مون جا سات سهاڳي ري، آئين ڪون سڃاڻي سپرين
پيروني پاڻ نه سڃاتا، آئيڙا سي وري ري (1)

أرٿ: شري الدراولي سکي مهاشتي پراڻ ناٿ جي روپ ۾ چوڻي ٿي ته هي منهنجي پياري پراهم سوامي ۽ جون سهاڳڻيون آتمائون، ڇا اجان تائين توهان پنهنجي پرانم کي نه سڃاتو آهي؟ پيران ته توهان ساڄن کي نه سڃاتو ۽ مون هليا ويا ۽ توهان سهاڳڻ آتمائون ڪيئن نه سڃاڻي سگهيون. هاڻي هو توهان کي پنهنجي ساهيڙي سمجهي وري هن سنسار ۾ آيا آهن.

सेई सजण सेई गालड्यूं, सेई कारयूं करीन।
पांहिंजे काजे पिरीं पांणजा, पांणी अंखे भरीन ।।2

سيئي سڄڻ سيئي ڳالهڙيون، سيئي ڪاريون ڪرين
پاڻهنجي ڪاجي پرين پاڻجا، پاڻي اکي ڀرين (2)

أرٿ: تسو ته سڄڻ، اسانجا پرانم اسانجا سترگرو ٺڪر وانگر آهن ۽ اهئي پرڻين جهڙيون ڳالهيون ڪري رهيا آهن ۽ توهان سڀني کي پڪاري ڪاري جاڳائي رهيا آهن اسان کي هن نام جا ۾ دکي ڏسي سندن اکين ۾ آب وهندو.

सेई सिखामण डिएन सिपरीं, तांणीन घर मणें।
पांण पांहियूं कीं ओसरूं, वलहों आख्यो वरी करे ।।3

سيئي سڪاڻ ڏٺين سڀرين، ڏاڍين گهر ڏيان
ڍاڪ ۽ ــانڍيون ڪين اوسرون، واهون آکيو وري
ڪري (3)

أرٿ : هي مهمانا سنڌر ساٿ ! اساڻجو ساٿن اسان کي
اها ڏي شڪتا اهو لي أيلاش ڏيئي اسان کـــي پنهنجي
أصلي گهر پوم ڏام ڏاڍهن هاڻ لاءِ چيئي رهيا آهن. هاڻي
اسان کي پنهنجي ا، هيڪ گهرجي ڇڏهن سواءِ اسان کـي
ڀورڻهن واڳر پهو ا، ڪونڪ آيا آهن.

कूकडियूं करीन पेहेली नीयूं, हांण को न सुजांणो साथ।
न तां खरे बपोरे सेज सोझरे, हांणें थींदीए रात ॥4

ڪڙڪڙيون ڪرين پيهيلي نيئيون، هاڻ ڪو نـه
سڄاڻون ساٿ
نه ڌان کري ٻپوري سيج سوجهڙي، هاڻو ٿيندئي
رات (4)

أرٿ : نيڪ ڀورڻهن واڳر اساڻجو ڀراڻ ساٿ وري لوهان
کي تمام وڏي واڪي داڻهون ۽ ڪوڪڙن ڪري ٻڌاري
رهيا آهن. پوءِ ا، هي سنڌر ساٿ آڌاڻون لوهــان هن
ڳالهه کي ڇوا، سمجهي رهيون آهيو. هاڻي ا، ڏينهن جو
سوجهرو آهي، ٻپوري آهـــي جڏهن ڪڏهن هيڪڙو، ا، لوهان
کين ا، سڃاڻو ۽ ڇاڪي ا، اٿيون ا، پوءِ رات ٿـي ويندي
۽ اونڌڪار ڇانئجي ويندو.

पोए हथ हणंदा पट से, हैडे डींदा घा।
सजंग मूरे में वेही न रेहेंदा, हल्लीवेंदानी हथ मंझां ॥5

ٻڌي هت هيترا ٻٽ سي، هڪڙي (هيڪڙي)
ڏيندا گهه (گهاو)
سڄڻ سوُري ۾ ويٺي نه رهيا، هاڻي ويندا ٿي
هت مڃڻهان (5)

اَرٿ: وقت گذري وڃڻ کان پوءِ لوڪن سڀ پڇتائي هتان کان پڇتائيندا. وهو پڇتائيندا رونئدا ۽ چاري پڇي گهاو ڪري ڇڏيندا. انهي ڏک جي وقت ۾ پرين لوڪن جي وڃڻ ۾ هوندو. هتان مان آئل ڏاڍ ۾ ڇڏائي ويندو.

धाएडियूं करीन पिरीं, परी परी चए वेण।
पांणजे काजे पिरीं ब भेरां पाण त्रे माईन नेण ।।6

ڌائيڙيون ڪرين پرين، پري پري چئي وين
پاڻهي ڪاجي پرين ٻه ڀيرا پاڻ ترياڻين
(6) نيڻ (ترمائين)

اَرٿ: سنگرو سواءِ ڏي ڏارون ڏار اوڇڪارون ڏيئي ورلاپ ڪري لوڪن کي جاڳائڻ جون ڪوششون ڪيون ۽ روئي روئي لوڪن کي سمجهايو هئو. هو انسان سان حد کان وڌيڪ پيار ڪندا رهيا پر سندن ساٿ کي انهن ڏائين سڃاڻي نه سگهي آهي. (انسان لاءِ انهيءَ پيار جا ٻه ڏنا انسان ۾ جل اٿي (اکين ۾ آب آئي) ۽ چپ چوندا رهيا.

माया तां डिठिया मंझ पेहीने सोझरे सिपरिएन।
भती भती जी रांद डेखारण, पिरीं आंदो तारतम ।।7

مايا تان ڏٺيان منجهه پيهيئي، سوجهري سپرين-
ڀتي ڀتي جي راند ڏيکارڻ، پرين آندو تارتم (7)

أرٿ: هي سندر ساٿ! پرٻرهم جي جمون آرهڻ وچڻ ڪري
پدادي، مايا ۾ ڪافي گهرائي ۾ اچي ويئي آهين. توهان ڪيس
ڏڙو. هن مايا جي جڳتر جي الڳ الڳ قسم جي اناڪ
کي هڪ تماشبين واڱر ڏسڻ جي ٻاو ٻاوا سان سنڪرو
سوامي ٻاڻ سان گڏ ڏارلم ڪيان ڪٺي آيا.

जा माया आं मोहें मंगई, सा डिठिया बी वार।
साथ हांणे पिरीं साथ हललजे, जीं पिरीं पेराईन करार ॥8

جا مايا آن موهين منگئي، سا ڏٺيا ٻي وار
ساٿ هاڻي پرين ساٿ هلجي، جين پرين پيرائين
قرار (8)

أرٿ: توهان جنهن مايا جو کيل ڏسڻ جي چاهنا مون
اڳيان رکي هئي آهي لاءِ توهان دنيا ٻيو ن دفعو ڏٺي
(هڪ دفعو ارج ۽ ٻيون دفعو راس ليلا ۾ ڏٺي آهي) ڪل
ملائي دنيا ٻي دفعا ڏٺي. هي منهنجا سندر ساٿ هاڻي
توهان پرٻرهم سان گڏ واپس موٽڻ هلو. اهو ڪرڻ سان
آهن کي ڀي چئن ۽ قرار ملندو.

व भेरें पिरीं पांणजे काजे, साएर में विधाऊं आप।
पांणजे काजे पांण विधाऊं, हाणें को न सुजाणों साथ ॥9

ٻه ڀيرين پاڻ جي ڪاجي، سائير ۾ وڌائون آپ
پاڻ جي ڪاجي پاڻ وڌائون، هاڻي ڪون سڃاڻو
ساٿ (9)

أرٿ: ڌام ڌڻي شري راج جي اسانجي لاءِ [illegible] دفعا
هن مسايا اوي سدسار (ڀو ساگر) ۾ مسايا [illegible] جي

ٻڌان ٿا ته پيا، پر هي ڳالهه، اُهن سان پرام ڪرڻ کان
سواءِ اظهار ٿي اچي سگهي جيستائين انسان کي پرپورم
سوامي جي مهر جي اظهار نه ٿيندي. هي پرهم آڻاڻو!
اوهان سڀني اڳيان ته اُهن کي سچاڻو ڇو نه ٿا؟

आकारतां आंई भले पसो था, पण पसयो मंझियों तेज।
पिरीं पांहिंजा पांण पांणसे, घणु करीन था हेज ॥10

آڪارڻان آنئين ڀلي پسو ڏا، پڻ پسيو منجهيو تيج
پرين پانهنجا پاڻ پاڻ سي، گهڻون ڪرين ڏا هيج (10)

ارٿ: ڀلي تي اوهان سڀئي ماڻهو شرير کي ٿي ڏسي رهيا
آهيو، پر سڀئي اندر جي اڱڻ کي نه ڏسو. اسان جا
پريتم ذات ڏسي پرپورم سوامي پنهنجي سڀني ساٿ کي
ڪيڏو نه پيار ڏيکاري رهيا آهن.

हांणे केही पर करियां आंसे, को न सुजाणों सेंण।
सजण सेई पुकार करीन, आंके निद्र अचे कीं नेण ॥11

هاڻي ڪيهي پر ڪريان آن سي، ڪو نه سڃاڻو سيڻ
سڄڻ سيئي پڪار ڪرين، آن کي (ڪي) ننڊر اچي ڪين نيڻ (11)

ارٿ: هي جيو! هاڻي مان اوهان سان ڪهڙو ورتاءُ
ڪريان؟ اوهان کي ڪهڙو ڏانءُ ڏيکاريان؟ اوهان نه ڪنهن ا
طرح سوامي کي ڪنهن سچاڻو. اوهان پنهنجي پريتم کي
سچاڻو ڇو نه ٿيو؟ آس پاس اندر شور غل ٿيو ا— ا—

توهان جي اکين ۾ هيءَ ننڊ ڪيئن ڇانيل آهي؟ اهو ئي سڄڻ اسان کي وري ڀڪاري رهيو آهي. اسانجي اکين ۾ هيءَ اڄ سڄڻ جي ننڊ ڇو اچي رهي آهي.

नेणोंनी मंझां निद्र न वंजे, जेहेडी मथां थेई।
सेणें से आई साथ न हल्यां, पोरयां कुरो कंदा रही ॥12

نيڻوني منجهان ننڊر نه وڃي، جيهيڙي مٿان ٿيئي
سيڻين سي آئي سات نه هليان، پوريان ڪرو ڪندا رهي (12)

ارٿ: اسانجي مٿان ڪهڙي گذري، وڇڙن جي ڪري ننڊ نه ٿي اچي- (اسانجي اکين ۾ آرام جي ننڊ نه آئي. سڄڻ سواميءَ جي وڇڙن جي ياد کري توهان ڪيئن سمهي سگهندا؟ پريتم آيا مان انهن سان گڏ نه هلي سگهيس. بعد ۾ مان هٿ ملائيندي رهيس. هٿ مان ڇا لاءِ رهجي ويس.

हिंनी डुखे मंझां को न निकरयो, केहो डिसोथा भाल।
जडे हली वेंदा हथ मंझां, तडे केहा थींदा हवाल ॥13

هنين ڏکي منجهان ڪو نه نڪريو، ڪيهو ڏسو ٿا ڀال
جڏي هلي ويندا هٿ منجهان، تڏي ڪيها ٿيندا حوال (13)

ارٿ: هن ڏک منجهان ڇو نه ٿا نڪرو. هن الڏي ڏک مان پريتم پياري کان سواءِ توهان کي ڪير ڪڍندو؟ توهان ڏڻيءَ جو ڪهڙو ٿا ڀال ڏسو (ڏڻيءَ جو توهان ڪهڙو احسان ڄاتو؟) جڏهن هو توهانجي هٿن مان نڪري ويندا تڏهن توهان جا ڪهڙا حال ٿيندا؟

पांण के हिन पिरीं धारा, बेओ चोए ईं केर।
साथ संभारे न्हारयो दिल में, जिन चुको हिन वेर ॥14

پاڻ کي (کي) هن ٻرين ڌارا، ٻيئو چوئي اين
کير
ساٿ سنڀاري ڏهاريو دل ۾، جن چڪو هن وير (14)

أرٿ: هي سڀ ٻرانءِ کان سواءِ اوهان جي من مان ماڻا
جو الڪار ايو ڪير ڪيئي سگهندو؟ هي منهنجو ن
سندر سائين ٻڌهڪي ۽ دل ۾ لاهي ۽ اسي واچار ڪري
ڏسو. هن ٻهري ٻاڇڪو ته اهڙو موقعو حاصل ڪري اوهان
ڪئين هٿن مان وڃائي رهيا آهيو؟ هن موقعي اسي
ٻيهر ٻرانٽر کي نه وسارجو.

हिकडी आर चुके मांहडू, तेके बीआर ऊचे बुध।
हेतरा भठ बरंदे मथे, आंके अजां न बरे सुध ॥15

هڪڙي آر چڪي ماڻهڙو (ماڻهون) تيڪي (تنهن
کي) ٻيئار اچي ٻڌ
هيترا ڀٽ ٻرندي مٿي، آن کي (انکي) اجان
نه وري سڌ (15)

أرٿ: جنهنڪڏهن هڪ دفعو ڪو ماڻهوُ ڪڏهن ڄاڻي، ڪي
لهي رهي ته انهي کي ٻيون دفعو هوش اچي ٿي وٺندو
آهي. ٻر مٿي ئي هيترا ڀت ٻرڻ کان پوءِ به (ڀعقلي سو
ئي اڃان چونون سمجهڻ کان پوءِ به اوهان کي سڌ نه
آهي ڄاڻ نه ٿي.

हिक वेर न थीजा बिसरयां, हित न्हाए बैठे जो लाग।
अंख उघाडे ढंकजे, कोडमी पांती में थिए अभाग ॥16

هڪ وير نه ڏيڄا وسريان، هٿ نه هائي ٻڌي جو لاڳو
انکي اُگهاڙي ڏيکجي، ڪونهي ٻانڌي ٻڌي
اپاڳه (16)

أرٿ: هاٿي هن دنيا لون ٻاهجائي آ، هٿ وهي جو وقت ٻا موقعو نه آهي- (هاٿي هڪ ٻل جي ٿي آ، ڏاڍو ٿا ڪاٺو. هاٿي هٿ وهي جو وقت نه آهي) اڪ ڪوئي ٻاڪ جهڳڙندي جهڪا وارم (ڏار) ڏيندي آهي اُنهي ڏاڍائي گهڙي ۾ اُـــ ڏرياڳه، اڇي گهرندو. (هڪ ٻل جي ڪروڙن حصي ۾ ٿي لوهان لي درياڳه جانڇي واندو.

आंऊं खीजी आंके की चुआं, सा न करे मूंजी जिभ।
पण आंई हिन माया मंझां केही कढंदा निध ।।17

آنئون ڪيجي آن ڪي (ڪـي) ڪين چئان، سا نه
ڪري مونجي جيڀ
پڻ آنئين هن مايا منجهان، ڪيهي ڪيندا نڌ (17)

أرٿ: مان توهان کي ڪروڙ ۾ اچي ڪوڙا رچن جوان منهنجي جيڀ انهن اـــ، ڪري سگهندي- پر جيڪڏهن توهان مايا سان انهن ٿي چمبڙيا رهندا ته. انهي مان ڪهڙو فائدو ٿيندو. توهان ڪهڙو خزانو حاصل ڪندا ون.

वेण विगो आंके चुआं, सा वढिया मूंजी जिभ –
पण अंई हिनमें पई रहया, हिन मंझां कां न थिदियां सिध ।।18

ويڻ ونگو آن ڪي (ڪي) چئان، سا وڍيان مونجي جيڀ
پڻ انئين هن ۾ پئي رهيا هن منجهان ڪان نه
ٿيديان سڌ (18)

أرٿ: لوهان کي واڳ و نکو مان ڇوان، اڻوڻي کان ا. اهڙا
الف حرف ٻولڻ واري، جيب کي ئي ا. ڪٽي (وڃي)
ڇڏي ڪريان. ليڪن لوهان سڃاڻي جيڪڏهن الڻي مايا
۾ ڦاٿون رهندا هون ا. لوهان کي ڪهڻ. ا. همت ا. اڳيدو.

हिन सोझरे जे न सुजातां, व भेरकां हींअ ईं ।
पोए सांणेंनी सिपरिएन अग्यां, मोह खणदियूं कीं ॥19

هن سوجهري جي ا. سڃاتا، ۽ ڀيرڪا هيڻن ان
ٻوئي سائينءَ سپرين اڳيان، ٻوهه (مونهن) ڪڍندا هون ڪيئن

أرٿ: هن ڏاڏم گمان جي ڀرڪاش ۾ ا. لوهان ٻو ارهم
سوامي کي ٻاڻون ڏنهو ا. ا. سڃاتو. جڏهن ڪ واڌ ۽
قطب ٻئي سڏن وچن جي ساکي ڏنا واڳ وارا گرنٿ آهن
ا. ٻوه ٻوم ڏام ۾ ٻڌهجي ٻراٿم سوامي اڳيان ٻهجڻ
ٻاڻ سگهن ۽ ارهم آهن جي سامهون لوهان ڪيئن مونهن
مٿي ڪڍي سگهندا هون؟ لوهاڻو ڪ ڪيئن اوجل ٿيندو.

पेरोनी पांण नज़र न्हारींदे, व्यो अव्सर हथां ।
जडे हथे मंझा हली बेयां, तडे केहेड़ी थेईनी पांण मथां ॥20

ٻيروني ٻاڻ نظر نهاريندي، ويو اوسر هٿان
جڏي هٿي منجهان هلي وياٽ، اڏي ڪهڙي ٿيئي
ٻاڻ مٿان (20)

أرٿ: ٻيرون ۽ لوهان ٻيهجڻ اکين سان ڏسندا آهي
رهجي ويا ۽ موقعو هٿن مان اکري ويو. جڏهن هٿ هٿن
مان اکري هليا ويا اڏهن اساجي سر مٿان ڇا ٿي
گذريو - اساجهون سڀ آشائون ٻانگ ئي وياٿون.

हींय हंद एहेड़ो आए, हिक बेर में थिए वेणो ।
साथ तां आए सभी समझूं, न्हाए केहे में मणां ॥21

هيئين هند اهڙو آئي، هڪ وار نه ڇڏي وڃو
ساٿ اان آئي سڀئي سمجهڻ، اهڙي ڪٺي نه مٺان (21)

ارٿ: هي هند هي ڏرلي، هي سنسار جڏهن نه اسين آيا آهيون اهو هڪ اهڙو اعتراض ۽ ڏکيو لڪائو آهي جو هڪ پل نه سڀ ڪجهه. نشت اساڳڏ ٿي ويندو. ۽ محبوبا سندر ساٿ اوهان سڀ اسين. سمجهه سڀ ڪا ۽ پڪ ڇا لاءِ آهيو ۽ اوهان کي نه هر ڳالهه جي پرک آهي نه هن لاشوات ڪل نه ڪوا. سڀ سار نه آهي.

अई कीं कीं न्हारयो संभारे, गुण म छडो मो करे मोए।
इन्द्रावती चोए पेरे लगी, फिरी फिरीने केतरो चोए ।।22

اَئين ڪين ڪين نهاريو سنڀاري، گڻ نه ڇڏيو مو ڪري موئي
اندراوتي چوئي پيري لڳي، ڦري ڦريني ڪيترو چوئي 22

ارٿ: ڪهاڻي ڪجهه. نه ڏسي محبوبو پاڻ کي سنڀالي وٺو ڏاڍي جي گڻن کي نه ڇڏيو. ماڻا سان موهه نه ڪريو. شري اندراوتي سکي اوهان جا چرڻ پڪڙي چوئي - بار بار ڇئي ڪيترو چوانديس (هي محبوبا ساٿيو! اوهان نه ڪيئي پڌمان آهيو. وشيه واسنائن جي رس تن نه چاهه نه ڏيکاريو. اندراوتي اوهان جا چرن پڪڙي ونتي ٿي ڪري نه اٿو جاڳو ۽ اٿي رهو.)

پرڪرڻ = 17 = پرڪاش گجراتي

ڪنڊ جو درشٽانت

खुई सा निद्रडी रे, जा अजां न छडे जीव रे।
तोहेनी सांगाए न वरे, जे पसां मथे हेडी भाईयां ।।1

کئي سا ندرڙي ري، جا اجان نه ڇڏي جيو ري
توهيني سانگائي نه وري، جي پسان مٿي هيڏي ڀائيان 1

أرٿ: هن اندر ڪري ٿو. اڳين جڏهن سهاڳڻين آنائن کان
پڇندو ٿو ته اُن وسوڙي ڇڏو. اسان ٿو ته سواءِ اسان
کي سڏ ڪندي ڪندي اُڪڻي ٿيا ٿو اڏهن اُ. هو
اڏوري اندر ۾ ڏني.

आंके निद्र उडांण के अदीयूं, आंऊं डियां हिक मी साख।
अंईं अगई पर पसी करे, हांणें मान सांगायो साथ ।।2

آن کي کي اندر اڏاڻ کي (ڪري) ادائون، آئون ڏيان
هڪ مي ساک
اڳين اڳئي ٿو پسي ڪري، هاڻي مان سانگاڻو ساٿ (2)

أرٿ: هي ٿو ٿو آنائون اوهان جي ٿام روئي اندر کي
ٿاڻ لاءِ مان اوهان کي هڪ اِي ساک ڏي ڏيان جڏهن
اوهان ٿاڻ کان اڳواٽ آڻيان ڪان خبردار رهو.

आतण मंझे जे आवयो, जेडियूं हेडे मिडी।
किनी कींझो कतयो, किने न भगी भीडी ।।3

آتڻ منجهي جي آويو، جيڏيون هيري مڙي
ڪي ڪتجهو ڪتيو، ڪي نه ڀڳي ڀڙي (3)

أرٿ: هيءَ آنائون ٿي اُهڙ سان آئون هئون نه اسان
سواءِ جي ٿو ٿو روئي سٿ ڪسي ڪتيندڙن. ڪنهن
ڪنهن نه اُهي ٿو ٿو ڪي سڃاڻي ٿام سنڌو سٿ ڪتيو
۽ ڪا نه وري اُهي ڪتو، مان هڪ ٿڙي (ڦوٽو) نه نه
ڀڃي سگهي.

कपाईतियूं आययूं, कतण कोड करे।
केहे केहे सनो कतयो, घणों नेह घरे ।।4

ڪپاهه ڪتيندڙون آهيون، ڪتڻ ڪونه ڪري
ڪتي ڪتي سڄو ڪتيو، گهڻو ان ٽئي ڏري (4)

اوهم آمانون، ٻڌ اوهم سوامي سان پڇاڻي ٻڌم جهڙي — اوهم ڪنڊ کرڻ لاءِ سٽ ڪتڻ واري سڪڻ واڪو ٻڌم اهڙي ڀرڪ ڪري ٻڌو. مواهڙو ڪندڙون آهون. گهڻن ڏ. سوامي سان سڄو ٻڌم رکي ڪام ڪي سڄو سٽ ڪتيو.

के वेठीयूं मए विच थेई, पण नाडी तंद न चढ़े ।
कतंग के जे विसरयूं, से उथियूं ओराता धरे ॥5

ڪي اهڙيون (وڏيون) مٽي وچ ٿيون ٻڌي پائي ڪٽ ڏي چڙهي

ڪتڻ ڪي (کي) جي وسرايون، سي اٿيون اورا ڏري 5

آرٿ: جيڪي آمانون پيهيءَ وڏ ماٽيون وڃي وڏيون اهي پيهيءَ ٻڌي ڪي پڇي ويٺيون؟ ڪو پيهيءَ فرض کان هٽي ڪري پيهيءَ انگن ۾ پڙهو، جو درد ٻاري اٿيون. اٿين جي صورت جو ڪن جڳر ۾ اچي ٿي اوڪار ڏيندو.

किनी कतया सोहाग जा, सुतर भरया सेर ।
के वेठियूं मए विच थेई, पेर मथे चाडे पेर ॥6

ڪيڻن (ڪتيڻن) ڪتيو سوهاڳ جا سيرو ٻڌي سيرو 6
ڪي اهڙيون (وڏيون) مٽي وچ ٿيون ٻڌي مٽي چاڙهيو ٻڌو
آرٿ: ڪيڻن ڪيڻن پيهيءَ ٻڌم جي ٻڌم سيڙهيو سٽ سيرو سيرو اڳين (ڪٽو گرام کان اڳوانت وزن سيرو ۾ ماڻهو وڏيون هو) ؟ ڪي وري آڏيون اهڙيون ڪري (آڏيڪ ٿي آڏيڪ چاڙهي وڏيون ڪيون ڪيون اڳيون جو ڪردو الڪار سان ٿي ٻڌل ڪيون.)

के तंदू चाडीन तकडू, लधाऊं ही वेर।
के नारींदयूं भूं अडूं, के मथे चढयूं सिर मेर ।।7

ڪي تندون چاڙهيون ٽڪڙون (ٽڪرڙون) لڌائون هي وار
ڪي نارينديون (ٻارينديون) ڀڄون اڏون ڪي مٿي
چاڙهيون سر مير (7)

اَرٿ: ڪن ته ٿوريءَ اڳين سان ٻهڪندي چوٽيءَ تائين
تي لڳائي تند چاڙهي ڇڏي. اهڙي سمجهو ته انسان ڪي ٿورا
ڪي سمجهاڻي چرخو سمجهو وڃي، مٿو آهي ۽ ڪا وري سڀ
ٻهڪائي وٺي رهي ۽ ڪي وري ڪامياب جي سمجهو
(ٻهاڙيءَ) انهن چاڙهي وڌيون.

हिक तंदू नारींदे वीयंनज्यूं, जमारो सभे वेई।
हिक फेरा डींदे फुटरयूं, पण हथ न छुताऊं पई ।।8

هڪ تندون ناريندي وئين جون، جمارو سڀ ويئي
هڪ ڦيرا ڏيندي ڦٽريون، پڻ هٿ نه ڇُٽائون پئي (8)

اَرٿ: ڪي آتڻن ۾ رڳو اُٺن کي سٽ ڪٽينديون
ئي ڏسنديون رهيون ۽ سڄي ڄمار انهن ئي گذاري
وئي. اهي رُوئان آتڻن هيٺان هونداهن ڏسنديون
رهيون ۽ انهن سٽ ڪٽڻ لاءِ ڪڏهن اڪيلي هٿ ۾ نه
ڪيائون.

के अची आतंण मंझा, सुतीयूं सुख करे।
उथियूं से उचाट में, जडे सुतर संभारे ।।9

ڪي اچي آتڻ منجهان، سُتيون سک ڪري
اُٿيون سي اچاٽ ۾، جڏي سُتر سنڀاري (9)

اَرٿ: ڪيترئون ڀرم اڪڏائون ته، شرار روئي اُگهٽ ۾
سُتيون رهيون ۽ جڏهن اٿيون ته اُنهن ۾ آلس ۽ مدهوشي
ڇانئي رهي. جڏهن ڪن ٻهڪڻ سٽ ڪٽڻ جي ڳالهه

آئي ٻڌڻ وقت گذري چڪو آهي، اهو ڄاڻي سڀني دل
کي ڪافي صدمو پهتو.

जिनींनी कींझो कतयो, तनके ता डेई।
सा जोर करे महें जेडिए', मरके मंझ वेही ॥10

جنهن اُن ڪنجهو ڪتيو، اُن کي (کي) تا (تہ) ڏيئي
سا جور (زور) ڪري مهين جيڏين مرڪي منجهہ ويهي 10
اَرٿ: جنهن پريتم جي پيار جي سٽ کي من لڳائي لڳام
سنڀڙو ڪتيو ۽ هڪ پل لاءِ بہ پل نہ ڏنائين اهـا ... کي
پنهنجين پڻ پرم آتمائن جي وچ مان سڀهو مک نظر آئي.

जिनी जाचो कतयो, फारी फुकारे।
सा माले मंझ सरसिए', सुहाग लधाईं घरें ॥11

جنهن جاچو ڪتيو، ڦاري ڦڪاري
سا مالي منجهہ سرسين، سهاڳ لڌائين ڏوري (11)
اَرٿ: گهڻن نہ چرخي جي آواز سان من لڳائي ڪافي
لهڻائي ۽ سُرتيعت پاوڻا سان ڪافي اهتوان قسم جو سٽ
ڪتيو. اها آتما پنهنجين پڻ سڀني آتمائن جي من ۾
ڪافي اعليٰ درجو پائي ويئي. اهڙي سٽ ڪتڻ واري
سڀني ڏن ڏي ويئي. (جنهن پريتم جي پيار جي سٽ
کي دل لڳائي لڳام سڀهو ڪتيو ۽ هڪ پل لاءِ بہ پل نہ
ڏني اها سڀني پنهنجين آتمائن ۾ ڪلهدي اچو اُجرو ...
نظر آئي.

जडे सुतर सभनी न्हारयो, वीयन हथ पाए।
जिनी मूर न कतयो, पोए से मोहों लिकाए ॥12

جڏهن سُٽر سڀني نهاريو، ٻين هٿ پاتا
جنهن مور نہ ڪتيو، پوءِ سي مونهن لڪائي (12)
اَرٿ: جڏهن پرم ڌام جي سڀني هڪ اهڙي سٽ کي

ڏنو ته سڀني جي قابليت سندن سٽ ڪتڻ مطابق ظاهر
ٿي ٿئي. جن هنر تائين اڪل ٿي سٽ ته ڪتيو هو،
انهن شرم کان پنهنجو منهن (ڪنڌ) اڪاڻي ڇڏيو.

सुतरवारीयूं सुहागण्यूं, न्हारीन कर खणी।
हिक डिनी स्याबासी जेडिएं, ब्यो मान लधाऊं धणी ।।13

سترواريون سهاڳڻيون، نهارين ڪر کڻي،
هڪ ڏني سياباسي (شاباسي) جنڊين پيو مان لڌائون
ڌڻي (13)

ارٿ: سٽ ڪتڻ وارين سهاڳڻين آهستي آن پريتم وٽ
پهچي ڪافي مان پاتو (جو جو هوءَ ته ڪر کڻي نهاريون
هيون) جنهن سرتين کي پريتم ڌام جي ڌڻي شاباسي ڏني
۽ ڪافي گهڻو پيار ۽ آدر ڏنو. سڀ کي آهائون اسين، ڪيس
ڏن ڏن چوڻ لڳيون.

हिक फेरीन अरट उतावरो, तनके ता डेई।
राती कन उजागरा, सुत्र कतींदीयूं पण सेई ।।14

هڪ ڦيرائن ارٽ اتاورو، تن کي (کي) تا (تڏهن) ڏيئي
راتي ڪن اوجاڳا، سٽ ڪتينديون پڻ سيئي (14)

ارٿ: جن پنهنجي دل سٽ سان جوڙي جلدي جلدي
ارٽ (انت - چرخو) ڦيرايو يا گهمايو ۽ سٽ ڪتيو، انهي
رات جو ته اوجاڳو ڪري (جاڳي ڪري) سٽ ڪتينديون
رهيون، انهن کي ئي پريتم جو پيارو سوڳا (سڳو) هٿ لڳو.

जे कंन गाल्यूं विच में, तंद न उकले तिन।
पई रही तिन हथ में, पो बेठयूं फेरीन मन ।।15

جي ڪن ڳالهيون (ڳالهين وچ ۾، تند نه اُڪلي ان
پئي رهي ان هٿ ۾، پوئي ويٺيون ڦيرائن من (15)

أرٿ: جيڪي سکڻيون سٽ ڪتڻ وقت وچ وچ ۾ رڳو
ڳالهيون ئي ڪنديون رهيون آهن ته، هنن اهڙا اڻ
اڻواري، ڪچي، جي نوٽي آهن جي هنن ۾ جهڙن جو اهڙن
ٻهڙي رهي هو ٻهڻهڙي مان سڀمان جي ڪري اهن خيال
۾ ٻڌڪنديون رهيون.

सभा विच सरतिएं, गाल्यूं कंदियूं वेही ।
पण जिनी कीं न कतयो, तिनी पर केह्री ।।16

سڀا وچ سرتين ڳالهيون (ڳالهيون) ڪندون ون ويهي
پڻ جنهن ڪين نه، ڪتيو، تنهن پر ڪهڙي (16)

أرٿ: جڏهن صبح اٿندو اڏهن سڀ سکڻون ٻاهر ۾ ماڻي
ڪري ويهي ڳالهيون ڪنديون. پر جن ڪجهه نه، نه
ڪتيو آهي انهن جو ڪهڙو حال ٿيندو.

न कीं कतयो रात में, न कीं कतयो डींह् ।
से सांणे मंझ सरतिएं, मोह् खणदियूं कींह् ।।17

نه ڪي ڪتيو رات ۾ نه ڪي ڪتيو ڏينهن
سي ساٿي منجهه سرتين، موهن ڪنديون ڪيئن (ڪيئن)

أرٿ: جن آتمائن ڏام ڏيڻ جي ٻرام ڪي نه سڃاتي نه نه
ڏينهن ۾ ئي ٻرائي جو سڀاٿ ڪيو ۽ نه وري رات ۾ ئي
اهڙن آتمائن جو ٻرم ڏام ٻڏي وقت ٻهڻهڙن ئي سکڻين
(آتمائن) جي وچ منهن (ڪندل) جڪڙل رهندو.

अदी रे संनो थूलो अघयो, जे की कत्याऊं ।
पण किनी विच थी विसरयो, पई हथ न ह्रुताऊं ।।18

ادي ري سنهو ٿولو (ٿلهو) اگهيو جي ڪي ڪتيائون
پڻ ڪنهي وچ ئي وسريو، پئي هٿ نه، ڇهيائون (18)

أرٿ: اديون جن ٿلهو يا سنهو جهڙو نه سٽ ڪتيو آهن
ٻهڻهڙي سٽ جو مله، پاڻو پر جن ڪڏهن نه، ڪجهه نه
ڪتيو آهن جي پله، نه ڪجهه، نه هو حاصل نه ٿيو.

तिनी सांणे विच सरतिएं, पोए मिहीणां लधाऊं।
न तां चेताण वरिऐं बंग लाथा, परी परी करे धाऊं ॥19

تهن ساڻي وچ سرتئين، پوئي مهيڻا لڌائون
نه تا چيتاڻ ورتئين ٻنگ لاٿا، پري پري ڪري دانون
(داهون) (19)

اَرٿ: ڌام ڌڻيءَ گهڻن ئي طريقن سان آڏاون اُٺاراون ڪري ؛ پڪاري پڪاري جاڳڻ لاءِ حڪم ڏنو. جن سڏس ٻڌهن ڪين نه ٻڌو يا سڏس آڳيا (حڪم) جي پالن (پونواري) نه ڪئي اهي پوءِ ڌام ۾ مهڻا پڌائون رهيون.

आंके धांऊं सुणंदे धणीज्यूं, जमारो सभे वेई।
अंईं अगियां थींदियूं अणेसरयूं, अंईं कतो कोन वेही ॥20

آن ڪي (ڪي) ڌاڻون (داهون) سڻندي ڌڻيءَ جيئون
جمارو سڀي وئي
اُنين (اوهين) اڳيان ٿيندئون انوسرئون اُنين ڪتو ڪوا
وهئي (20)

اَرٿ: توهان کي ڌام جو ڌڻي پڪارون ڪندو رهيو پر توهان پڌو اڻپڌو ڪري ڇڏيو ؛ سڄي جمار توهان جي اُنين ئي گذري وئي ؛ سڄي جي اڳيان ٿن جو ڪند هيٺ ٿيو. توهان انوسرئون ٿيو ٿيون آهيو. توهان اُن، اڳيان ئي سڪهو ٿيون- توهان ڇوا وهئي ٿيون ڪيو.

जिनी अज न कतयो, सारींदियूं सेई।
जडे गाल्यूं कंदयूं पांण में, जेडियूं सभे वेई ॥21

جهن اج نه ڪتيو، ساريندئون سيئي
جڏي (جڏهن) ڳاليون (ڳالهيون) ڪندئون پاڻ ۾ جيڏيئون
سڀ وئي (21)

ارٿ : جن سرتين اڄ سٽ اُن ڪئي آهي، اهي انهن
ڏينهن کي ياد ڪنديون. جڏهن ونهن سهاڳڻيون آمائون
(سکيون) پرم ڏام ۾ ويهي ڳالهيون ڪنديون اُڏهن کين
هن غفلت لئي ضرور پڇتاءُ ٿيندو.

हिक गिनंदयूं सुहाग सुरतांन जा, सुहागणियूं सेई।
से कर खणी गालियूं, कंदियूं विच वेही ।।22

هڪ ڳڻنديون سهاڳ، سرطان جا، سهاڳڻيون سئي
سي ڪر ڪٽي ڳالهون (ڳالهيون) ڪنديون وچ ويهي 22
ارٿ: اهڙي پٺ، آمائون سوڀاڳوتيون آهن جن کي پرم
ڏام جي سوامي جو سهاڳ مليو آهي. پرماتمي وطن ۾
سهڻي آمائن جي وچ ۾ اهي فخر سان ڪنڌ مٿي ڪري
ڳالهيون ڪنديون.

जिनी कीं न जाणयो, ते हथ न छुती पई।
कोड करे घणवें आवई, पण उंनी हाम रही ।।23

جنهن ڪين ڄاتو، تن جي هٿ نه ڇٽي پئي
ڪوڏ ڪري گهڻو آوئي، پر انهي حام رهي (23)
ارٿ: جنهن سوامي جي ڳالهين کي نه سڃاتو ۽ هٿ ۾
ڪنهن جي پوڻي نه ڪنهن اهو نه انهي آس ۾ هتي نه
پرماتم کي پائي وٺندس. پر سندس خالي هٿ ڦهلائي
رهجي ويو. هو هر طرح ڪان اڻ ٽهل ۾ رهجي ويئي.

پرڪرڻ 25 چوپائي 625

खुई सो भरम जो घेंण, जो लाथो लहे न कींअ ।
अंख उघाडे सओ कुछण, पुन वरी तींअ ज्यूं तींअ ॥1

کُئي سو ڀرم جو گهڻ، جو لاٿو لهي نه ڪين
اک اگهاڙي سئو ڪڇڻ، پُن وري تئين جيئن تئين (1)

أرٿ: اها موهه، جنهن جي اندر ڪُل ۾ ٻوڙي جهڪا اُڀارڻ سان ا
هي ٽري. ٻڌڻ اکيون کولي ڪا سڄي ڳالهه، ڪري
ا لي ا وري اندر ۾ غلطان ٿي لي وڃي.

हिक त्रकु झोरीन ताअ में, फोकट फेरा डींन ।
हिक झगड़ा लगाईन पांण में, अदी रे उंनी द जातो कींन ॥2

هڪ ٽرڪ جهورن تاءُ ۾، فوڪٽ فيرا ڏين
هڪ جهڳڙا لڳائن پاڻ ۾، اَدي ري اُني ته جاتو ڪين 2

أرٿ: هڪ ته ڪاوڙ ۾ اچي ٻهڪن لکاي آئي ٻهي
ڇڏي ۽ ٻوءِ اچايا (فوڪٽ ۾) ٻهڪي فيرا ڏئي. ڪجهه اهڙا ماڻهو
سکيون ته پاڻ ۾ جهڳڙو ڪري وجهن. جهڳڙي اَدي،
جهڳڙي ٻهڪڻ اُهن ڪجهه ته ته جاڻو. (اهڙن جي ذات ۽
دل ٻهڪن ڪي ٻور جو وس ته آهي.

हिक पांण त्रकू सारीन बीयन ज्यूं हकले कताईंन ।
हिक ज्ञेडियूं जांणे जोर करे, पांण आए तूं कराईन ॥3

هڪ پاڻ ٽرڪ ساڙن ٻين جهڙن، هڪلي ڪتائين
هڪ جهڳڙن جي ٽي زور ڪري پاڻ آڻهون ڪرائين (3)

أرٿ: ڪي آدمي اهڙا ٻهڪن آهن جهڙڪي ٻين
جون ٽڪلهن ٿي سڏوارڻ ٻهڙن آهن. اُهن کي
هڪل ڪري سٽ ڪتائين اُهن کي ٻهڪن سڏجي

ڪري ڪين وقت جو ملهه، پڇتائين ٿيون.

हिक खोटी करीन पांण बीयन के त्रके पाईन वर।
जडे उथींदियूं आतंण मंझां, तडे गाल्यूं थिदयूं घर ॥4

هڪ کوٽي ڪرن پاڻ ٻين کي (ڪي) ٽرڪي پائين ور
جڏي اٿنديون آتڻ منجهان تڏي ڳالهيون (ڳالهيون)
ٿينديون گهر (4)

أرٿ: هڪ ته اهي آڳاٽيون پاڻ کي ته کوٽي ڪن (ڪم
ڪرڻ ۾ ڍلائي) ۽ اجايو سڀاڻو ٻيون اُهن سان وڙهنديون
۽ اُهن جي ساٿيون ۾ سي اُهن جون ڳالهيون ڪري
ڇڏينديون جنهن اُهن ۾ ڳڙي اچي وڃي. اهڙي حرڪتي
ڳالهيون ٻيو ڪم ۾ اهڙ جو سبب پڻجون ڇڏهن ٿا جو
ٿو اهي واندو.

हिक त्रकू झोरीन वियनज्यूं, ते पर थींदी कीअ।
कतंण उंनी पूरी थेई, पण मिहींआ लेहेंदियूं नीअ ॥5

هڪ ٽرڪو جهورن پيون جيون، اي پر ٿيندي ڪيئن
ڪتڻ اوني پوري ٿئي، پڻ ميهڻا لهنديون ڪين (5)
أرٿ: هڪ ته پاڻ جي ڪلي نوڙان (اهڙي آڳاٽون
جهڙي ڪنهن طرح سان ڪتڻ وارن ڪي ته، اُنهو رڪو
پڇاڻين) اُهن جو ڪهڙو حال ٿيندو؟ اُهن جو ڪتڻ ته
سڀي ڪان پنهنجي رهجي ٿي وڃي پر هو پاڻ کي ته ساٿيون
رکي ڏکا ڏينديون ٿيون رهن (اهڙي طرح ڏينديون
ٿيون رهن.)

जा झोडा लगाए पाण में, सा कंदी उचाट घणी।
मन से भाए कोए न पसे, पण महे वेठो सुणे धणी ॥6

جا ڄهوڙا لڳائي ٻاٽ ۾، سا ڪندي اُچامت ڪٿي
من سي ٻائي ڪوڙي نه ٻسي، ٻاٽ ڄهي وانو سٽي ڏٺي (6)

ارٿ: ست ڪتيندي جهڪي هڪ ٻئي ۾ وڙهنداـــون رهنداون آهن اُهن کي ٻوه ٻڇتاءُ لهندو. اهي نه سمجهن ٿيون نه سندن وهنوار ڪسي ڪم نٿي ڪوار ٿو. ٻر ٻارم ذام جو جيٽي جاٽ هار سوامي سڀ ڪجهه. نٿي رهندو آهي.

जीव करे मन से गालडी, सा सभे थींदी घर।
पाए न रेहेंगी तिर जेतरी, अंई जिन विसरो हिन पर ।।7

جيو ڪري من سي ڳالوڙي (ڳالوڙي) سا سڀئي ٿيندي گهر
پائي نه رهندگي تر جيتري، اُنهن جن وسرو هن پر (7)

ارٿ: جيوُ (آتما) من ۾ جهڪا نه ڳالهه، سوچي ٿي اُنهي جو ذڪر ٻوم ذام ۾ ضرور ٿيندو. اُنهي ڳالهه ڪسي ڪم نه نه ٻاڄي نه ٻرٻتم ڪان تر جيتري نه ڳالهه لڪل رهندي.

हिक कतण महे माठ थेई, सेहन भिते रे वेंण।
तंदूं चाडीन तकड़यूं, नीचा ढारे नेंण ।।8

هڪ ڪتڻ مهي ماٺ ٿيئي، سهڻ ٻتي ري واٽ
تندون چاڙن (چاڙهڻ) تڪڙون، نيچا ڍاري نيڻ (8)

ارٿ: ڪي سکيون نه، چپ چاپ ست ڪتينداون ٻين جا طعنا ۽ لڪا (واٽ) ٻڌنداون رهيون هوه ڪاڻي ڏيان سان تند مڻان تند چاڙهي جلدي جلدي ست ڪتيندي رهي. هن جي نظر هڪ پل لاءِ نه نه هٽي.

सा गिनंदी सुहाग धणीअ जा, जेडिए विच बेही।
सा उथींदी आएत मंझां, पेर पडतारो डेई ।।9

سا ڳنڍدي سهاڳ، ڏٽي جا، جهڳڙن وچ واهي
سا اُٿيندي آليس (آهستي) منجهان، ننڊ ٻڙاڙو ڏيندي (9)
ارٿ: جڏهن ڪنهن ننڊ ڏام جي ڏٽي جو مان سنمان ملندو
ته سندس چهري تي آنند ۽ خوشي جي سرهائي جهلڪي
اڀرندي، هوءَ ته خوشي وچان جهومي اٿندي ۽ اٿندي
اٿندي ۽ ڳالهيندي ٺينگ ٽپا (ٻڙاڙو) ڏيندي.

घणों सा गेहेंदी हथडा, जा चुकंदी हेर।
निद्र लथे ओरातवी, पण वरी हथ न ईंदी हीअ वेर ।।10

ڳهڻن سا ڳنهندي هٿڙا، جا چڪندي هير
ننڊ لٿي اوراتوي، پڻ وري هٿ نه ايندي هي ور 10
ارٿ: جيڪي آلماڻون ننڊ ان جي وس ۾ آئي وڃن ٿيون
اهي هٿ ڳهڻن-ون رهڻي وڃن ٿيون. ننڊ ٿڪ (اڪ
ڪلڪ) ڪان پوءِ ٻڌڻ سان ته ڪنهن به ڳالهه جو وقت (ويل)
وري هٿ نه ايندو.

हित अंख उघाडींदी जोर से, ईं नसूं चढाए निलाड।
जा हित थींदी निद्र खरी, सा घर उथींदी ओलाड ।।11

هٿ اک اگهاڙيندي جور (زور) سان، ان نس چڙهائي
(چڙهائي) نلاڙ (نراڙ)
جا هٿ ٿيندي ننڊ کري، سا گهر اٿيندي اولاڙ (11)
ارٿ: جن آلماڻن هٿ اڀڻار طاقت لڳائي ننڊ ڀڄائيندا آهن
اکيون کولي ڇڏيون آهن اهي ته هن غفلت واري ننڊ
مان جاڳي اٿيون آهن ننڊ جهڪي ڀڄائيندو ته ڪيو
نڪي ته سڪنڌيون اهي اي خواري ۾ جهڙي ننڊ ۾ آيون
رهيون، [اهي ننڊ ڏام ۾ نه خواري ۾ سان جاڳيندا آهن.]

सा घर उथींदी छिडकाए।
जा हित लाहींदी निद्रडी, सा घर उथींदी छिडकाए।
हिन आतण संदियूं गालियूं, कंदी सा कोड मंझाए ॥12

جا هت لاهيندي ننڊڙي، سا گهر اٿيندي ڇڙڪائي
هن آتڻ سنديون ڳالهيون (ڳالهيون) ڪندي سا ڪوڏ
مڃائي (12)

أرٿ: جنهن هت ننڊڙي لذت کي ماڻيو، اها ننڊڙي
اُکين کي جهونڊڙي (روشن) ڪري ٿي. اهـا ننڊڙين
هن ڪتڻ وارن سکين سهيلين کي طرح طرح جـي ڳالهه
ڳالهه وچان سان ٻڌاري ٿي. ڳالهين جي ڳالهه جـي ڳالهه
ڏاري کين ڳالهيون ڪندي آهي.

अंख भुसींदी जा उथींदी, केही गाल कंदी सा।
कोड करे घणवें आवई, पग निद्र न कढई नेण मंझां ॥13

أنک ڀسيندي جا اٿيندي، ڪهڙي ڳال (ڳالهه) ڪندي سا
ڪوڏ ڪري گهڻو آوين، پر ننڊ نه ڪڍي اکين مان

أرٿ: جڏهن اکيون اکين کي مهٽينديون اٿن ٿيون
اهي ڀلا ڪهڙي ڳالهه ڪري سگهنديون (ڇا ڪري
سگهنديون). اهي ته ڇوڪريون ساٿ آيون هيون ته هو
سوامي کي ڏسن ۽ ان وساريندي ڳالهين جي ته اها
ٿي نه سگهي.

इन्द्रावती चोएनी अदियूं, अंई को करयो ईंअ।
कोड करे अंई आवयूं, अदी हांणे को अंईं कींअ ॥14

اندراوتي چوڻي آديون، اُنهن کو ڪرايو ايئن
ڪوڏ ڪري اُنهن آويون، أدي هاڻي ڪو اُنهن ڪيئن 14

أرٿ: اندراوتي سکين کي چواڻي ته هي ننڊ ڇڏيون
ڇڏيون سکيون ڇڏيو! اوهان ڇا آس ۽ اُميد ڪري آيون

هئڻ ته پريتم سان ملڻ هئو، پر جهڙن سوامين اوهان
کي پڪاريو ته پوءِ انهن ۾ آسي اوهان اي سڏ ۽ اي خبر
ٿي جو سمهي رهيون.

सांणें सिपरिएन से, अंई गाल्यूं कंदियूं कींअ ।
पांण संभारे न्हारयो, आंके ही वेर न रेहेंदीअ ।।15

ساڄڻن سپرين سان، اَئين ڳالهيون (ڳالهيون) ڪنديون ڪئين
ٻاڻ سنڀاري لهاريو، آن کي (کي) هي وير نه رهنديس.
اَرٿ: جيڪڏهن اوهان ٻڌايو ۽ ڇڏيو ته ننڊ هئو ته پرام ڏام
۾ وڃي ڏام ڏسي، سان هن اِنڪار ڪري ڪٿي ڪئين
ڳالهائينديون؟ پريتم سان ملڻ جي آس مٿي ۾ ٿي رهجي
ويندي. پوءِ وري هي ويل (وقت) هٿ ڪونه ايندي.

कतण के उतावरयूं, अंई आतण आवयं ।
कतण निद्रड़ी विसारयो, हांणें लूडो लाड गेहेलियूं ।।16

ڪتڻ کي (کي) اُٿاريون، اَٽڻ آتڻ آيون :
ڪتڻ ننڊڙي وساريو، هاڻي لُڏو (لڏو) لاڏ ڳهيليون 16
اَرٿ: اوهان ته پريتم سان عهد [وچن ڏنو هو] ڪيو هئو
۽ هت سڄڻ پرام جو سٽ ڪتڻ لاءِ اُٿاريون هيون ۽
ڳهيليون ڪري هت آيون هيون. هاڻي اوهان سٽ ڪتڻ
ٻڌي ننڊ ۾ جهڙو ننڊاکون [اُنگهاڻيون ننڊايون] رهيون هيون.
اوهان ڪنڌن ته ڳهيليون [چريون] آهيو.

पिरीं कोठण के आवया, सुणियो सजण वेंण ।
को न सुञाणो सिपरीं, मथे खणी नेण ।।17

پرين ڪوٺڻ کي [کي] آيا، سڻيو سڄڻ ويڻ
ڪو نه سڃاتو سپرين، مٿي کڻي نيڻ [17]

أرٿ: ٻاران اوهان سڀني کي ڪوٺيو ٿا آيا ۽ اوهان کي
ڀڪاري ڇڏيائون ته، سڀ هنجهڙا اوهان هنجهڙا وانگر
[وڇن] اڏر [هنجهڙن ٻڌايون اڏو. ٻه اوهان ٻهجهڙي
سڄڻن کي ڪوٺ، سڃاڻو ۽ هن ته اها اٿي جو اوهان هن
ڏاڍن اهڙا ڪٺي اهڙا ٻه ڪوٺ..
سوامي ته اوهان کي ڪٺن اٿي طرفن سان
درشنالي ڏئي سمجهائڻ جي ڪوشش ڪئي. هن غافل
انهن ڪري اوهان کان سڀ ڪجهه، وسري ويو. شهوا ٿا
ٻرائيم سان سمجهڻ جي ته اوهان کي ياد ته رهي.

हीं आतण थींदो अलखामणों, हलंदा सजण सांणे।
निद्र ल्हाए न्हारयो, हिन वलहे जे वेंणे ॥18

هن (هيڪڙن) آتڻ ٿيندو الکامڻو، هلندا سڄڻ سانڀي،
ننڊ لاهي نهاريو، هن ولهي جي وڻي (18)

أرٿ: هيڪڙن اوهان جو آتڻ (سهيليءَ جو ميڙ) الکامڻو (ڏک
ڏيندڙ) ٿيندو. اوهان جيڪي سهيليون ڏي هن آهي انهن
وقت هوندي جاڳي ڇو نه ٿيون پيئو (ڇو جو ڏاڍ جو ڏٺي
چڱن ٻهجهڙي اصلوڪي گهر (ٻرم ڌام) ويندو ته، ٻوه
هي ڏرڻي ته اوهان کي ياد (آڳ) وانگر لڳندي. ٻرائيم
جي وڇڻ جو وڇار ڪندي اوهان هن موقعو هوندي
هن ننڊ مان ڇو نه ٿيون جاڳي پئو.

खुई करयो ही निद्रडी, ही हंद ओखो घणू आए।
जे हिनी वेंणें न उथियूं, ते केही पेर कंदियूं ताए ॥19

ڪئي ڪريو هي ننڊڙي، هي هنڌ اوکو گهڻون آئي
جي هنن وڻن نه اٿيون، تي ڪهڙي پير ڪنديون تائي

أرٿ: ڪڏهن (ڪل) ٻوي اهڙي انهن. هي هنڌ (جهڙو.)

ڪافي (ڳوٺي) اڙڪو آهي. اهڙيءَ طرح جاڳائڻ کان پوءِ
اِءَ چوڪي آئماڻون اِءَ جاڳندو ن آهن جو ڪهڙو حشر (حال)
ٿيندو.

पर पसो चिरिएन जी, पांण से के के पर करे।
इन्द्रावती चोए अदियूं अंईं हांणे हलोनी घरे।।20

پر پسو پرائين جي پاڻ سي ڪي ڪي پر ڪري
اندراوتي چوئي آدئون، اٿئين هاڻي هلوائي گهري (20)
اَرٿ: لوهان پنهنجي سنگرو سوائي جي جاڳڻ جي راهه
کي ڏسو. هنن لوهان کي ڳوٺن ڏي طرائين سان جاڳايو
(چيتن ڪرڻ) چاهيو آهي. شري اندراوتي چئي ٿي ڪي
پڙائي چوڻي اِءَ جاڳو ۽ پنهنجي گهر هلو.

भणी मंझ अची करे, आंके वेठा वेंण चाए।
विएन के मतु डिए, पण तो पर केही आए।।21

ڏٺي منجهه، اچي ڪري آن کي (کي) ونءَ ونڻ چائي
ٻئين کي (کي) مت ڏئي، پڻ تو پر ڪهڙي آئي (21)
اَرٿ: سوامي جن لوهاڻي اندرون ۾ ويهي ڪري لوهان
کي پنهنجي اصلوڪي گهر پاسي پڙائڻ رهيا آهن هنن
لوهان کي لوهاڻو اهو پرم ڌام ڏيکاريو جتي لوهان کان
سواءِ ٻيو ڪير پهچي نٿو سگهي.

پرڪاش گجراتي - پرڪرڻ = 2، = چوپائي 648

हांणे तूं म भूलज रे, भोरडी सुजाणें तूं सेंण।
सांणे तो डिठां सिपरीं, भोरी तोहेनी तोहजडे नेंण।।1

هاڻي تون م ڀلجين ري، ڀورڙي سڄاڻي تون سيڻ
ساڻي تو ڏٺا سپرين، ڀوري توهجڙي نيڻ (1)

أرٿ : ٿري اندراوڻي چوڻي ته هي منهنجي ٻوڙي ؟
پنهنجل آما ! هاڻي اون پنهنجي ٻارنهن کي سمجهائڻ کان
ٻوه ۽ وساري ٿه ڇڏجاڻي.. هين ته لوکي پنهنجو ٻوم ڏام
ڏيکاري ڇڏيو آهي. اهين ته لوکي پنهنجو ٻوم ڏام ڏيکاري
ڇڏيو. هاڻي اون ٻه اوهم سوامي جي چران کي ٿه ڇڏجاڻي..

वेंण वडानी मोंहें कदे, भोरी तूं तां तोहेनी जाग।
कींझोनी कत तूं धणीजो, अंई तंद पेराईंदी आघ ॥2

وٽا وڏاني موامن کڏي، ٻوري اون ٽان اوهمي جاڳ.
کمهنجواي کمت اون ڏٽي جو، آٽين اهد ٻيراڻمندي
آڪه. (2)

أرٿ : او پنهنجي والان امام وڏيون وڏيون ڳالهيون چيون
هيون. ٻه هاڻي اون کود ٿي اڻهي وقت کي وسري ته
ويڇڙ.. اون پنهنجي ٻه اوهم سوامي جي ٻوام کي ٻاهي
ته ويڇ ته.. اون پنهنجي ٻه اوهم سوامي جي ٻوام جو
سنهڙو ست کتي ونت. لاشڪ انهنجي اهين ٻوام جي
اهدن جو لوکي سٺو مله. (آکه.) مهندو.

तें ता पा न कतयो. हुत घुरबो सेर।
जडे उथींदी आतण मंझां, तडे घणूं घुरंदी हीअ वेर ॥3

اين (اهين) ٽا ٻا ته کتيو، هت گهراو سمر
جڏي اٿندي آتڻ منجهان، اڏي گهڻون گهرندي هي
وار (3)

أرٿ : اڄان ٽائين او ٻاو جهترو ته ست ته کتيو آهي
جڏهن ڪ لوکي گهت ۽ گهت سمر ڪن ست کتڻو هتو.
(جڏهن اون ست کتڻ مان اٿندڙ (انهنجي آٽا اهد
مان جاڳندي) ته، هن موٽمي کي وري ست ڪل کرڻ
جي ضرورت..)

हे जे डींह बेखाईयां, भोरी विसरी विच वेही।
हांणे हलंण संदा डींहडा, भोरी आया से पेही ॥4

هي جي ڏينهن وائڙائپ (وڃائپ) ڀوري وسري وڃ واڻي
هاڻي هلڻ سندا ڏينهڙا، ڀوري آيا سي پيهي (4)

أرٿ: هي ڀوري وڃڻ واڻي ڪري ۽ لو هيءَ ڪـڪي
ڏينهن ڀوڄ مستي ۽ غفلت ۾ ڀڃي وڃايا آهن اهو ۽
سڄو ۽ ڪيو آهي. هي ڀوري هاڻي ۽ هلڻ جا ڏينهن
اچي (پهچي) ويا آهن.

रे कते जे उथिए, त तो पर केही।
कां कंनी ही निद्रडी, भोरी घरें साथ नेई ॥5

ري ڪتي جي اٿيي، ۽ لو ڀر ڪيهي
ڪان ڪني هي ننڊڙي، ڀوري گهران ساٿ نيئي (5)

أرٿ: هيءَ موقعو هٿ لڳو ڪان ڀوءِ ۽ جهڪڙن اون
سواءِ جي ٿالي جو سٽ ڪتڻ ڪان أٿــي ويندڙ.
ڀوءِ ڀوم ڏام وڃڻ هي ڀوڙهو ويو ۾ ڇا اون لاڀي ڪي
۽ ڪڏ ڪٽي ويندڙ، جهڙن لوڪــي ـ ڏاو ۽ سوگهو جهاي
رکيو آهي.

अजां न जागे जोर करे, जे हेडी मथां थेई।
पिरी वभेरकां आईया, तो जी सिध को ईं वेई ॥6

أڄان (أڄان) ۽ جاڳي جور ڪري، جي هيڏي مٿان ٿيئي
ڀران ۽ ڀهرڪان آئيا، لوجي سڌ (سڌ) ڪو ان ويئي 6

أرٿ: لوڪي أهڙو ڇا ٿــي ويو آهي جو اڃان اڄان ۽ زور
لڳائي جاڳي ۽ آهين؟ ڀوڙهو لوڪـــي اهو ڏنهو جاڳڻ لاءِ
آلوت لهڻجي چوڻڪا ـــ اهڙي طرح اي خبر ۽ اها ڀرڻ
(سوالن ۽ سائو، ڪان سواءِ جو ٿي ڀهڻي؟)

त्रक तूं सारे सई कर जोपे कर जोत्रा ।
माल तूं बंध्र मूरडे करे, पई म छड हथां ।।7

اِڪ تون ساري سئي ڪر، جوپي ڪر جوٽا ।
مال تون ٻڌ موڙي ڪري، پئي م ڇڏ هٿان (7)

اَرٿ: هاڻي تون ٻڌڻهجي چرخي جو اڪيلي کي سنڀالي سڌو ڪري وٺ. الهي جــي اودان ڪــي ڪڻي ڪري ٻڌي ڇڏ جيئن اها ٻيلي نه ٿئي. چرخي جي ڏوريءَ کي چڱي طرح وٺ ڌاڳي ٻڌي ڇڏ ۽ ڪچهو جــي ٻئي (ٻوٽي) هٿ مان نه ڇڏ. (ٻوٽي لڳائي ڏکهي اڻڻ چڪ).

अरट फेर उतावरो, तन के डेई ता ।
तूं तां गिनंदी सुहाग धणीअ जो, तोजे संने हिन सुत्रां ।।8

اَرٽ ڦير اُتاورو، تن کي (ڪي) ڏئي تا (٨)
تون تان ڳڻندي سهاڳ، ڌڻيءَ جو، توجي سنڌي هن سترا

اَرٿ: ٻڌڻهجي شوهر روٺي چرخي کي پوري طاقت لڳائي جلدي جلدي هلاءِ. ٻڌڻهجي آرام جي سهڙي لاءِ ڪٽڻ سڌس ساڻ تون ٻڌڻهجي آرام جي سهاڳ سان
آرام پائي سگهندين.

कतण रेहेंदो अधविच, आए डींह मथां -
कतण वारयूं हलयूं, डिसे न तूं पासां ।।9

ڪتڻ رهيندو اڌ وچ، آئي ڏينهن مٿان
ڪتڻ وارين هلون، ڏسي نه تون پاسان (9)
ڪتڻ وارين هلڻ وقت غلامت م آئي ڏاري ڇڏيو آهي.
اَرٿ: تو ٻڌڻهجو ڪتڻ نه اڌ م آئي رهجي ويندو. هاڻي ٻڌڻهجي ڏسندي ڏسندي ٻڌڻهجو ڪتڻ هلڻ جا ڏينهن اچي ويا آهن.

نهاريون سهڻيون ساهڙاڙن (سڪيون) جنکي سوسان گڏ سمت
ڪٽڻ لاءِ آئون هئون اهي ٻرم ذام هلي وڃون.

ह्रांणे जिन थिए विसरी, कत तूं कोड मंझां -
सुहाग संदो सुत्रडो, संनो थींदो तो हथां --10

هاڻي جن لٿي اسري، ڪت تون ڪوڏ مڃهان
سهاڳ سندو سترڙو، سنو (سڻڀو) ٿيندو تو هٿان (10)
ارٿ : هاڻي تون هنج (ڪوڏ) مان سمت جي ٿيندن (ا-رٿم
جي ٻمار جي سمت) سان ٻڌي (جوڙي) ڇڏ. ٻرم ذام جي
ڏاڻي جي سهاڳ جو سترڙو سمت ٿيندي ٿلو ٻوندو (اوڪي
هٿ لڳندو.)

ह्रांणे तूं म किज निद्रडी, निद्रडी डेरे दुहाग -
तूं जागी जोर करे, गिन तूं वंजी सुहाग --11

هاڻي تون م ڪج ننڊڙي، ننڊڙي ڏيري ڏهاڳ
تون جاڳي جور (زور) ڪري ڳن تو وڃين سهاڳ. (11)
ارٿ : هاڻي تون ننڊ نه ڪر. ننڊ ننڊ (غفلت) اسي
ٿيندي ڏهاڳ (اري ڀاڳ.) جو سبب ٿيندي وڃي. اڻ
ٻوري طاقت سان ننڊ کي ڇڏي اٿي کڙي ٿي ۽
ٻرمڪي ٻرماتم جو سهاڳ (سٺو ڀاڳ.) ڀاڳ لاءِ ڦري سان
اڳتي وڌ.

ही सुत्र घणों सुहामणों, मोघो थींदी जोर -
सुजाणीं तूं सिपरीं, जीव मथांई घोर --12

هي سٽر گهڻون سهاڻون، موگهو (ملاڪو) ٿيندو زور
سڃاڻين تون سپرين، جيو مٿائين گهور (12)

أرٿ: هيءَ سٽ ۽ لعام سهڻو ۽ سندر آهي. هن جو ماڻهو
۽ لعام ڳهڻو ڀالڪو لڳندو. تون پنهنجي پرائم کي سچائي
وانگي. اهون ڀلان تون پنهنجو جنڌ ۽ شرار ڳهوري (اڳوار)
وسڻ.

गिन स्यावासी जेडिऐं, कर का एहेडी पर -
हांणे को थिए विसरी, जे तो पिरी सुजातां घर --13

گهڻي شاباسي (شاباسي) جهڙين ڪر ڪا اهڙي پر
هاڻي ڪو ٿئي وسري، جي تو پري سڃاتا گهر. (13)

أرٿ: هاڻي تون اهڙو طريقو ڪڍ جنهن سان تون پنهنجي
سائي آلاڻن ۾ شاباسي پائي سگهين. تون پنهنجي سچائي
جي سٽ کي ڪتاب ۾ ڏيهن راس هڪ ڪري ڇڏ.

پرڪرڻ 27 چوپائي 661

भोरी तूं म भूल इन्द्रावती, हींअ वेर एहेडी आए ।
पिरीं पांहिजडो गिनी करे, भोरी तूं का मसलाए ।।1

ڀوري تون م ڀُول اندراوتي، هيءَ وار اهڙي آئي
پران پنهنجو گهڻي ڪري، ڀوري ٿئي تون ڪان مسلائي

أرٿ: هي ڀوري اندراوتي پرائم جو اهڙو وقت پائي
ڪري تون اهون کي نه وسار! تون پنهنجي سوامي کي
پنهنجو ڪري ڇڏ. پنهنجي پرائم کي حاصل ڪري ان
کي ڏيکارڻ ۾ پنهنجو وقت نه وڃاءِ.

ही पिरी तोके कडे मिडंदा, गिन तूं सुजाणी सुहाग ।
एहेडी एकांत तूं कडे लेहेनी, आए तोहेजडो लाग ।।2

هي ٻوڻ لوڪي (ڪي) ڪڍي (ڪڍهن) ملندا، اُن اون
سڀاڳي سهاڳ.

اڻهڙي اڪلائي اوُن ڪڍي لڏهڻي، آئي اوهڙو لاءِ.
أرٿ: اوڪي اهڙيءَ طرح ٻوڻ ڪڍهن ملندا؟ اون اُهن
کي سڀاڳي ٻڌهڙو ٻاڻ کي سوڀاڳوڻي آئما ٻطانڻي چڏ.
هٽي ٻ. لڌهڙو وارو آهي ٻوءِ وري اون اهڙو اڪلائي
ڪڍهن ٻاڻهندي..

हीअ वेर घणूं सुहामणी, जा विरिए डिनी मूंके पांण
जगायाऊं जोर करे, सुहाग डिएन के सुरतांन ।।3

هيءَ وار گهڻون سهاڳڻي، جا ٻرڻهن ڏاڻي، ڦڪي (ڪي) ٻاڻ
جڳائياڻون جور ڪري، سهاڳ ڏڻهن کي (ڏٻاڻي)-سهاڳ.
أرٿ: اوڪي هيءَ لهام اهتران (سهاڳڻو يا سهاوڻو) وقت
مليو آهي جيڪو سوامي اوڪي خود ڏي عطا ڪيو آهي.
اوڪي هن سدسار ۾ جاڳڻي ۽ اوسان ملي ڪري لڌهڙي
ٻرلتر، لڌهڙي سوامي (سلطان) اوڻي وڏي ڀهر ڪئي
آهي.

अंख उघाडे ढंकजे, भोरी जिन चुके हितरी वेर।
रातो डींहा राज जो, सूत्र संनो कत सवा सेर ।।4

اک اگهاڙي ٻڪهڙي، ٻوري جن چڪي هتري وار
راتون ڏينهان راج جو، ستر سدو (سهڻو) ڪت سوا سير
أرٿ: اکيون کولي ۽ ٻوءِ ٻاڪوُن اند ڪرڻ ۾ جتڙو
وقت لڳندو اوترو وقت ئي، اون وأرٿ (اجاڙو) ار وچ.
هاڻي هيءَ موقعو هٿان ئي، وڃائجائو.. ڏينهن رات اون
ٻڌهڙي شري راج سوامي جي ٻوامر جو سٽ ڪٽي ڪري
اڻهيءَ کي سير جو سوائو (سوا سير) ڪندي رهه...

नेणे सेनी नेह धरे, मूंजे चस्मे से कतां।
सुत्र सनो हीं कती करे, मूंजी अंखिऐं भर अचां ॥5

نيڻي سيڻي نيھ، ڌري مون جي چشمي سي ڪتان
سٽ سنو (سنهو) هين ڪتي ڪري، مون جي اکڙين ڀر
اچان (5)

اَرٿ: اون پنهنجي اکين ۾ پيار ڀري گمان سان چشمي
(اکين) سان سٽ ڪتي. گمان جا اڻتر (اکيون) ڪواي ڪري
پيار کي سنهڙي وٽ ۽ پيار جي سنهڙو ۽ صاف سٽ
ڪتي وٽ.

भले सा कतंदी ही सुत्रडो, अदी भले लधिम हीअ वेर।
भले सो भगी ही निद्रडी, मूके भले धणी मिडया हेर ॥6

ڀلي سو ڪتندي هي سٽڙو، اَدي ڀلي لڌم هيءَ وار
ڀلي سو ڀاڳي هي ننڊڙي، مون کي (کي) ڀلي ڌڻي مليا
هير (6)

اَرٿ: او چگو ئي ڪم جو پنهنجو هي ٿ سٽ ڪتي وراو
اوکي ٿام ٿي سهٹو ۽ وقتائتو موقعو مليو. اهو اِ سنو ٿيو
جو ننڊهڙي اندر ڦٽي وائي ۽ اهو اِ سنو ٿيو جو ڌام جا
ڌڻي اوکي هت ملي وا.

धणी धारा ही निद्रडी, व्यो ल्हाए ईंअ केर।
पिरीं उतां जिदुओ अदी, आऊं घोरे वंजां हिन वेर ॥7

ڌڻي ڌارا (ن) هي ننڊڙي ايو لهائي (لاهي) اڻين ڪير
پرين اُتان جدائو اَدي، آءُ گهوري وڃان هن وار (7)

اَرٿ: سوامي جي اهڙي ڪرپا دان سواءِ هن ننڊ کي اهو
ڪير لاهي (ٽاري) اٿو سگهي. مان پنهنجو جيو ۽ پنهنجي

جدا (دل) پنهنجي پرين کان اچاور ڪري (گهوري)
ڇڏيان جو هو مون سان هت هن سنسار ۾ اچي مليا آهن.

मुंनी कारण मूजी अदियूं, पिरीं डिना हित पेर।
जिनी पेरे आया अदियूं, आंऊं घोरे वंजां हिन सेर ।।8

مون (منهنجي) ڪارڻ موڳي (منهنجي) اديون پرين ڏنا
هت پير

جنهن پيري (پيرن) آيا اديون، آئون گهوري وڃان
هن سير (8)

ارٿ: هي سکيون! منهنجي ڪري منهنجي پرين هت
پنهنجا ڪمل قدم ڏنا. مان انهي راهه ۾ پنهنجي آتما
گهوري ڇڏيان جنهن راهه تي هلي منهنجا سوامي هت
پڌاريا.

अदी तूं धणी गिनी वेठी मूहजो, बेओ न पसे कोए।
पस तूं गिना धणी पांहिजो, अदी त तूं भाईज जोए।।

ادي تون ڌڻي گهڻن وڻي موهجو، ٻيو نه پسي ڪوئي
پس تون گهڻان ڌڻي پانهجو، ادي ته تون ڀائيج جوئي 9
ارٿ: هي سکي! تو منهنجو پرين وٺي (ڪسي) ڇڏيو آهي
شايد ٻيو سوچي نه ڪو ٻيو ڏسي. هاڻي پنهنجي
ڏسندي ئي ڏسندي مان پنهنجي سوامي کي راضپائي
وٺان لڌو تون مون کي سهاڳڻ آتما ڇڏيندي..

इन्द्रावती चोए अदी मूहजी, मूंके मिडया मजा पिरी।
जिनी कोडे आंऊं आवई, से पूरण केआं उंनी ।।10

اندراوتي چوئي ادي منهنجي، مون کي (کي) مليا موڳا
پرين
جنهن ڪوڏي آئون آوئي، سي پورڻ ڪيان اوئي 10

أرٿ: اِندراولي چوڻي آ- هي رتن بائي، تون منهنجي سکي آهين. مون کي هٿ هوص جي فيد ۽ منهنجا سوامي مليا. منهنجي سوامي منهنجون اُڻون ڏڻي آسن ۽ اُمِدن کي پورو ڪري ڇڏيو جنهنکي مون کين ڪافي عاجزي سان چيو هيو.

रतनबाई अदी मूहजी, आंऊं करियां आं से गाल।
सुहाग मूके डिनाऊं घणों, अदी थेईस आंऊं निहाल ॥11

رتن بائي أدي موهنجي آئون ڪريان آن سي ڳال (ڳالهه.)
سهاڳ موکي (مون کي) ڏناؤن گهڻون، أدي ٿيندس آئون نهال (11)

أرٿ: هي رتن بائي! تون آ- منهنجي سکي ساهيڙي آهين. هاڻي آ. توکي منهنجو پرينم ملي ويو. کين بائي مان نهال ٿي ويس.

मूं पर मंगई हिकडी, पिरीं सुख डिना घणी पर।
हिनी सुखे संदियूं गालियूं, अदी कंदासीं वंजी घर ॥12

مون پر منگئي هڪڙي، پريان سک ڏنا گهڻي پر
هين سکي سنديون ڳالهيون (ڳالهيون) أدي ڪنداسين ونجين گهر (12)

أرٿ: مون ته پرينم کي هڪ اُهي ونٽي ڪري پرم ڌام جي سک جي (اِلتجا) اِلتجا ڪئي هئي جي ساڪشاتڪار (درشن) ڏئي طرفان سان ڪيان ڏئي ڪري پرينم مون کي گهڻن روشن ڪئي اهڙو پرڪاش جنهن آڳاهون منهنجي راه. مان پنهنجي پرم ڌام ۾ اچي ڪنداس. توهان سان ڳالهيون (پرڪاش) = 28 = چوپائي 673)

كرنٹن ھكا جو

विसराई गिन्यो विंजे, सूंजी संघारयो विंजे।
रिणायर रेल्यो विंजे, मालम कर मोहाड, छाला पुजे बंदर पार ॥

وسرائي ڳڻيو واڃي (وڃي) سڱواڃي سنگهاريو واڃي
رڻاير ريليو واڃي، مالم كر موھاڙ ڇالا (؟) پڄي بندر پار
أرٿ : سنسار ساگر ۾ ڪانا روڻي ٻوڙي ڇڏي سوار او
مالڃي جيو! آلم ڀلاوي ۽ بيھوشي واري ھي ماٺا ٻه
ساگر جون لھرون تنھنجي من کي وڪري ۾ وھائيندو ان
ٻوڙون وڃن. ھي مالڃي! اون ٻنھنجي صدق وانڌ
سنڀال. ڀرمالما جي ڪرپا سان اون اوس اي پار پھچي
وڃيندين.

हुक्कोनी तोहिजे हथ में, तूं नीचा उनूडे निहार।
चुके म चमक द्रूअ जी, से तूं पाण संभार ॥2

ھڪواپي اوھجي ھٿ ۾، اون ايچا اُوڙي نهار
چڪي ۾ چمڪ دروُ جي، سي اون پاڻ سنڀار [2]
أرٿ : تنھنجي ھٿ ۾، تنھنجي سڪاڻ ۾ اَي، ارھم
گيان جو رستو ڏيکاريندڙ بتر [قطب تما] آھي. اون
سڀني طرفن کان من ھٽاءِ ۽ ھيٺ اھون جي وڪري کي
سڃاڻي، راھ ڏاھن ڏيان ڏي. سنگرو سو روپ ڏرو ڏاري
جي ليز چمڪ کي ڏٺو اٿ ڏٺو ار ڪجائه. اون اُھوي
طرف پنھنجي اظر لڳائي خبردار ٿي، ابڪاگر چمڪ سان
صدق طرف پنھنجي ٻيڙي وڌائيندين ھل.

हे सफर जे सई थेई, से बेडी न चढया वीआर।
हिन जोखे में लाभ अलेखे, तूं अंखडी मंझ उधार ॥3

سفر جي صعوبتن، تني سي ٻيڙي ڇڏيا ٻاهر
جي ڄوکي ۾ لاڀ اڻهکي، تون الکڙي منجهه، اکهار [3]

ارٿ: سوداگر ۾ ڏکيا ڏهاڙا سفل رهي ٿو. اوکي
ٻيهر ڪاڻا جي ٻيڙيءَ تي سوار ٿي ٻڏو ٻولدو. جيڪڏهن
تون الڪرڻ اک کولي هلين ٿو. هن دفعي مالڪ چولي
[انساني شعار] معرفت ڪندل هن جوکم ۾ ڪهڙي فائدي
جي اميد آهي. ال سوامي جو موهه. ٿڌاڳڻ سان اکڻ ڏام
جي حاصلات ٿيندي.

जां तूं रिणायर विच में, अंख ढंकिए कीं।
हिन रिणायर ज्यूं रामायणूं, किन कंने न सुण्यो कडी ।।4

جان تون رڻائر وچ ۾، اک ڍڪيئي ڪين
هن رڻائر جيئن رامائڻون، ڪن ڪنن نه سڻيون ڪڏهن
(4) (ڪڏهن)

ارٿ: جيستائين تون هن سوداگر جي ٻاڙا ٿي آهين،
اک ٻند ڪري هن خوريءَ جي ٻند ڪيئن ٿو سمهين
سگهين؟ سمنڊ ۾ اڪثر ٻڏي وڃڻ وارن جون ڳالهيون
ڪهڙيون آهن- جا تو ٻڌڻ کان سواءِ ڪي اڻڪڙي
اڪرندي ٻڌو آهي.

जिनी जाणी वंजे साएरें, से कीं निंद्र कन।
हिन सूंजे घणा संघारियां, तूं मालम धीरिए न मन ।।5

جن جاڻي وڃي ساڳرن، سي ڪين ننڊ ڪن
هن سؤ اهي گهڻا سنگهارن، تون مالم ڌاري نه من (5)

ارٿ: اهي جاڻون واپاري ٻالا ڪيئن ٿا سمهي سگهن جن
کي واپار ڪرڻ لاءِ سمنڊ جي ٻاڙا ٿي اڪرڻو آهي؟

اهڙيءَ حال ونڃ واريءَ اي ڪوري، اندر ۾ ڪماريءَ گهڻن
ئي جو ٻڏڻ غرق ڪيو آهي. اون انهيءَ ۾ ٻاروسي وڃڻ
نه رهڻ گهرجي.

बेडी पुराणी वखर भारी, लगे वा डुबां।
सार सुखाणी गोस के, तूं उथिए न निद्र मंझां ॥6

ٻيڙي پراڻي وکر ڀاري، لڳي وا (ءَ) ڏٻان
سار سکاڻي گوس کي (ڪي)، اون اٿئي نه اندر ننڊ منجهان
ارٿ: ڪايا روپي ٻيڙي هي ٻيڙي پراڻي ٿي ٻري ٿيئي
آهي. انهيءَ سان ٻيڙي ڪرڻ جو اوچو. جنڪو
ڪافي ڀاري آهي رکي ڇڏيو آهي. ڪنهن جو ڏاڪو ئي
واءُ لڳڻ سان ٻڏي ويندي. اون ٻيڙي ووڪ؟
وڃڻ جي ٻجوار سنڀال. او ماڻهوءَ اون آءِ گهالي اندر
مان جاڳڻ ڇوار ٿو.

वा लगी जा विच में, सभ थेई ऊंधाई।
मालम डिस मोहाडियों, रह्यो मुझाई ॥7

وا لڳي جا وچ ۾ سڀ ٿيئي اونڌائي
مالم ڏس موهاڙون رهيو منجهائي (7)
ارٿ: جنڪڏهن وچ ۾ ئي هوا جو جهوڪو لڳو ته سڀ
اونڌي ويندو. هي ٻراٽي اون چؤڪس ئي ڪري
ساڻهون ڏس. ماڻ جون دهشت ٻرال اهورون ڇنهي طرف
چاول آهن انهن کي ڏئي اون اراش چو ئي رهيو آهن.

पिजर मथे पिंजरी, रिणें कारी रात।
हिन पवने घणां पछाडियां, तूं तरसी करिए न तात ॥8

ٻهر مٿي ٻهري، رڻين ڪاري راس
هن ٻولي گهڻيان ٻچاڙيان، تون اُرسي ڪري نه ناس (8)

اَرٿ: شرنار ۾ اوهم رانڊر روڻهي ڪمل اسي ۽ ٻنڌل ٻونڌڙو موهه. چانر ۾ ڦاسي ڪال راس (اوانداهي راس) ۾ ڦاسي ٻڌو آهي. هن طوفاني هوا گهڻن کي ني ٻچاڙي ڇڏيو آهي. هي ٻيارا جيو! ڇا توکي ٽپ ٿيو نٿي؟ تون ڪجهه اُپاءُ ڇو نه ٿو ڪرين؟

हाजानी करिए हेठडा, सिड पुराणीं पांध ।
हिन आंधिए घणां उंधा विधां, तूं मालम भाएम रांद ।।9

هاڃاني ڪري هيٺڙا، سڙ پراڻين پانڌ
هن آنڌي گهڻا اُنڌا وڌا، تون مالم ڀائيم راند (9)

اَرٿ: ٻڏيءَ روڻهي لنگر کي مضبوط ڪر. لنهجو من روڻهي سڙهه. (پانڌ = ٻيڙيءَ جو ڪپڙو) نه ڪلي ڇڪو آهي. واسدائن گهڻن کي اُلٽي ڇڏيو آهي. هي مالهڻي! تون هن سمنڊ جي ٻالڪ موهه. ساڳر کي ٻارن جو ڪمل نه سمجهانءِ.

मथां अंबर हेठ जर, नखत्र न डिसे कोए ।
रिणें रूप घटाइयूं, मालम सुध न पोए ।।10

مٿان اَمبر هيٺ جر، نکٽر نه ڏسي ڪوئي
رڻين روپ گهٽائيون، مالم سڌ نه پوئي (10)

اَرٿ: مٿي آڪاش، هيٺ موهه. جهول ۽ ڇنڀي ٻاسي تارن جي لهر جو ڦهلاءُ. ٻرڪاش ڏيکاري راهه، ڏيکارڻ وارو ڪٿي ڪو نکٽر به نه ڪو نٿو ڏيکاري ڏئي. گهٽائون اَنڌڪار ڇانيل آهي. هي ٻالا ٻولا ملاحوي! توکي ڪو به ٻاهي جي ڪانه خبر نه آهي.

वड़र वंजे वीटियूं, डिस न डिसे कांए।
मालम मतूं मुझियूं, झूडे मींह् मथांए ।।**11**

وڏر وڃي ويٺيون، ڏس نہ ڏسي ڪائي
مالم متو (متون) مڇيون ڇوڙي مينهن مٿائي (11)

اَرٿ: وڪارن ۽ اميدن جا گهورا بادل گجي رهيا آهن. ٻلهون (ڪوڪلن) گيان جي اُڃار جا وڏا جهاڳاوس اٿي رهيا آهن. پرمالما جي دشا (اُتون جي راهه) ڪٿون ڪا نہ ٿي سجهي. جنهن روپي ملاح جي بدي ڦلوي ۾ آهي ۽ مڇيان وري ڪهڪهور (مونسلادار) برسات اچي رهي آهي.

लेहेरूं डूंगर जेडियूं, ह्यिड़े डिन धकां।
हाणें हथें नीह्णण नाखवा, वंजे गाल ह्थां ।।**12**

ليهرون ڏونگر جيڏيون هيڏري ڏن ڌڪن
هاڻي هٿين ليهڻ ناکوا، وڃي ڳال هٿان (12)

اَرٿ: واسنائن ۽ خراب ورتين جون لهرون ڏونگرن برابر سمان آهن ٿيون ۽ ڪرن ٿيون اهي ڇڙهي ڪري ٿي ٻڏا ٻڌائيندي ٿي اُهي ڌڪي رهيون آهن. هاڻي ڌارج ۽ سنڪلپ جو لنگر لڳائي بچڻ جي صورت ڪانهي وٺ ونا ٿيل جڙيل ڳالهه هٿن مان نڪري ويندي

बेडी बंध ढीरा थेया, त्रूटन संधो संध।
अजां अंख न उपटिए, पाणी पूरो मंझ ।।**13**

ٻيڙي بند ڍيرا ٿيا، ٽٽن سنڌو سنڌ
اڄان اک نہ اپٽئي، پاڻي پورو منجھ. (13)

اَرٿ: ڪاٺ روپي ٻيڙي جا هڪ هڪ ڪري بند ڍلا ٿي ڪري پيا ٽٽي ويا آهن. اُهي جو سنڌ سنڌ (سنڌو

سمنڊ) ۾ ٻڏي ڪري ٻڪڙجي رهيو آهي. پاڻيءَ جو ارڙاٽ ۽
ڀالو ۽ لهرون سر تي مٿان اڪري رهيو آهي. جنهن
اٿلو ۽ اڇلو آيل ٿي ڪري ان لون پڻهيڻون اکيون
اٿو کولڻ.

हिलोडे नोर लेखूं कियां, अने कुओ पछाड़ूं खाए।
पोए तूं कडे उथीने पापी, पाणीं फिरंदे मथांए ॥14

هلوڙي لوڙ ليکون ڪيان، آئي ڪنو پڇاڙون کائي
پوئي تون ڪڏي اٿندي پاپي، پاڻي ڦرندي مٿانءِ. (14)

اَرٿ: هو سوداگر ۽ ٻاهرين روپ سان سينگار ڪري آلاڻ
وهڪري وارين لهرن سان ڪڏ اندر ۽ اندرڙ ۾ ــور
لوڪي او لالڻون ڪاراڻي رهيو آهي. هر پل لهرون ڀراڪ
ڏکي رهيا آهن. هي پاپي لون ڪڏهن سوچيندو؟
ڪڏهن پاڻي سر مٿان اڪري ويندو؟ جنهن جا سڀئي
اهڃاڻ ۽ ظاهر ٿي رهيا آهن.

विसराई वंजी ओतड ओलवे, चुआं पुकारे सच।
कपर कंदिए कुटका, गच न मिडंदे गच ॥15

وسرائي وڃي اوٽ اولڻي، چئان پڪاري سچ
ڪپر ڪندئي ڪٽڪا، ڳچ نه ملندي ڳچ (15)

اَرٿ: مان لوڪن پڪاري سچ چئي رهيو آهيان ۽ جنهن ڪڏهن
لون راهه، ڏان پنهنجي وري ڇوراڻي لڪ جوڙين جي
ڦير ۾ پڻهي وڃن ۽ لهرون سڀ سنڌ ڪلي ڏي ٻڪڙجي
ويندا هاڻي جيڪي سادن لوڪي اتفاق سان حاصل ڪيا
آهن اهي سڀئي لوڪي ٻوڙ ۾ ملندا.

विसराईनी कपर ओडडी, तूं सूम न सुखांणी।
हीअ ककी कंधीअ जी, तूं पसे न पांणी ।।16

وسرائيندي ڪپر اوڍڻي، تون سوم نه سکاڻي
هي ڪڪي ڪنڌيءَ جي، تون پسي نه پاڻي (16)

أرٿ: هن مول ماڻا جي ٻو ساگر جو ڪنارو، هي مالڪ ڏٺو، (مڪش جو شرير) مٽي وانگر آهي اهو سڀ ڇڏيندي نه هي ماڻهوءَ! تون اڃا تائين خوش ٿي رهيو آهين. ڪناري جي ٻرسان اوڪنڊو سمورو ؛ آهي جي هيٺان ٻوڙڻ وڃڻ وارو پاڻي لوڪي ڏيکاري اٿو ڏسي. جيڪڏهن تو ووهه ڪان ڪم نه ورتو نه اهي ۾ اسان ٻڏي وڃڻ جو امڪان آهي.

करे कडाका कपरी, गजे गोकांणी।
तीखोनी ताणिए तेहडा, तूं सारिए न सुखाणी ।।17

ڪري ڪڙاڪا ڪپري، گجي گوڪاڻي
تيکوني تاڻي تهڙا، تون ساري نه سکاڻي (17)

أرٿ: هيٺاهون اڀلي ڪڙڪاٽ ڪري ڪنارو ڏيکاري رهي آهي. گرو جيڻن جا وڇن ٻو ساگر مان ٻار اٿڻ جا اشارا ڏئي رهيا آهن. هوڏانهن ساگر ٻوڙڻ لاءِ گرجنا ڪري رهيو آهي. وشيه واسنا جي آنڌ جون لهرون هوائون وهي رهيون آهن. هي ماڻهوءَ! تون ٻيڙيءَ ماڻا ۾ ڦاٿل ٻڏيءَ کي ڇوڙ نه سڃاڻين.

कंधी पसी म कोडजा, सेहेर बजारी हट।
नेही घर का वंजे, विकण दमड़ी वट ।।18

ڪنڌي پسي م ڪوڏجا (ڪا.) سهيئر اجاري هٽ
ٺيئي گهر ڪان واڃي، وڪڻ دمڙي وٽ (18)

أرٿ : چوراسي لک جوُنين جي آخر ۾ هن ماڻو ان جو
ڳرارو حاصل ڪري اون خوشي سان ٻاڪل ٿي ڪئي. شهر،
بازار ۾ هٽ ۾ سنسار جا تماشا ڏسي ڪري ٻاهِي ٿي وڃ.
انهيءَ ٻنهيءَ چوانهيڙ ماڻهون لوکي وٽي وڃن انهيءَ جو
مال ڏيڱان جي اکين ۾ وڪڻي ڇڏيندا. پوءِ اون ڪهڙا
ڪڍي ويندا؟

साहिडीनी चाईन पांण के, बोलीन मोंह मिठां ।
जीरे मुआं न छुटो मंझां, जे इनी डिठां ।।**19**

ساهڙنيءَ چائين ٻاڻ ڪي (ڪي) ٻولين موهين مٺان
جيري مُئان نه ڇٽو منجهان، جي ٿي ڏٺان (19)

أرٿ : هٿ ٻنهي جو ٻاڻ کي سچا شاهوڪار سڏائڻ وارا
انهيءَ مٿ مانيت، انهيءَ منهن اي اوکي مٺو ٿا چوڻ،
اوسان ٻنهيءَ ٻول جو اظهار ٿا ڪن. جيڏري ٿي، اون
ٻئين سان ٻدل آهين، ورڻ ڪان ٻوءِ ٿي ڇٽي ٿي سکندان.
انهن ماڻهن جو موهه. اوکي جم جي ٻنهي ۾ ڦاسائي ڇڏيندو.

जे तूं सजण भाइए, से डुझण संजो डेह ।
मिठडो गालाए मारीन, हथडा विजन कलेजे ।।**20**

جي اون سچڻ ٻاڻي، سي ڏجهن سنجو (سندو) ڏنهه.
مٺڙو ڳالائي مارين، هٿڙا وجهن ڪليجي (20)

أرٿ : جن کي اون ٻنهي جو سچڻ ڏنو ٻاڻين آهيءَ اوکي
ڏک ڏيڻ وارا آهن. مٺڙان ڳالهين سان هڻ اوکي موهين
ٿا ۽ وري هٿ وجهي ڪليجو ٿي ڪڍي ٿا ڇڏين. اوکي
موهي ڪري انهيءَ اي اها ملڪيت چل ڪوٽ سان
کسي ٿا وڃن.

हे कूडी कंधी उचक सिंधी, तूं हेडा हंड म न्हार।
रात डींह जागी जफा से, तूं पांहिजो पांण संभार ॥21

هي ڪُوڙي ڪنڌي اُچڪ سنڌي، تـون هيڏا (هيڏا) هنڊ م نهار
راس ڏينهن جاڳي جفا سي، تون پاڻهنجو پاڻ سنڀار (21)

ارٿ : اڙي سنڌوا سط الدراوي تون هن ڪُوڙي ڪناري کي هڪدم ڇڏي ڏي. اُچڪي ڪري (اُب ڏيئي) اچي رهه.. ٺوڪي هن بوساڪر ڏاڍهن مٺهن ڪٽي ٿا. ڏسڻو ٿا آهي. سڄيس پوڙهو ڪري تون پنهنجو پاڻ کي سنڀال! پنهنجي آتما کي چڱي طرح سنڀالي تون پنهنجي پرماتم کي ياد ڪر.

ही तागा पाणी पसे तरे, तूं मुडदम हथां छड।
हित घणो जागी खेडा जफा से, तां ही को ईक निग्यो मंड ॥

هي تاڳا پاڻي پسي ٽري، تون مڙدم هٿان ڇڏ
هيس گهڻو جاڳي کيڙا جفا سي، تان هي ڪو اِڪ ٽگيو منڊ (22)

ارٿ : اَتاهه جل جي گهرائي کي ماپڻ وارو او زار اڻپاڻي تون پنهنجو لنگر وجهجانءِ.. پنهنجن ڪٽن کي ڏينهن رات پرکيندي رهه.. هيس گهڻيئي سڄيس مصيبتس سان پنهنجي جيون روپي اِڙي هلائيندا رهيا. ڪو ورلو ئي پنهنجي اروچائي سان هن ماڻا مان اڪري سگهندو.

पिरीं पुकारे पंज से, मिडंदा लख हजार।
डुख मंझाए न चोंदा मूहजी, ई कडई कोए पुकार ॥23

پرين پڪاري پنج سي، ملندا لک هزار (هزار)
ڏک منجهائي نه چوندا مُونهجي اي ڪوڙي ڪوئي پڪار

ارٿ: ٻارنهن ٻيج سو روڳن جي ساکشي ڏئي اوکي ڇڪارو
آهي. هاڻي هن سنسار جي اکين هزارن ڪرامتن جيون
اوکي ساکيون ملنديون. هن اهڙي دک ۾ اسان هن طرح
اوکي املائي ڪري ڇوڙيو آهي، اون موهڻي آهين ۾ هن
عظمت مان جاڳي..

कामा बेडी समर साएर लख संसार।
मालम जीव जगाए साथी, मेहेराज पुनो पार ।।23

ڪايا ٻيڙي سمجهه، سمر ساگر لک سنسار
مالم جيو جڳائي ساٿي، مهراج ٻنو پار. (24)

ارٿ: هن سنسار کي ساگر ۽ ٻيڙي کي ڪايا کي ٻيڙي
سمجهي مهراج نهڪي مهاجي ٻراڻ ذات ٻيهڙي ماڻهڙي
روڻي جيو آتما کي جاڳائي، ٻنهين سنڌر ساٿين کي
ساڻ ڪري هن طوفاني داما کان پار، اکنب پورم ڌام ۾
پهچي ويا.

ڪرامتن ڪرامت = ٻرڪرڻ 133

سنڌ - سنڌي ڀاشا

कारण अरवा अरस जी, चुआं सिन्ध गालाए।
जिन कलमें रसूल जे, सचो आकीन आए ।।1

ڪارڻ اروا (ح) عرس جي، چئان سنڌ ڳالائي
(ڳالهائي)
جن ڪلمين رسول جي سچو آقين (يقين) آئي
(آهي) (1)

اَرٿ: سرتي جـــي سڪي (روح) الله واڻـــي ٻعدلي شري
معراج ذاڪر عرف مهامتي پراڻ ناٿ جي ٿي ۽ عرشي
عظيم ٻعدلي پرم ڌام جي آتمائن (روحن) جي لاءِ مان سدل
جي ٻولـــي ۾ ڳالهيون ڪري رهـــي آهن جن رسول
محمد جي ڪلمي جـي پُوڙ و چون ٿـي اُهن جـــو سچو
لکين ٿئي.

मोमन वलहा महमंद, जे सदाई जाण।
थियो सुहाग सभ केई, मेहबूब अचो पाण ।।2

مومن وليا محمد، جي سدائي جاڻ،
ٿيو سهاڳ سڀ ڪيئي، محبوب اچو پاڻ (2)

اَرٿ: محمد جي لکين سُرُوُ ٻن-رسُول، روح الله ۽ امام
کي مومن آتمـــائون (روحون) ٻعدي شريشٺ (اُتر ان ۾
اُتر ان) ۽ سمربت آتمـــائون وڏي ڀاڳوڻ آهن. اهي
کي انادي سچ جاڻ. هاڻي اُها ورهن ۽ ڏولهي جون ڏهاڳڻ
آتمائون (روحون) پريتم (محبوب) کـي پائي سهاڳڻون
ٿيون آهن. اسانجا محبوب مـــالڪ هن دنيـــا ۾ ظاهر
ٿيا آهن.

चुआं कुजाडो हिंद के, सांईं वडो डिन्यो सुहाग।
आयो रब आलम जो, सभनी उघड़्यो भाग ।।3

چئان ڪجاڙو هند کي (کي)، سائين ڏنو (وڏو)
ڏنيو سهاڳ
آيو رب عالم جو، سڀني اُگهڙيو ڀاڳ (3)

اَرٿ: هندستان جـــي ڀاڳ جـي ڪهڙي ڳالهه ڪريان؟

برڪتن سائينءَ الهيءَ کي وڏو ڀاڱو عطا ڪيو آهي. سڄي
عالم جا ٻه اولاد اشڪالڪ (ڪڪهن ا.. ڪالڪ کان آڻيا
ڏيل يا ڪٽي چڙهي ۽ ترليب پنج اولاد همس ظاهر ٿيا آهن.
۽ سڄي عالم جا ڀاڱا جاڳي پيا آهن.

अद्‌यूं रसूल पांहिंजो, कोठे आयो इमाम ।
आलम भभे उलटयो, अची करे सलाम ।।4

اديون رسول پانهنجو، ڪوٺي آيو امام
عالم سڀئي اُلٽيو، اچي ڪري سلام (4)

أرٿ: هي اديون (سکيون) اسان ڪسان ٻڌران اساڄي
رسول محمد جنهن جو هئو، امام مهدي هاڻي اسان
کي ڪوٺڻ آيا آهن. سڄو عالم آهن جو ديدار ڪري
آهن کي سجدو ڪرڻ اڄ ڪاهي پيو آهي (يعني ديدار
ڪرڻ وارن جو تعداد بيشمار آهي.

सिंधडी थियूं वधाइयूं, मीर पीर फकीर ।
पुन्यूं उमेदूं सभनी, खिल्ली थेया सभ खीर ।।5

سنڌڙيءَ ٿيون وڌائيون، مير پير فقير
پنيون اُميدون سڀني، کلي ٿيا سڀ کير (5)

أرٿ: سنڌ جي سر زمين کي واڌايون هجن، جنهن جي
روح (پالنهار = مهامتي پراڻ ناٿ = وڏيءَ ممس وارا)
۾ امام مهدي ظاهر ٿيا آهن. سنڌ ۾ هيلتائين جيترا به
مير پير فقير ساڌو ۽ سنت آهن يا جيڪي ٿي چڪا
آهن، سڀني جون آشائون پوريون ٿي وڃڻ ڪري هو
الهيءَ مقدس خوشيءَ سان کلي ڪيرا ٿي اٿيا آهن.

अची विठो हिन्द में, त्रूठो चोडे तवक।
थेयू सुहाग सिंधडी, जिन कलमें आकीन हक ॥6

اچـي ٻڌو (ويٺو يـا ٻيٺو) هند ۾ ٽر ڙُٺو چوڏي (چوڏهين) طبق
ٿيئون سهاڳ سنڌڙي جن ڪلمين آقين حق (6)

اَرٿ: چوڏهن لوڪن ۾ جي مهر جي نظر وسائي ٻولهم سائين هندستان ۾ اچـي ٻڌارا آهن. سنڌ جـون روحون ڀاڳين وارون آهن جن کي نادار روحاني ڪلمي ۾ سچو ۽ محڪم وشواس آهي.

ई' अरब रसूल जी, वलही सिंध सुजाण।
आकीने पण अगरी, इसक सिंधी खाण ॥7

اِين عرب رسوُل جي، واهي سنڌ سڄاڻ
آقيني پڻ اڳري، عسق (عشق) سنڌي (سنڌي) کاڻ (7)

اَرٿ: جهڙيءَ طرح عرب جـو رسوُل ٻيارو آهـي ساڳي طرح سنڌ جـي سڄاڻ روح اندراولي (مهامتي پراڻ ناٿ) ٻار ابرهم سوامي جي ٻهاريءَ ۾ ٻهاري چيلي آهي. وشواس ۾ ته هوءَ اڳري (اڳيان) آهي ئي، انهي وقت ٻولم ۽ گيان جو اکٽ ڀنڊار آهي.

आंऊं जोए इमाम जी, सिंधाणी सिरदार।
डिन्यो धणी सभ पांहिंजो, मूंही हथ मुदार ॥8

آنئون جوئي اِمام جي سنڌاڻي سردار
ڏنيو ڌڻي سڀ پانهنجو، مون هي هٿ مدار (8)

اَرٿ: سنڌ ٻوڊاش ۾ ٻارگهٽ شروعاتي الداوائي (سنڌي
۾ اعلي مقامتي ٻراڪ الف اعلي وڏي منس وارو) ٻار ٻارهم
هو واس ڊاڪ ڪندڙ اعلي سنگرو ڊاو چمڪ (مقامتي ٻراڪ
ڊاڪ جا گرو اعلي مرشد) جي الگدا (چمڪي) آهي. سنس
گروه ڪمس لائق سمجهي جاگرلي جو ٻهمجو سچو ٻار
سواءِ چڙو آهي.

आयो मिठडो मेहेबूब, आंऊं पण पिरन सांण।
अची बिठासी हिन्द में, डिजां सिन्धडी जांण ॥9

آيو مٺڙو محبوب، آئون ٻڻ ٻرن ساڻ
اچي ٻڌاسي (ويٺاسين) هند ۾، ڏجان سنڌڙي
جاڻ (9)

اَرٿ: محبوب اٻارا مٺڙا ٻرتم گهوٽ (محبوب) امام
مهدي جي روپ ۾ آيا آهن. مان ٻـ. اهن سان گڏ،
آهن جي اي سروپ ۾ سمائجي واس. هو خود هندستان
۾ ٻارگهٽ ٿيا ۽ مون سنڌي روح کي ٻهمجو جاڳي ڪري
ٻهمجو سب ڪجهه سواءِ ڏنائون.

डिजां संडेहो सिधडी, तूं घणूं वलही इमाम।
सिध हिंद माधा थेई, पोरया जेदां रूम स्याम ॥10

ڏجان سنڌيهو (سنيهو) سنڌڙي، ڏون گهڻون
والهي امام
سنڌ هند ماڌا ٿيندي، ٻور يان (ٻر يان) جيڏان
(جيڏاڻهون) روم سيام. (10)
۾ ملڪ روم ۽ سيام (Rome and Siam)

اَرٿ: سچي آتما کي (روح کي) سڃاڻندو ڄاڻندي سنگور ۽
(ڏٺي) ديوچند - پنهنجي مهامتي پراڻ ناٿ جا مرشد جنهن کي
اڳتي هلي سوامي نجانند جي نالي سان مشهور ٿيا، اصل
سنڌ جي عمرڪوٽ ۾ ڄاوا هئا) جنهن کان پوءِ اُون (مهامتي
پراڻ ناٿ) امام مهديءَ جي امام ٻڌاري (اڳڪڙا) جهڙي
آهين. سنڌ جي سڪي اندراوتي (مهامتي پراڻ ناٿ) ۽
هند جي روح سڪمار * (راجا ڇترسال) پڌرا ٿيا. آهي
کان پوءِ روح، سمار ۽ سچي جڳت جون آتمائون اچي
ونداڻون.

हांणे चुमां सचो सांईजी, जे अची विठो हिंद ।
ईसे मांधा अची करे, भगो दजाल जो कंध ।।**11**

هاڻي چُمان سچو سائين جي، جي اچي ٻٺو هند
عيسى مانڌا اچي ڪري، ڀڳو دجال جو ڪنڌ (11)

اَرٿ: پرم اَکشر اِندراوتي (مهامتي پراڻ ناٿ) چوي
ٿي ته مان اُهي پرتم جي اُڀاهه ٿي ڪريان جنهن کي
هندستان ۾ امام مهديءَ جي روپ ۾ پڌارپا آهن (ظاهر
ٿيا آهن) عيسيٰ (روح الله) شري ديوچند (مهامتي
پراڻ ناٿ جي مرشد) جي روپ ۾ اُهن کان پوءِ پرگهٽ
(ظاهر) ٿي دجال جي طاقت کي ختم ڪري ڇڏيو هئو.

---

* مهاراجا ڇترسال (1649-1731ع) مهامتي پراڻ ناٿ جي
مريدن مان سڀني کان لائق ۽ هن پنٿ جي هلائڻ ۾ سڀ
کان وڌيڪ ڪارگر ثابت ٿيا. ڇترسال وڏو جنهن راڄ ۽
سارنگا جو پٽ هئو. مهامتيءَ جي مهراڻي سان پنا
(Panna) ڌاٽوڪي ملڪ پرديش جي هڪ ضلعي جو
حاڪم ٿيو.

दीन कियाऊं हिकडो, भजी सभे कुफरान।
अरस बका केयाऊं जाहेर, जित हक बिठो पांण ।।12

دين ڪياءُون هڪڙو، ڀڃي (ڀڃيون) سڀئي ڪفران
عرش بقا ڪيياءُون، ظاهير، جت حق ٻيٺو (ويٺو) پاڻ (12)

ارٿ: امام مهدي سڀني جي من جو ڪفر (گهٽين
پڇوان خدائن ۽ وسواس) کي هٽائي هڪ ئي ايشور،
خدا جي وحدانيت جي بندگي سيکاري. سڀني کي هڪ ئي
ڌرم جي استاپنا (بنياد) جو پايو وڌو. پرمڌام (محبوب)
جي ارش (اکنڊ ڌام) کي هن دنيا ۾ ظاهر ڪيو جتي
انهن جا پيار اوهم سواءِ حاضر (وراجمان) آهن.

आसमान जिमी जे विच में व्यो कोए न चाए हक।
से हंद सभे उडी विया, जे सेजदा कंदी हुई खलक ।।13

آسمان جمي (زمين) جي وچ ۾ ويو [ٻيو] ڪوئي
نه چائي [چوي] حق
سي هند سڀئي اُڏي ويا، جي سجدا ڪندي
هئي خلق [13]

ارٿ: آسمان ۽ زمين [يعني سڄي برهمانڊ] جي وچ ۾
هاڻي ٻيو اوهم [امام مهدي] کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي
نه ايشور [خدا] ناهي چون. محدود ناسوت جڳت جي
ديون ديوتائن ۽ انهن جي جڳهن [مڪانن] جو وجود
نه رهيو، جن کي هي سنساري ماڻهون سجدو ڪندا هئا.

सचो सांईं जडे आइयो, तडे व्यो पुजाए केर।
सुज काएम उगी थ्यो जाहेर, तडे उडी बेई सभ अंधेर ।।14

سچو سائين جڏي آئيو، تڏي ٻيو ٻڌائي ڪير
سچ [سچ] قائيم اُگي ڏيو ظاهير، تڏي اُٿي ويئي
سڀ انڌير [14]

اَرٿ : سچا سائين (مهامتي پراڻ ناٿ) جڏهن جڳت ۾
ظاهر ٿيا آهن ته ٻيو ٻيو وري ڪير ٻڌائي ڪرائي سگهي
ٿو؟ تارتم گيان جو اُڀ سچ، اُڀرو آهي. سڀ اگيان ۽
انڌڪار ته مٽجي ويو.

धणी जमाने जो आइयो, तडे छुटी बेई तांणों वांण।
तित मोमन उथी उभा थेयां दोजख थेई कुफरान ॥15

ڌڻي زماني جو آئيو، تڏي ڇٽي ويئي تاڻون ٻاڻ
تت مومن اُٿي اُڀا ٿيان، دوزخ ٿيئي ڪفران 15

اَرٿ : هن ڳڳ جي عظيم سوامي (ڌڻي) مهامتي پراڻ ناٿ
جو جڏهن اچڻ ٿيو تڏهن ماڻهن ۾ ڪرم ڪانڊ ۽ شراع
جي جيڪا ڇڪ ٿي هئي سا ڇڪ ٽٽي هئي اها ختم
ٿي ويئي. مومن ارهم آتمائون [روحون] جاڳي سندن
مان جاڳي اُٿي ويٺيون. امام مهدي جي روپ ۾ مهامتي
پراڻ ناٿ تي وشواس نه ڪرڻ وارن ڪافرن جي
دوزخ تيار ٿي ۽ جڳهه ملي.

हित के के बुजरग आइया, जे नजीकी हक जा।
ए वडा दीन दुनी में, रहें चाईन पातसा ॥16

هت ڪي ڪي [ڪئين-ڪئين] ٻزرگ آئيا جي
نجيڪي [نزديڪي] حق جا
اي وڏا دين دنيءَ ۾، رهين چائين پاتسا [16]

اُرٿ: هن دنيا ۾ گهڻيءَ معاملش پيدا ٿيا جنهن کي اسان
کي باوارهم [حق يا امام مهديءَ] جي ازڪاڪ [واهڪاو]
مسڪهدا ها. انهيءَ عظيم سن، ترم (سن، جي ترم) اهاالدد
[الح + آلدد] کي آبدائي [آنگمڪار] واراؤن بارهان هزار
روحون ۽ انهن سيدن جي شروعاتي [موراي] شماما بارم
شويا ۽ اعلي دالي سان سيدگاوال آهي ۽ اها بادشاهت
[پادشاهي] حاصل ڪرڻ واري سڌجي ٿي.

सरे सरे मके मुलक, आई तहां पुकार।
रहया ईमान से सत जणां, ब्या काफरें मार केयां कुफार ॥17

سيئر (شهر) سري (ساري) مڪي ملڪ آئي تهان پڪار

رهيا ايمـان سي ست جڻـان، ٻيـا ڪافرين مار ڪيهان ڪفار (17)

اُرٿ: ملڪن ۾ اعلي سڌجڻ واري، عرب ديش يا جنهن جي
اسلام جي مقول مقام مڪي شريف مان پڪار ٿي. اسان
ٿي اهي وصيعت دلما آيا ته رڳو ست ٿي ماڻهون مذهب
ٿي مڪم پاڻا وڃا. باقي سيدن کي دجال ماري ڇڏيندو
يا انهن کي چئني طرفان گهيري ڪافر بنا اوشواسي
ٽائي ڇڏيندو.

सिंध में अदियूं पांहिज्यूं, ए खबर डिजां तिन।
असां गाल सुणी दम ना रहे, जा हूंदी रुह मोमन ॥18

سنڌ ۾ اديون پانهنجيون، اي خبر ڏجان تن

اسان ڳـالهه سڻي دم نا رهي، جا هوندي روح مومن (18)

اَرٿ: سمنڊ ۾ جيڪي ٻُڏهڪهون روحون اُن سڪهُون هون
آئي وڃي ڪري اِها هُنر ڏئي والئي. اِاهي ڳالهه. نہ ڪي
ٻڌي ڪري اهن جهترائون اُن روحون [اُرهم آلماڻون]
هوءَ سڀن، هڪ پل لاءِ بہ نہ رڪهوُسڀن.

सुख वका अरस हिन जिमी, हिए गिनणजी वेर।
पोए आलम जडे उलटयो, तडे लखे पुछे चोए केर ॥19

سُکہ بقا عرس هن جمي، هئڻ ڳڻڻ جي وير
پوئي عالم جڏي اُلٽيو، تڏي لکي پڇي چوئي ڪير

اَرٿ: هن ناسوت اُرهااٻ ۾ اکنڊ سک حاصل ڪرڻ جو
واحد رستو ئي نہ طريقو آهي. پوءِ جڏهن سڀ دانا جا
ٿيهون آهي ڪي حاصل ڪرڻ لاءِ ٻوڙندا ڏهن اِاهي
ٻاري ۾ ٻڌڻ وارا نہ. لکين انسان هوندا پر ٻڌائڻ وارو
ڪير هوندو؟ ڪير ڪڏهن کان ٻڇندو؟

निसबती अची गडबी, पण ही सुख फजर कित।
सुख वका अरस केर गिनी सगे, जे नूर जमाल बूठडो हित ॥20

نسبتي اچي گڏبي، پڻ هي سکہ فجر ڪت
سکہ بقا عرس ڪير ڳني سگهي جي نور جمال
پوڙهو (بيٺو) هت (20)

اَرٿ: ٻانهن سان مول گهر [حقيقي گهر] جا سمبنڌي هت
اچي گڏيا آهن ورنا گمان جي فجر [صبح] حاصل ڪري
سگهو. اکنڊ سک سوري [گڏڪري] نور جمال خود آنند جو
خزانو آهي لٽائڻ ونذا آهن.

हे सुख मोमन समेसगी अरस में सभे गिनन।
पण जे सुख अरस जा हिन जिमी, से न्यारे न्हाए रुहन ॥21

هي سک مومن هميسگي، عرش ۾ سڀئي ڳڻن
پڻ جي سک عرش جا هن جمي سي نيارا ناهي
رُوحن (21)

اَرٿ: اُهي آتمائن [رُوحن] لاءِ هي ٿي پرم آنند هميشه
ني هئو. عرش، پرم ڌام ۾ هو سدائين ان کي حاصل
ڪندڙ هئن. ليڪن ڪڏهن پرکر [اشوابت] سنسار جي
اگيان سان پرپل اندر ۽ دک سان پرپل واس ۾ جيڪو سچو
سک مليو هئو آهي، اهو وري ڪوبه ملندو.

हके डिना सुख आलम में, त्रभेरका पांण के।
से सुख गिडा रात निद्र में, के भत चुआं सुख ए ॥22

هڪڙن ڏنا سک عالم ۾، ترڀيرڪا پاڻ ڪي (کي)
سي سک ڳنڌا رات ننڊ ۾، ڪي (ڪهڙن) ڀت
چئان سک اي (22)

اَرٿ: هن اشوبت برهمانڊ ۾ ته پر برهم سوامي اسان کي
ني پيارا اکنڊ آنند عطا ڪيو آهي. اگيان جي رات جي
اندر ۾ سمپل آتمائن کي ارج واس ۽ جاڳڻي ليلائن ۾
جيڪو سک مليو آهي جو اهان مان ڪهڙن ۽ ڪهڙن
الفاظن ۾ ڪريان.

जीं सुख सोणें में गिनजे, तीं सुख गिडां रात।
डीहें सुख गिनजे जागंदे, ही आए रेहेमानी दात ॥23

جيئن سک سوڻن ۾ ڳڻجي، تيئن سک ڳڌان رات
ڏينهن سک ڳڻجي جاڳندي، هي آئي رحماني ڏات

اَرٿ: هن کان پهرين اَرج ليلا ۽ راس ليلا ۾ ملندڙ آنند
سک، راس ۽ آنند ۾ ملندڙ سکن اوار هئا. هاڻي ڪهاڻي جي
فجر [صبح] ٿي. ٻارهن معرفت جو رڳ روپ سان جاڳڻي
آنند آنند عطا ڪيو ويندو. هي ڪرڻ وارو پرٿم جي ٻولڻ
۾ اسير [امهد گهٽي] مهرالي واري ذات آهي.

जे सुख डिना हकें रात जा, तेजी पण हित लजत।
अरस जा सुख पण हिन में, हित गिडां कै कोडी भत ।।24

جي سک ڏنا حقين رات جا، تيجي (تنهن جي) پڻ هت لذت
عرس جا سک پڻ هن ۾، هت ڳڻيان ڪئي ڪوڙي ڀت (24)

اَرٿ: پر پرهم سواميءَ ڪرشن روپ ۾ سچا تپ جي آنند
پا آنند جي حالت ۾ ارج جي راس ليلا جو سک عطا ڪيو
هئو. اُنهيءَ جي آنند جو احساس ان هن جاڳنيءَ واريءَ
ليلا ۾ حاصل ٿي رهيو آهي. عرش پرم ڌام جو سڀ ان
جاڳرني ليلا جي حاصل آهي. انسان اُنهيءَ کي پرٿم
جي امهد مهراليءَ جي روپ ۾ ڪروڙين روپن ۾ احساس
ڪيو آهي.

हे सिफत न जिभ चई सगे, सोई जांणे गिडां जिन।
सुख कीं चुआं हिन भूअजा, सुख डिना महें बका वतन ।।25

هي صفت نه جڀ چئي سگهي، سوئي ڄاڻي
ڳڻدان جن
سک ڪين چئان هن ڀونءِ جا، سک ڏنا مهين
بقا وطن (25)

اَرٿ : شري اِندراوتي (مهامتي پراڻ ناٿ) چوي ٿي ته
هي جي اُتي پرم آنند [پرمانند] جو انڀو ڪري
سگهي. اهو ته اهڙي چٽڻ جن اُتي ڪي حاصل ڪيو
آهي. هن ڌرتي جي سکن جي ته ڪهڙي ڳالهه ڪجي،
جيڪي اسان جي مالڪ پرم ڌام ۾ [عرش عظيم] پهچائي
اکيون ۾ وهاري اسان کي ڏنا.

बरकत हिन रुहन जी, सुख गिडा सभनी मुलक।
सिफत न थिए हिन सुख जी, हे जा पेराई सभ खलक ॥26

بَرڪت هن روحن جي، سک ڳڏا سڀني ملڪ
صفت نه ٿئي هن سک جي، هي جا پيرائي سڀ
خلق (26)

اَرٿ : اسان پرم آتمائن [روحن] جي پرڪت سان
سنسار [دنيا] جي سڀني ملڪن جي ماڻهن اڻهد سک
حاصل ڪيو. اکنڊ پرم ڌام جي ليلا کان هر هڪ اڻي
اِشر ڪي، جن کي اکنڊ سکن جي حاصلات ٿي آهي اُهن
جي وڏائي جي سنساري لفظن ۾ صفت [واکاڻ] ٿئي
ٿي سگهي.

कागर केयां सभ पधरो, खोल्या हक जा गंज।
सुख डिनाऊं सभ बका, जिनी रात डीहें हुआ डुख रंज ॥27

ڪاڳر ڪيئان سڀ پڌرو، کوليا حق جا گنج
سک ڏناڳون سڀ بقا، جنين رات ڏيهين هئا
ڏک رنج (27)

اَرٿ : مهامتي [وڏي مت واري] پراڻ ناٿ ظاهر ڪري
ڪان پوءِ سنسار جي سڀني ڌرم گرنٿن کي گڏ ڪري اُهن

جو عالمو [واضح] ڪري ڇڏيو. اُهي مذهبي ڪتابن ۾
لکيل ٻولهه جي اِشارن جي حوالن کي سنڌي جي لاءِ
لکي ڇڏيو. جيڪي جيو ڏاڍهن راس ماڻا جي ڏڪن ۽
ڏڪلهن کان ٻڌايان ٿي رهيا هئا. اُهي سنڌي کي اکين
آڏو ۾ اڄوڻان ڪرائي ڇڏيو.

कारें सदी में कयामत, लिखी मंझ कुरान।
से सभ केयाऊं पधरा, जे गुझ हुंदा निसान ।।28

ڪارڻن (ٻارهين) صديءَ ۾ قيامت، لکي منجهه قرآن
سي سڀ ڪيائون پڌرا، جي ڳجهه هُندا نسان

اَرٿ : قرآن جي اِشارن ۾ لکيل آهي ته 11 صديءَ ۽ صديءَ ۾ قيامت ٿيندي، پر ان جي ڪي ڳجها اشارا آهن اُهي سنڌي کي مهاتمي پراڻ ناٿ وڏيڪ چٽو ۽ صاف ڪري ڇڏيو آهي. هاڻي ڪنهن ان طرح جي ڳنڍاڻش باقي نه رهي آهي.

सदी वारें बी खलक, जिमी या आसमान।
आख थेई सभनी समझे जा सुजान ।।29

صدي ٻارهين ٻي خلق، جمي يا آسمان
آخر ٿيندي سڀني سمجهي جا سڄان (29)

اَرٿ : ٻارهين صدي ۽ صديءَ ۾ ٻي خدائي خلق جي ڄاڻڻ جي ڳالهه آهي. اِهي کان پوءِ سڀ سنسار جي ماڻهن جي آخرت يا قيامت ٿيندي. اِهن اشارن کي اُهو ئي سمجهي سگهي ٿو جيڪو سمجهدار ۽ سڄاڻ هوندو.

काएम सदी तेरहीं उथींदा निरवाण।

महामत जोए इमाम जी, जाहेर केयाऊं फुरमान ॥30

قائم صدي تيرهين اُٿندا نروان

مهامت جوئي امام جي، ظاهر ڪياؤن فرمان

أرٿ : ٻارهين صدي مهدي ۽ سڄي ڪائنات جا جيو
ڌارڻ گهڻو ساڻ جاڳي ڪري ٻوم پڻ ٻا ساڳيا سڪ موکش
حاصل ڪندا. مهامتي پرواڻان شري الداوا ڇوي
ٿي ته ماڻ امام مهدي شري ٻراڻ ناٿ جي الڪان
آهيان. مون فرمان کي ظاهر ۽ چٽو ڪري ڇڏيو آهي.

سنڌ — ٻرڪرڻ = 35 چوپائي = 1224

جهمون رامچند چڳاڻي

جنم: 5 سيپٽمبر 1940ع

تعليم: ايم. اي. (انگريزي ساهت) ايس. ايڊ. (ڀاشا) وشارد (سنسڪرت).

- 1955 ۾ اسڪول جي مخزن ۾ پهرين سنڌي ڪهاڻي شايع ٿي. هيل تائين ٽي ڊزن کن ڪهاڻيون، انيڪ مضمون، اشعار ليک ۽ ريويوز، ساهتڪ سمالوچنائون الڳ الڳ ساپتاهڪ اخبارن، ماهوار، ٽماهي، سالياني سنڌي / هندي / انگريزي مخزن ۾ شايع ٿيل.
- سرڪاري / سڀا جي سيمينارن ۾ مقالا پڙهيل. ڪي مقالا هند ۽ سنڌ جي رسالن ۾ شايع ٿيل.
- سي. ايچ. ڊي. طرفان "مهامتي پراڻ ناٿ جي سنڌي واڻي" ڪتاب لاءِ 1993 ۾ پنجن هزار روپين جو انعام. اي. اين. سي. پرسڪار 1993.
- مڌيه پرديش سنڌو ڀون ٽرسٽ طرفان 1993 ۾ سنڌي ساهتيڪار ٽرافي.
- گواليار ۾ اکل ڀارت سنڌي ٻولي ۽ ساهت سڀا طرفان 1992 ۾ سنت ڪنور رام ٽرافيءَ سان سنمانت. اکل ڀارت سنڌي ٻولي ۽ ساهت سڀا سان 1970 کان جڙيل ۽ اڄڪله سڀا جو سيڪريٽري.
- آڪاشواڻي ڀوپال ۽ دهليءَ تان گذريل 25 سالن کان اينڪ وارتائون / پروچنائون ۽ ساڪشاتڪارن ۾ ڀاڱو ورتل - ڪهاڻيون پيش ڪيل.
- دور درشن ڀوپال تان ڪوتا پاٺ ۽ آشيرواد ڪارڪرمن ۾ ڀاڱو ورتل.

Add. Block 'G' - 1, Ram Laxman Niwas,
Bairagarh (Bhopal) M.P. 462030 INDIA   Ph. (0755) 522162

